Γράμματα πάνε κι έρχονται
Ελληνικά στον κόσμο

Πανεπιστήμιο Κρήτης
Σχολή Επιστημών Αγωγής
Παιδαγωγικό Τμήμα Δ.Ε.
Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών (Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.)
Πανεπιστημιούπολη, 74 100 Ρέθυμνο
Τηλέφωνο: 0831-77605, 77624
Fax: 0831-77636
e-mail: ediamme@edc.uoc.g/ediamme@forthnet.gr
ιστοσελίδα:www.cc.uch.gr/diaspora

Το έργο χρηματοδοτείται από εθνικούς πόρους
και την Ευρωπαϊκή Ένωση στα πλαίσια
του Β' ΚΠΣ 1994-1999 (ΕΠΕΑΕΚ)

ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΕΠΙΠΕΔΟ 2ο ΤΕΥΧΟΣ 2ο

Γράμματα πάνε κι έρχονται
Ελληνικά στον κόσμο

Για παιδιά ηλικίας 10-11 ετών (4η τάξη)
Δοκιμαστική έκδοση

Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ., Ρέθυμνο 1999

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ Δ.Ε.
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ (Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΟΜΟΓΕΝΩΝ

Το «Πρόγραμμα Παιδείας Ομογενών» χρηματοδοτείται
από την Επιτροπή της Ε.Ε. και το ΥΠΕΠΘ
στα πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ, έργο 1.1.ζ(δ)
και η υλοποίησή του έχει ανατεθεί
στο «Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών»
του Πανεπιστημίου Κρήτης.
Για την παραγωγή του διδακτικού υλικού
που περιέχεται στο παρόν τεύχος
εργάστηκαν τα παρακάτω πρόσωπα:

ΟΜΑΔΑ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ ΕΝΟΤΗΤΩΝ
Παρασκευή Θώμου, Ειρήνη Κασσωτάκη, Ευρυδίκη Λελεδάκη, Γιάννης Μητροφάνης, Ελπινίκη Νικολουδάκη-Σουρή, σε συνεργασία με τα μέλη των Ο.Ε. στην Αργεντινή, στην Αυστραλία, στη Βρετανία, στη Γερμανία, στις ΗΠΑ, στον Καναδά

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ
ΚΑΙ ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ - ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
Βαγγέλης Ελευθερίου

ΔΑΚΤΥΛΟΓΡΑΦΗΣΗ
Μαρίνα Μουνδριανάκη, Φωτεινή Παναγιώτου, Κυριακή Πετράκη

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ
Βιβλιοσυνεργατική ΑΕΠΕΕ

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΠΡΩΤΟΤΥΠΩΝ
ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ-ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
Νικόλαος Ε. Παπαδογιαννάκης, Ελπινίκη Νικολουδάκη-Σουρή

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΡΓΟΥ
Μιχάλης Δαμανάκης

ΕΝΟΤΗΤΑ 1η
Τι ωραία που ήταν!

Τι ωραία που ήταν...

ΑΝΤΡΕΑΣ: Περάσαμε φανταστικά στη Σαντορίνη!
ΕΙΡΗΝΗ: Τι γράφει το μπλουζάκι σου, Πέτρο;
ΠΕΤΡΟΣ: Σάμος! Πήγαμε ένα μήνα διακοπές! Τι ωραία που ήταν!
ΚΩΣΤΑΣ: Εγώ στην Άνδρο έκανα κι ένα φίλο, τον Μάρκο, που πάει στο Γυμνάσιο. Ήταν απίθανα! Σήμερα κιόλας θα του στείλω μια κάρτα! Εσύ, Φρόσω, πού πήγες;
ΦΡΟΣΩ: Εγώ; Έμεινα εδώ. Ήρθαν, όμως, τα ξαδέρφια μου από την Αυστραλία, ο Τζώρτζης και η Κάτια. Ήθελαν να κάνουν μια φορά κι αυτά διακοπές στην Ελλάδα, καλοκαίρι. Γυρίσαμε μαζί όλη τη Θράκη!
ΚΙΜΩΝΑΣ: Εμείς πήγαμε Ισπανία, απ' τη μεριά του Ατλαντικού. Η θάλασσα είχε κάτι κύματα ... θεόρατα!
ΙΩΑΝΝΑ: Ποια θάλασσα; Τον ωκεανό έβλεπες, καλέ! Τον Ατλαντικό!

Συνεχίζουμε και εμείς την κουβέντα με την παρέα μας, μιλώντας για τους φίλους που κάναμε ή για τα μέρη που πήγαμε το καλοκαίρι.

Παρέα με τον Μάρκο

(Ο Κώστας γράφει στο ημερολόγιό του για τον Μάρκο, τον φίλο του από την Άνδρο).

.....

Γνώρισα κι ένα παιδί από το νησί, τον Μάρκο. Με περνάει ένα χρόνο κι εγώ τον περνάω πέντε πόντους. Έχει και μια βάρκα, "Το Τρεχαντήρι".

Τι να πρωτογράψω για τον Μάρκο;

Τα μάτια του είναι γαλανά σαν τη θάλασσα και τα μαλλιά του φαίνονται άσπρα από το πολύ αλάτι. Κολυμπάει, βουτάει, ψαρεύει. Και το πιο σπουδαίο: "Το Τρεχαντήρι" το έφτιαξε με τα χέρια του. Τον βοήθησε και ο πατέρας του λίγο.

Ο Μάρκος ξέρει κάθε λιμανάκι. Τα ρηχά και τα βαθιά νερά. Τα ψάρια. Έχει και τρεις αδερφές. Όλες μεγαλύτερες. Το σπίτι τους είναι κάτασπρο και πεντακάθαρο, με μπλε παράθυρα. Έχει και μια αυλή με λουλούδια.

Ο πατέρας τους είναι ναυτικός και λείπει τώρα σε ταξίδι. Πάει Ατλαντικό, Ειρηνικό, Ινδικό Ωκεανό.

Η μητέρα τους πλέκει και κεντάει μέσα στο σπίτι ή έξω στην αυλή...

Ιωάννα Καρατζαφέρη, *Χωρίς να το ξέρουν...*,
Διασκευή

- Τι γράφει ο Κώστας στο ημερολόγιό του για τον φίλο του τον Μάρκο;
- Εσείς με ποιους παίζετε στις διακοπές σας;
- Ποια παιχνίδια έπαιζαν, τα παιδιά της παρέας σου;

Διακοπές κάπου αλλού

Ψάρεμα στη λίμνη Αλεξαντρίνα

Ο μπαμπάς ξέρει από ψάρεμα, γιατί γεννήθηκε σ' ένα νησί της Ελλάδας, την Άνδρο. Μάζεψε, λοιπόν, όσα παιδιά ήταν στην κατασκήνωση και είχαν ψαροκάλαμα και πήγαμε στη λίμνη Αλεξαντρίνα. Η λίμνη ήταν σαν τεράστιος καθρέφτης και μέσα της φαινόταν όλη η φύση. Αφού ρίξαμε το δόλωμα* στο νερό, ο μπαμπάς άρχισε να μας λέει για τη γύρω περιοχή. «Τη λίμνη που βλέπετε» είπε «οι ιθαγενείς την έλεγαν Kayina, δηλαδή, λιμνοθάλασσα. Εκεί έφτασε ο εξερευνητής Captain Charles Sturt, ύστερα από ένα μεγάλο ταξίδι στον ποταμό Murray. Αυτός ήταν που έδωσε στη λίμνη το όνομα μιας πριγκίπισσας της Αγγλίας. Οι πρώτοι άποικοι της περιοχής είχαν πρόβατα και έκαναν εμπόριο το μαλλί τους. Το όνομα Millang το έδωσαν στην πόλη οι ιθαγενείς και σημαίνει τόπος μαγείας. Γύρω στα 1850 χτίστηκαν τα πρώτα δημόσια κτήρια. Παλιότερα το λιμάνι είχε μεγάλη κίνηση. Τα ποταμόπλοια κουβαλούσαν μαλλί, ξύλα, γεωργικά προϊόντα και πολλά άλλα εμπορεύματα*. Σήμερα η πόλη ζει από τον τουρισμό. Εδώ οι τουρίστες κολυμπάνε, κάνουν θαλάσσιο σκι, ψαρεύουν και χαίρονται ό,τι προσφέρουν η λίμνη και η γύρω περιοχή».

Ξαφνικά ακούστηκαν φωνές και ο μπαμπάς σταμάτησε. Όλοι κοιτάξαμε τότε με θαυμασμό και λίγη ζήλεια το ψάρι που κρεμόταν από το καλάμι της Ξένιας.

Άντζελα Βασιλείου,
Από το υλικό της Ομάδας της Αυστραλίας
Διασκευή

* το δόλωμα: το σκουλήκι, η γαρίδα ή το ψωμί που βάζουμε στο αγκίστρι
* τα εμπορεύματα: διάφορα προϊόντα που υπάρχουν στην αγορά

- Από πού πήρε το όνομα της η λίμνη Αλεξαντρίνα;
- Πώς ονόμαζαν οι ιθαγενείς τη λίμνη και τι σήμαινε το όνομα της;
- Γιατί είχε κίνηση το λιμάνι του Millang παλιότερα;
- Τι κάνουν οι τουρίστες στην πόλη αυτή;
- Ποια μέρη μπορούν να δουν οι τουρίστες στην πόλη που ζεις;

Λεξιλόγιο

ο ιθαγενής	βαθύς, ιά, -ύ	γυρίζω	απίθανα
ο κόλπος	θεόρατος, -η, -ο	επιστρέφω	καταπληκτικά
ο λόφος	ξυπόλητος, -η, -ο	κολυμπώ	φανταστικά
ο ωκεανός	ρηχός, -ή, -ό	λάμπω	

η εντύπωση
η περιοχή

το βουνό
το κύμα
το ποταμόπλοιο
το χωριό
το ψάρεμα

Εκφράσεις

κάνω — εμπόριο / δουλειές

περνώ — φανταστικά / τις διακοπές μου

μου φαίνεται ότι...

περνούν — τα αυτοκίνητα / οι διακοπές

είναι — ωραία / απίθανα! / φανταστικά! / καταπληκτικά! / χαρά Θεού!

περνώ κάποιον — στο ύψος / στο τρέξιμο / στα χρόνια / στα μαθήματα

από τη μεριά του/της /του...
προς το μέρος του/της/του...

περνά — η ώρα / η μέρα / ο καιρός

ΕΝΟΤΗΤΑ 2η
Μαθήματα! Μαθήματα!

Ποιο μάθημα μ' αρέσει;

• Εσένα ποιο μάθημα σου αρέσει;

Κοίτα πόσα μαθήματα έχουμε!

Ένα πρωί η Φρόσω μπαίνει στο δωμάτιο που βρίσκεται το κουδούνι του σχολείου. Κάτι έχει ... Κάτι θέλει να πει στο κουδούνι ...

– Φρόσω, τι γυρεύεις στο δωμάτιό μου; Δεν μ' ακούς; Ντριιιι

- Με ποιον μιλά η Φρόσω και τι του ζητά;
- Ποια παράπονα έχει;
- Τι απάντησε στο τέλος το κουδούνι;
- Στο σχολείο σας χτυπά κουδούνι; Πώς νιώθετε;

Γεια σας από την Αργεντινή!

Αρχίσαμε πάλι σχολείο!

Πέρασε ο Ιανουάριος, πάνε οι διακοπές! Τώρα μαθήματα, δάσκαλοι και βιβλία, τετράδια, μολύβια και τσάντες. Άντε πάλι από την αρχή!

– Διάβασες Ισπανικά;
– Ναι, μαμά.
– Ελληνικά, Μαθηματικά;
– Μάλιστα, μπαμπά.
– Κλείσε αμέσως την τηλεόραση!
– Αμέσως, γιαγιά.
– Πάλι παίζεις; Πότε θα διαβάσεις Μαθηματικά;
– ...

Από το υλικό της Ομάδας της Αργεντινής,
Διασκευή

- Μπορείς να διαβάσεις τι σκέφτεται ο Γιάννης;

Γεια σας από το Γιοχάνεσμπουργκ!

Το Σαχέτι είναι ένα ωραίο και μεγάλο σχολείο με πολλά γήπεδα. Έχω πολλούς και καλούς δασκάλους και πολλούς και καλούς φίλους και φίλες. Μαθαίνουμε Ελληνικά, Αγγλικά, Αφρικάνικα, Ιστορία και άλλα πολλά.

Ντανιέλλα Μπρόκο
(Από το βιβλίο *The Sahetian* 1997)

- Ποια μαθήματα από αυτά που κάνουν ο Γιάννης και η Ντανιέλλα δεν κάνεις εσύ στο σχολείο σου;

Διαβάζω την εικονογραφημένη ιστορία και απαντώ στις ερωτήσεις:

Περιοδικό "*Το Ρόδι*"

- Γιατί λέει η Σάρα «Τι κρίμα! Τι συμφορά!»; Τι δεν της αρέσει;
- Για ποιο σπίτι μιλά η Σάρα;
- Τι είναι αυτά τα δωμάτια και γιατί είναι κλεισμένα τα παιδιά μέσα σ' αυτά;
- Γιατί τρέχουν και φεύγουν όλοι στο τέλος;

Ελάτε να τραγουδήσουμε ένα **τραγουδάκι** για το **σχολείο**. Το έγραψε ο Μάνος Λοΐζος και το τραγούδησε ο Γιώργος Ζωγράφος γύρω στο 1970.

Μικρό παιδί

Μικρό παιδί σαν ήμουνα
και πήγαινα σχολείο
–μικρό παιδί–
τον ήλιο είχα στα μαλλιά,
στα χέρια το βιβλίο,
–μικρό παιδί–!
[...]
Κι όταν η βαρυχειμωνιά
μου πάγωνε τα χέρια,
στον ουρανό τα σήκωνα
να ζεσταθούν στ' αστέρια,
–μικρό παιδί–!
[...]

Λεξιλόγιο

ο συμμαθητής
η συμμαθήτρια
η αίθουσα
η τάξη
η εργασία

δύσκολος,- η, -ο
εύκολος,- η,- ο
καινούργιος,- α, -ο

ζωηρός, -ή, -ό

αρχίζω
γράφω
διαβάζω
μαθαίνω
ξεκινώ
πηγαίνω
τελειώνω

το μάθημα
το πρόγραμμα
το γράψιμο
το διάλειμμα
το κουδούνι

έχω
πηγαίνω για
αρχίζει το
τελειώνει το
→ μάθημα

πηγαίνω
→ σχολείο
→ στο σχολείο
→ στο 5ο Δημοτικό Σχολείο

το σχολικό πρόγραμμα
το ωρολόγιο πρόγραμμα

- Πώς πηγαίνεις στο σχολείο;
- Πώς πας στο σχολείο;
- Πηγαίνω με το ποδήλατο.
- Πάω με το ποδήλατο.

- Πώς τα πας στα μαθήματα;
- Καλά τα πάω!

Τα μαθήματα της Δ' τάξης στην Ελλάδα

Θρησκευτικά
Γλώσσα
Μαθηματικά
Ιστορία
Μελέτη Περιβάλλοντος
Αγγλικά
Αγωγή Υγείας
Μουσική
Γυμναστική
Καλλιτεχνικά

ΕΝΟΤΗΤΑ 3η
Ο καλός ο φίλος στο γράμμα ... φαίνεται

Ζητώ αλληλογραφία

Σύδνεϋ 3.8.98

Αγαπητό Αερόστατο,

Με λένε Διονυσία και είμαι 9 χρονών. Μένω στο Σύδνεϋ και πηγαίνω στην Τετάρτη τάξη. Ο μπαμπάς μου είναι Έλληνας και μαθαίνω Ελληνικά. Θέλω πολύ να έρθω στην Ελλάδα μια μέρα. Θέλω, επίσης, να αλληλογραφήσω με Ελληνόπουλα.

Η διεύθυνσή μου είναι:
Arana Close Georges Hall N.S.W. 2198 AUSTRALIA

Με αγάπη, Διονυσία Ορφανίδη

(περιοδικό *Αερόστατο*)

Αντώνης Φραντζής, 10 χρόνων. Ζητώ αλληλογραφία με Ελληνόπουλα, ανεξαρτήτως ηλικίας και φύλου.

Μου αρέσει ο αθλητισμός.

(περιοδικό *Το Ρόδι*)

Μαρία Πετράκη, 9 χρόνων:

Εγώ θα στείλω ένα γράμμα στο Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο. Τη διεύθυνση την ξέρω και τη λέω και σε σας: ediamme@edc.uoc.gr

Γιώργος Κασσανδρινός, 11 χρόνων (Ε΄ τάξη). Το χόμπι μου είναι το ποδόσφαιρο. Θέλω να αλληλογραφήσω με παιδιά απ' όλη την Ελλάδα.

Ν. Μαρμαράς Χαλικιδικής, Τ.Κ. 630 81

(περιοδικό *Το Ρόδι*)

- Με ποιο από τα παραπάνω παιδιά θα ήθελες να αλληλογραφήσεις; Τι θα του έγραφες;

Ένα γράμμα από το Ρέθυμνο

Ρέθυμνο, 30. 06. 1998

Γεια σας, παιδιά!

Με λένε Γιάννη και πηγαίνω στην Τετάρτη τάξη του 1ου Δημοτικού Σχολείου Ρεθύμνου. Είμαι δέκα χρονών. Οι γονείς μου, η αδερφή μου, η Μαρία, κι εγώ μένουμε σε πολυκατοικία, λίγο μακριά από το σχολείο μας. Το σχολείο μας βρίσκεται στην Παλιά Πόλη, κοντά στο σπίτι της γιαγιάς της Κατερίνας και του παππού του Σήφη. Εκεί μέναμε κι εμείς μέχρι πέρυσι. Εκεί μένουν οι φίλοι και οι φίλες μας, ο Σπάρτακος, ο Γιώργης, η Νατάσα, η Ειρήνη, ο Τόνη, και η Άντρια, ο Μενέλαος, ο Πύρρος, η Θάλλεια και η Ευθαλία. Πηγαίνουμε όλοι στο ίδιο σχολείο. Το μεσημέρι, όταν τελειώνουν τα μαθήματα, μαζευόμαστε στη μικρή πλατεία της γειτονιάς και παίζουμε.

Εσείς πώς περνάτε, αλήθεια, στις χώρες σας; Θέλετε να κάνουμε παρέα; Να γνωριστούμε, να πείτε τα δικά σας, να πούμε τα δικά μας, να μιλήσουμε για την Ελλάδα και για τον κόσμο όλο; Γράψετέ μου.

Η διεύθυνσή μου είναι:
Γιάννης Καπετανάκης
1ο Δημοτικό Σχολείο Ρεθύμνου
74 100 Ρέθυμνο.

Με βρίσκετε και στην ηλεκτρονική διεύθυνση ediamme@edc.uoc.gr

Περιμένω νέα σας
Γιάννης

- Πού μένει ο Γιάννης;
- Πού βρίσκεται το σχολείο του;
- Με ποια παιδιά κάνει παρέα ο Γιάννης;
- Πού παίζουν τα παιδιά;
- Τι ζητά ο Γιάννης;

Σε λίγες μέρες ο Γιάννης πήρε ένα γράμμα από τον Καναδά! Να τι έγραφε:

Μόντρεαλ, 8 Δεκεμβρίου 1998

Αγαπητέ Γιάννη,

Πήρα το γράμμα σου και σου γράφω από το Μόντρεαλ. Πηγαίνω κι εγώ στην Τετάρτη τάξη του γαλλικού σχολείου Paul - Gerin - La joie. Ελληνικά μαθαίνω στο Σαββατιανό Σχολείο. Άλλα Ελληνόπουλα πηγαίνουν στα σχολεία, "Σωκράτης" και "Δημοσθένης". Έχω κι εγώ πολλούς φίλους. Στο γαλλικό σχολείο τον Ζακ, τον Αντρέ, την Μαρί-Εβ, τον Φραντζέσκο, τον Αχμέτ, την Άλμα και την Τσιν. Στο ελληνικό σχολείο οι φίλες μου και οι φίλοι μου είναι η Ειρήνη, ο Γιάννης, ο Αχιλλέας, η Κασσάνδρα και ο Γιώργος. Πολλές φορές το σπίτι μας γίνεται ΒΑΒΕΛ. Έρχονται παιδιά και από τα δυο σχολεία και μιλάνε πολλές γλώσσες.

Ευχαριστώ για το γράμμα σου.
Γρήγορα περιμένω νέα σου.

Prometheas Stephanopoulos
78 place Elmwood, Outremont, Quebec, Canada
H2V 2E6

Από το υλικό της Ομάδας του Καναδά,
Διασκευή

- Πού μαθαίνει ελληνικά ο Προμηθέας;
- Σε ποια τάξη πηγαίνει;
- Η ζωή του Προμηθέα είναι διαφορετική από τη ζωή του Γιάννη; Μπορείς να βρεις κάποιες διαφορές;

Ο Ευγένιος απαντάει στα γράμματα που φέρνει ο Πελέ!

Ποιος είναι ο Ευγένιος;

Είναι πολύ γνωστός και αγαπημένος συγγραφέας των παιδιών που διαβάζουν ελληνική παιδική λογοτεχνία. Λέγεται Ευγένιος Τριβιζάς. Τα παιδιά τού στέλνουν γράμματα στο «Ρόδι» κι εκείνος απαντά.

Διάβασε το γράμμα της Αριστέας και την απάντηση του Ευγένιου:

Αγαπητέ Ευγένιε,

Σε θαυμάζω για τα διηγήματα που γράφεις κι όταν τα διαβάζω, ζω σ' ένα κόσμο παραμυθένιο. Μου αρέσει η Πεταλούδα και ο Αρλεκίνος και η Πριγκήπισσα Δυσκολούλα. Να συνεχίσεις έτσι. Στείλε μου μια φωτογραφία σου.

Με αγάπη
Αριστέα Τσιχλή, Αθήνα

Να τι απάντησε ο Ευγένιος Τριβιζάς:

Σου στέλνω, Αριστέα, μια ζωγραφιά που δείχνει ένα δέντρο. Εγώ είμαι κρυμμένος μέσα στην κουφάλα του δέντρου και τρώω ένα χρυσό βερίκοκο. Δεν φαίνομαι, επειδή με κυνηγάνε οι πράκτορες του Τσάρου Τσατσάροβιτς.

Ευγένιος

(περιοδικό *Το Ρόδι*)

Από το παλιό σχολείο του Λουκά

Αγαπητέ μας φίλε Λουκά,

Τώρα που είσαι στη Γερμανία, σου στέλνουμε αυτή τη φωτογραφία, για να μη μας ξεχάσεις. Να στείλεις κι εσύ σε μας μια φωτογραφία απ' την καινούργια σου τάξη και να μας γράψεις πώς είναι στη Γερμανία. Εμείς θα σε θυμόμαστε πάντα.

Το καλοκαίρι που θα κλείσουν τα σχολεία, σε περιμένουμε να 'ρθεις.

Με πολλή αγάπη

Ζωή, Σταύρος, Παρασκευή, Μάνος, Διαμαντής, Σταυρούλα, Διαμαντούλα, Αργύρης, Θάνος, Βούλα, Τάκης, Πάνος και η δασκάλα σου Καίτη Παπαδοπούλου.

Για τα Ελληνόπουλα, Ελληνική Γλώσσα, Τμήμα Γ',

Ο Λουκάς δεν έστειλε γράμμα! Κοιτάξτε τον πώς γελά! Μπορείς να μας πεις τι έκανε;

Για τα Ελληνόπουλα, Ελληνική Γλώσσα, Τμήμα Γ',

Λεξιλόγιο

ο αθλητισμός
ο πράκτορας
ο συγγραφέας

η αλληλογραφία
η γειτονιά
η διεύθυνση
η ζωγραφιά
η ηλικία
η πλατεία
η πόλη
η πολυκατοικία
η φωτογραφία

το γράμμα
το διήγημα
το φύλο

γνωστός, -ή, -ό
παραμυθένιος, -α, -ο

αλληλογραφώ
διαβάζω
ενθουσιάζομαι
θυμάμαι
κυνηγώ
μαζεύομαι
μαζεύω

Εκφράσεις

ανταλλάσσω γράμματα με τους φίλους μου
έχω αλληλογραφία με τους φίλους μου

ΕΝΟΤΗΤΑ 4η
Η Μάγια

Η Μάγια

Η Πούλια πόχει εφτά παιδιά
μέσ' απ' τους ουρανούς περνά.

Κάποτε λίγο σταματά
στο φτωχικό μου και κοιτά:

- Γειά σας, τι κάνετε; Καλά;
- Καλά. Πώς είναι τα παιδιά;

-Τι να σας πω, εκεί ψηλά
τα τρώει τ' αγιάζι κι η ερημιά.

- Γι' αυτό πικραίνεσαι, κυρά;
Δε μου τα φέρνεις εδώ να;

- Ευχαριστώ, μα είναι πολλά
θα σου τη φάνε τη σοδειά.

- Δώσε μου καν την πιο μικρή
τη Μάγια την αστραφτερή.

- Πάρ' τη λοιπόν κι έχε στο νου
πως θα 'σαι ο άντρας τ' ουρανού.

- Είπα. Και πριν βγάλω μιλιά,
μου την καρφώνει στα μαλλιά.

Λάμπουνε γύρω τα βουνά,
τα χέρια μου βγάνουν φωτιά.

Κι η Πούλια πόχει εφτά παιδιά
φεύγει και μ' αποχαιρετά.

Οδυσσέας Ελύτης.

* στο φτωχικό μου: στο σπίτι μου
* τα τρώει τ' αγιάζι κι η ερημιά: κρυώνουν και είναι μόνα τους
* πικραίνεσαι: στεναχωριέσαι
* αστραφτερή: λαμπερή, φωτεινή
* πριν βγάλω μιλιά: πριν μιλήσω
* έχε στο νου: να θυμάσαι
* βγάνω φωτιά: καίγομαι, λάμπω

- Ποιοι μιλούν στο ποίημα;
- Πού ζει η Πούλια; Πώς είναι η ζωή εκεί;
- Τα παιδιά της Πούλιας είναι αστέρια. Τίνος παιδιού το όνομα ξέρουμε από το ποίημα;

Το φεγγάρι

Μια φορά κι έναν καιρό ήταν ένα μικρό φεγγαράκι που ζούσε στην κοιλάδα των φεγγαριών. Έβλεπε τον ουρανό και τον ήλιο και ήθελε – αχ πόσο ήθελε – κι αυτό ν' ανεβεί εκεί ψηλά...

Έφυγε, λοιπόν, κι άρχισε το μακρύ ταξίδι. Νύχτες και νύχτες πήγαινε μόνο του. Καμιά φορά και την ημέρα, πλησιάζοντας τον ήλιο. Κι όσο ανέβαινε, τόσο και μεγάλωνε. Είχε γίνει πια πανσέληνος, ένα ολόγιομο φωτεινό φεγγάρι, όταν το πρόσεξε ο ήλιος.

Μονομιάς εκείνος ένιωσε τέτοια ζήλεια μέσα του, που όρμησε κι άρχισε να το κόβει κομμάτια-κομμάτια με τα πυρωμένα του δόντια. Τα σκορπούσε πέρα-δώθε κι εκείνα γίνονταν αστέρια. Γέμισε ο ουρανός. Χάθηκε το φεγγάρι. Δεν έμεινε τίποτα!

Από τότε, κάθε μήνα, ένα φεγγαράκι φεύγει από την κοιλάδα των φεγγαριών, μεγαλώνει, μεγαλώνει, γίνεται πανσέληνος, ύστερα ο ήλιος το κυνηγά και ...

Από το υλικό της Ομάδας της Αυστραλίας
Διασκευή

- Γιατί κυνήγησε το φεγγάρι ο ήλιος;

Λεξιλόγιο

ο ουρανός	αστραφτερός, -ή, -ό	καρφώνω	εδώ να
η πανσέληνος	φωτεινός, -ή, -ό	λάμπω	
η σελήνη		μεγαλώνω	
η ερημιά		ορμώ	
η σοδειά		πικραίνω	
η φωτιά		πικραίνομαι	
το φεγγάρι		πλησιάζω	

Εκφράσεις

έχω — ένα βιβλίο / κάτι στον νου μου

έχω στον νου μου — ότι... / πως...

βγάζω το βιβλίο από την τσάντα

τα χέρια μου βγάνουν φωτιά!

δεν βγάζω μιλιά!

πικραίνω τους γονείς μου
πικραίνομαι

ΕΝΟΤΗΤΑ 5η
Στην υγειά της ειρήνης!

Στην υγειά της ειρήνης!

Ο σινιόρ Γκιουζέπε και ο κύριος Γιώργος κάνουν τον περίπατό τους στην Πλατεία Συντάγματος, στην Αθήνα. Μόλις τελείωσε η παρέλαση της 28ης Οκτωβρίου, όπου καμάρωσαν ανάμεσα στα άλλα παιδιά και τον εγγονό τους, μεγάλο μαθητή πια, σωστό παλικάρι, να κρατά τη σημαία του σχολείου του!

ΓΙΩΡΓΗΣ: Είδες; Είδες νιάτα και ομορφιά;
Δόξα τω Θεώ ζούμε κι εμείς καλά χρόνια τώρα.

ΓΚΙΟΥΖΕΠΕ: Τα χρόνια της ειρήνης! Θυμάσαι τότε που είμαστε κι εμείς παιδιά στον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο;

ΓΙΩΡΓΗΣ: Πώς δεν θυμάμαι! Δεν ξέρω πώς περνούσατε εσείς στην Ιταλία, αλλά εμείς στην Ελλάδα υποφέραμε πολύ...

ΓΚΙΟΥΖΕΠΕ: Κι εμείς δεν περνούσαμε καλύτερα! Πείνα, δυστυχία, θάνατος! Ο πόλεμος είναι κακός!

ΓΙΩΡΓΗΣ: Περάσανε αυτά, Γκιουζέπε! Ας τα ξεχάσουμε! Πάμε τώρα να πιούμε έναν καφέ εδώ κοντά. Να ευχηθούμε στην υγειά των παιδιών μας και της ειρήνης!

- Πώς περνούσαν τα παιδιά στον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο;
- Πώς περνούν τα παιδιά στις χώρες που γίνονται πόλεμοι σήμερα;

Η 28η Οκτωβρίου στον Καναδά:

Παρατηρούμε τη φωτογραφία και μιλούμε για την 28η Οκτωβρίου στην τάξη μας. Θα μας βοηθήσουν και οι ερωτήσεις, στο τέλος της σελίδας.

- Γιατί γιορτάζουν οι Έλληνες τη γιορτή της 28ης Οκτωβρίου;
- Κάθε χώρα έχει τις εθνικές της γιορτές. Ποιες άλλες εθνικές γιορτές γιορτάζετε στη χώρα που ζείτε;
- Βρίσκουμε φωτογραφίες ή εικόνες από εθνικές γιορτές και φτιάχνουμε μια μικρή έκθεση. Δεν ξεχνούμε να γράψουμε πότε γιορτάζεται η καθεμιά από αυτές.

Πόλεμος και ειρήνη

Η Μίνα και η Χριστίνα γύρισαν ξαναμμένες από το σχολείο με δύο σημαιάκια. Έψαξαν να βρουν τον παππού τους. Ήταν στη βεράντα και τάιζε τα καναρίνια. Χίμηξαν* επάνω του.

– Παππού, σήμερα γιορτάσαμε τη γιορτή της σημαίας και του ΟΧΙ, είπε η Μίνα και του έδειξε τη σημαία της.

– Η Στέλλα μάς έφερε στο σχολείο μια κούκλα-τσολιά, συμπλήρωσε η Χριστίνα. Ξέρεις γιατί; Γιατί ο τσολιάς έδιωξε τους Ιταλούς από τα βουνά μας....

– Κι ο Μίμης, ο γείτονάς μας, είχε φέρει ένα δίσκο με τραγούδια εκείνης της εποχής, τον βάλαμε στο πικ-άπ και τον ακούσαμε, ξανάπε η Μίνα ενθουσιασμένη.

– Πες και για την Ελένη, που μας είπε εκείνο το ποίημα....

– Α, ναι ....

Να μαι κι εγώ Ελληνόπουλο
στη γαλανή τη μέρα
τη φουστανέλα μου φορώ
και τραγουδώ «ΑΕΡΑ!»

Σ. Κομνηνού-Καρυτινού

Ο παππούς τις άκουγε χαμογελαστός. Τα καναρίνια είχαν πάψει το κελάηδημα.

– Είδες, Μίνα; έκανε σκεφτική η Χριστίνα. Μόνο εμείς δεν πήγαμε τίποτε στο σχολείο. Κι όμως, είχαμε μια φωτογραφία του παππού, που τον δείχνει φαντάρο μέσα στα χιόνια...

– Και γιατί να πάμε την φωτογραφία και να μην πάμε τον ίδιο τον παππού; είπε η Μίνα στεναχωρημένη. Είδες; Δεν το σκεφτήκαμε... Αν σε παίρναμε, παππού, στο σχολείο, τι θα έλεγες για τον πόλεμο στα παιδιά;

Ο παππούς άργησε να απαντήσει. Κάθε φορά που ερχόταν αυτή η μέρα, η 28η Οκτωβρίου, θυμόταν τις ιστορίες που έζησε κι ένιωθε μια βαθιά συγκίνηση. Κι όμως ...

– Δεν θα τους έλεγα τίποτε για τον πόλεμο, είπε. Θα τους μιλούσα για την ειρήνη.

Α. Βαρελλά - Φ. Σταθάτου, *Αναγνωστικό Β' Δημοτικού*
Διασκευή

* χίμηξαν επάνω του: έτρεξαν με ορμή προς το μέρος του

- Ποια γιορτή έκαναν στο σχολείο τους τα παιδιά;
- Τι έφεραν στο σχολείο εκείνη την ημέρα η Στέλλα και ο Μίμης;
- Πού πολέμησε ο παππούς;
- Γιατί ο παππούς ήθελε να μιλήσει για την ειρήνη και όχι για τον πόλεμο;

Λεξιλόγιο

ο αέρας
ο δίσκος
ο πόλεμος
ο φαντάρος

η ειρήνη
η παρέλαση
η σημαία
η συγκίνηση

το σημαιάκι

εορταστικός, -ή, -ό
σκεφτικός,-ή,-ό
ενθουσιασμένος,-η,-ο
στεναχωρημένος,-η,-ο

γιορτάζω
παρελαύνω
συμπληρώνω
σκέφτομαι

Εκφράσεις

κάνω — γιορτή / παρέλαση

στην υγειά σου!
στην υγειά του / της!
στην υγειά μας!
στην υγειά σας!
στην υγειά τους!

τα νιάτα

ΕΝΟΤΗΤΑ 6η
Πο πο μυρωδιές!

Πο πο μυρωδιές!

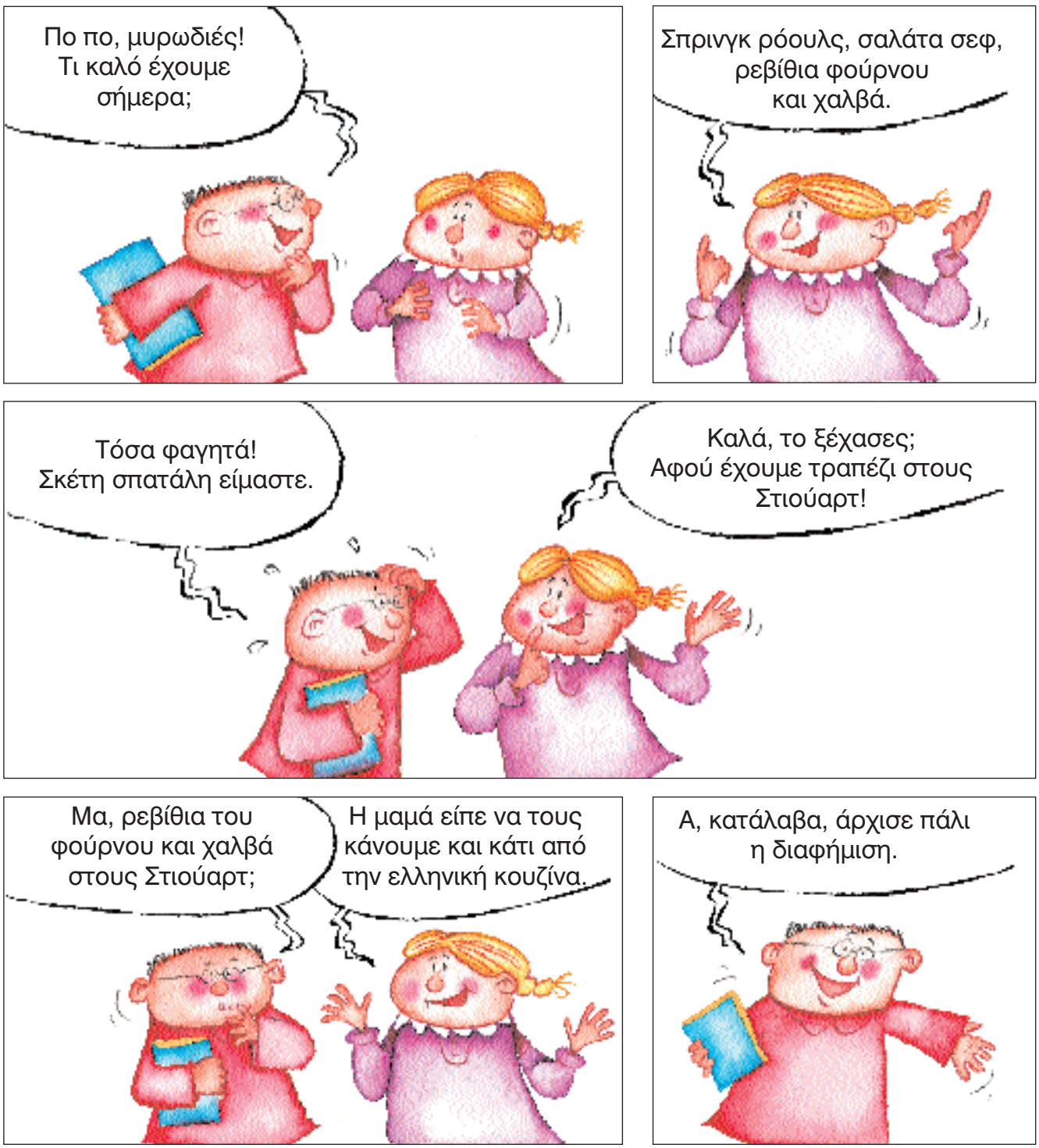

Κουβεντούλες στο φαγητό

ΚΥΡΙΑ ΑΝΝΑ: Κύριε Στιούαρτ, πώς σας φαίνεται το φαγητό;

ΚΥΡΙΟΣ ΣΤΙΟΥΑΡΤ: Εξαιρετικά τα ρεβίθια! Και ο χαλβάς,... πολύ νόστιμος!.

ΚΥΡΙΑ ΑΝΝΑ: Ευχαριστώ, κ. Στιούαρτ! Με κολακεύετε!

ΚΥΡΙΑ ΝΤΕΖΗ ΣΤΙΟΥΑΡΤ: Α, κυρία Άννα, μας έχετε κακομάθει με τις νοστιμιές σας, και πιο πολύ τον σύζυγό μου! Την τελευταία φορά είχαμε ξετρελαθεί με τη φασολάδα σας! Αυτή την φορά θα πάρω οπωσδήποτε τη συνταγή για τα ρεβίθια και τον χαλβά.

ΚΥΡΙΑ ΑΝΝΑ: Α, ναι, και θέλω εκείνη τη συνταγή για το τσοπ-σούι. Το φτιάχνετε* τόσο ωραία κ. Ντέζη! Όσο για τα ρεβίθια και τον χαλβά, θα σας στείλω τις συνταγές, κυρία Ντέζη μου, με ... fax!

Περιοδικό *Αερόστατο*

* το φτιάχνετε: το μαγειρεύετε

- Ποια από τα φαγητά που έφτιαξε η κυρία Άννα σάς αρέσουν;
- Ποια ελληνικά φαγητά μαγειρεύετε στο σπίτι σας;
- Ποιο σας αρέσει περισσότερο;

Η συνταγή της κυρίας Άννας
(συνταγή της Πάρου)

Ρεβίθια φούρνου

Υλικά
- 1 πακέτο ρεβίθια με τη φλούδα τους
- 2 μέτρια κρεμμύδια
- 4-5 ντομάτες
- 1 φύλλο δάφνη
- αλάτι - πιπέρι
- νερό

1. Πλύνε τα ρεβίθια και βάλε τα μισά σ' ένα πήλινο κιούπι.

2. Στρώσε τα κρεμμύδια κομμένα σε φέτες και τις ντομάτες κομμένες σε μικρά κομμάτια πάνω από τα ρεβίθια. Ρίξε αλάτι και πιπέρι.

3. Βάλε τα υπόλοιπα ρεβίθια στο κιούπι.

4. Σκέπασε καλά τα ρεβίθια με νερό. Πρόσθεσε το λάδι, τα φύλλα δάφνης και ακόμα λίγο αλάτι και πιπέρι.

5. Σκέπασε το κιούπι με ένα καπάκι και ψήσε τα ρεβίθια όλη την νύχτα στο φούρνο με θερμοκρασία 100°C.

Τα βάσανα του Άκη

ΜΑΜΑ: Έλα, χρυσό μου, φάε. Κοίτα τι ωραίες πατάτες σού τηγάνισα! Πρώτη φορά τις έκανα τόσο ωραίες. Θεέ μου, τι θα γίνει μ' αυτό το παιδί; Γαζία, κοίταξε πώς έχασε το χρώμα του. Έτσι, μωρό μου;

ΑΚΗΣ: Θέλω την κούρσα μου.

ΜΑΜΑ: Δωροθέα, την κούρσα του!

ΔΩΡΟΘΕΑ: Μάλιστα, κυρία. Πού να τη βάλω; Δεν χωράει στο τραπέζι.

ΜΑΜΑ: Φέρ' την εσύ και θα καθίσουμε στο πάτωμα.

ΑΚΗΣ: Κούρντισέ την.

ΓΑΖΙΑ: Τι είπε; Να την κουρντίσεις; Γρήγορα, Δωροθέα, κούρντισέ την.

ΠΑΤΡΟΥΛΑ: Άκη μου, φάε αυτή την μπουκιά. Αυτή μόνο.

ΜΑΜΑ: Μα δεν βλέπεις, Πατρούλα, που δεν κατάπιε την προηγούμενη; Τρεις πιρουνιές πατάτες έχει στο στόμα του και δεν καταπίνει...

ΓΑΖΙΑ: Θεέ μου, θα πνιγεί. Και πώς μιλάει; Άκη μου, κατάπιε! Έλα και θα σου πει η θεία σου η Πατρούλα ένα παραμύθι. Εκείνο με το στοιχειωμένο τρένο...

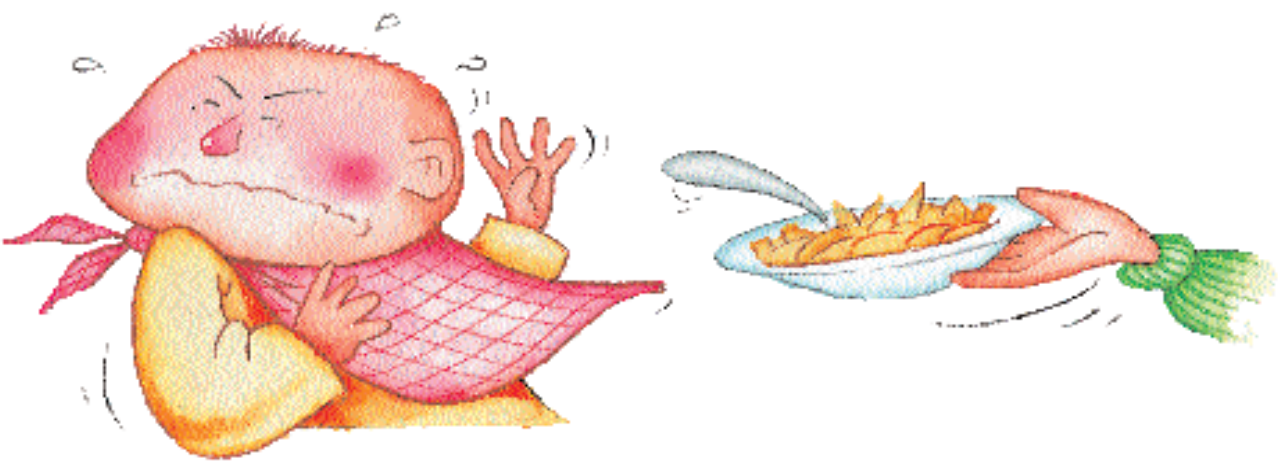

ΑΚΗΣ: Το τρένο μου! Το τρένο μου! Θέλω το τρένο μου!

ΔΩΡΟΘΕΑ: Τρέχω, κυρία.

ΜΑΜΑ: Κατάπιε; Κατάπιε; Το στόμα του είναι αδειανό! Γαζία, κοίταξε μήπως τις έφτυσε. Δωροθέα, κοίτα κι εσύ. Άσε τώρα το τρένο και κοίταξε.

ΔΩΡΟΘΕΑ: Κυρία, δε βλέπω τίποτα!

ΜΑΜΑ: Άκη, χρυσό μου, τις κατάπιες; Γαζία, Γαζία, δεν είναι σπουδαίο παιδί; Κατάπιε όλη του την μπουκιά! Έλα τώρα, χρυσό μου, άλλη μια. Μη με σπρώχνεις. Πάρε το χέρι σου. Γύρισε από δω. Έλα, να, χάμ! Δώσ' της μία και φά' την. Τι ωραία πατάτα! Έτσι μου έρχεται να τις φάω εγώ. Θέλεις να καθίσουμε όλοι στο πάτωμα, να τρώμε και να παίζουμε; [...]

Κυριάκος Ντελόπουλος, *Ο Άκης και οι άλλοι*

- Από πού φαίνεται ότι ο Άκης είναι κακόφαγος;
- Γιατί φοβάται η μητέρα του πως ο Άκης θα πνιγεί;
- Εσύ τι κάνεις, όταν δεν σ' αρέσει ένα φαγητό στο σπίτι;

Λεξιλόγιο

η συνταγή
η μυρωδιά
η πατάτα
η δάφνη
η θερμοκρασία
η μπουκιά
η πιρουνιά
η κουταλιά
η χύτρα
η φασολάδα

το φαγητό / τα φαγητά
τα ρεβίθια
το κρεμμίδι
το αλάτι
το πιπέρι
το λάδι
το τραπέζι

καλόφαγος, -η, -ο
κακόφαγος, -η, -ο
πήλινος,-η,-ο

μετά
πριν
το φαγητό

φτιάχνω
μαγειρεύω
φαγητό

γράφω
παίρνω
συνταγή

Εκφράσεις

έχω τραπέζι στον θείο μου

η κουζίνα του σπιτιού
η ελληνική κουζίνα
οι τηγανητές πατάτες

ΕΝΟΤΗΤΑ 7η
Ζήτω το ποδήλατο!

Πάμε μια βόλτα με τα ποδήλατα;

Παρασκευή μεσημέρι! Τα μαθήματα τελειώνουν και το Σαββατοκύριακο είναι κοντά. Η Άννα, ο Αλής, ο Αντουάν, η Λένα, ο Χρήστος, η Βασιλική, ο Γκιουζέπε κουβεντιάζουν την ιδέα του Χανς:

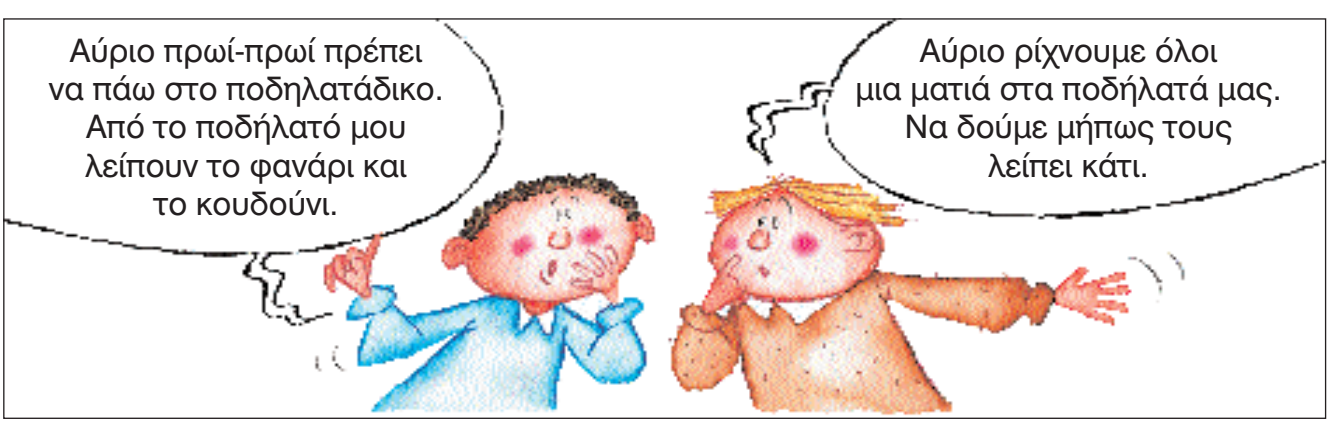

- Γιατί πρέπει να πάει ο Αλής στο ποδηλατάδικο;
- Πού χρησιμοποιείς το ποδήλατό σου;

Σάββατο πρωί

ΛΕΝΑ: Μαμά, έχω Platte!
ΜΑΜΑ: Λένα, μίλα, σε παρακαλώ, Ελληνικά! “Λάστιχο” το λέμε στα Ελληνικά.
ΜΠΑΜΠΑΣ: Κώστα, έλα να βοηθήσεις την αδερφή σου.
ΚΩΣΤΑΣ: Πο, πο! Πίτα το λάστιχο! Μη στενοχωριέσαι, θα το φτιάξουμε. Πάω να φέρω μπάλωμα και κόλλα.

Λίγο αργότερα

ΚΩΣΤΑΣ: Για να δούμε τη σαμπρέλα. Σίγουρα έχει τρύπα. Α, ... να την! Εύκολα τη βρήκαμε! Πάρε την κόλλα και άπλωσέ την γύρω από την τρύπα.
ΛΕΝΑ: Για κοίτα, καλά την απλώνω;
ΚΩΣΤΑΣ: Τέλεια! Έτοιμοι για το μπάλωμα. Σε λίγο τελειώνουμε.

Κυριακή πρωί, έξω από το σπίτι της Λένας

ΛΕΝΑ: Καινούργιο ποδήλατο και ζημιά;
ΑΝΤΟΥΑΝ: Κι εγώ που έλεγα πως θα σκίσω* σήμερα!
ΓΚΙΟΥΖΕΠΕ: Πού είναι οι άλλοι;
ΛΕΝΑ: Δεν ήρθαν ακόμη. Ας περιμένουμε λίγο...

Μετά από αρκετή ώρα!

ΛΕΝΑ: Τι γίνατε, βρε παιδιά; Ζημιά κι εσείς;
ΧΡΗΣΤΟΣ: Μεγάλη περιπέτεια! Μας έκρυψαν τα ποδήλατα!
ΓΚΙΟΥΖΕΠΕ: Πάμε! Και τα λέμε στον δρόμο!

* θα σκίσω: θα νικήσω, θα είμαι ο καλύτερος.

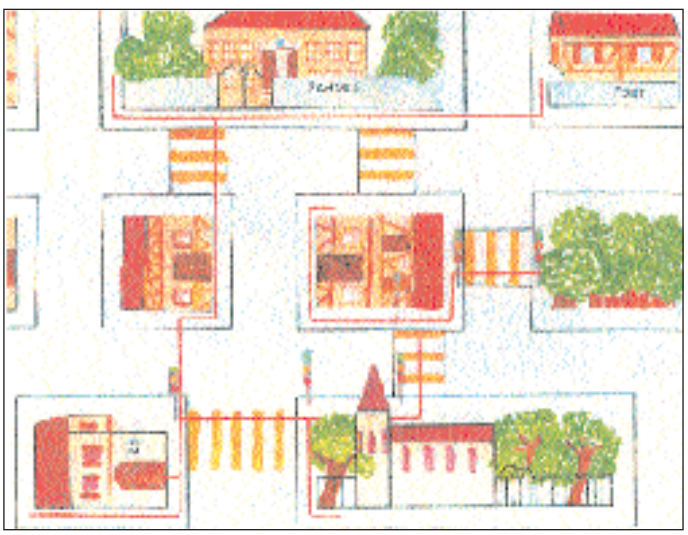

Τους έκρυψαν τα ποδήλατα!

Ο Χανς και ο Χρήστος, η Άννα και η Βασιλική μένουν όλοι στο σπίτι με το νούμερο 29 της Blumenstrasse στο Μόναχο. Την Κυριακή το πρωί δεν βρήκαν τα ποδήλατα κάτω από τη σκάλα, όπου τα άφηναν συνήθως. Ποιος να τα πήρε; Κανείς δεν ήξερε. Όποιος και να το έκανε, όμως, άφησε τέσσερα φακελάκια. Στον κάθε φάκελο ήταν γραμμένο ένα όνομα και μέσα υπήρχε ένα σημείωμα, που έλεγε πού βρίσκονταν τα ποδήλατα.

- Βοήθησε κι εσύ τα παιδιά να βρουν τα ποδήλατα. Η παρέα τούς περιμένει έξω από το σπίτι του Χανς.
- Όπου βρίσκεις ένα ποδήλατο, να γράφεις το πρώτο γράμμα από το όνομα του παιδιού.

Παράδειγμα: Εκεί που θα βρεις το ποδήλατο του Χρήστου, γράψε ένα Χ στην παραπάνω εικόνα.

Βγες από την πόρτα και πήγαινε αριστερά, μέχρι το φανάρι. Περίμενε να ανάψει το πράσινο. Πέρνα απέναντι, στρίψε δεξιά, μετά αριστερά και κοίτα πίσω από το μεγάλο δέντρο.

Χρήστος

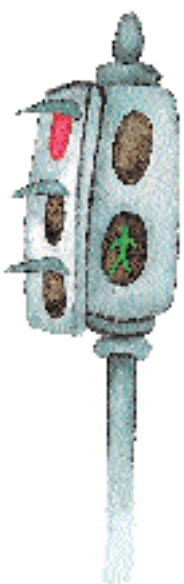

Πήγαινε στην πόρτα, κάνε αριστερά κι ύστερα όλο ίσια. Πέρνα με προσοχή τον δρόμο. Στρίψε δεξιά και στη γωνία αριστερά. Έπειτα όλο ίσια. Πέρνα με προσοχή τον δρόμο. Στρίψε αριστερά, αλλά μην περάσεις απέναντι. Πήγαινε λίγο δεξιά και κοίτα πίσω απ' τον τοίχο.

Χανς

Στην πόρτα αριστερά. Στο φανάρι δεξιά. Πέρνα με πράσινο και πήγαινε ευθεία ως το άλλο φανάρι. Στρίψε αριστερά. Στη γωνία πήγαινε δεξιά και στην άλλη γωνία να πας πάλι δεξιά. Εκεί έχω κρυμμένο το ποδήλατο.

Άννα

Το ποδήλατο της Βασιλικής είναι κρυμμένο στην αυλή του σχολείου. Μπορείς να της πεις πώς θα πάει να το πάρει;

Βγες από την πόρτα και πήγαινε ...

Το ποδήλατο

Με τον Γιάννη μηχανή
τι τη θέλω τη βενζίνη;
Λάμπουν οι αχτίνες λάμπουν
και οι ρόδες προχωρούν.
Όταν σπρώχνει τα πετάλια,
όλα μέσα μου κινούν...

(Ποδήλατο)

Αίνιγμα

Όταν τρέχω πάντα στέκω
κι όταν σταματήσω πέφτω
(τι είναι;)

Τραγουδάμε κι εμείς το τραγούδι για την ποδηλάτισσα;

Η ποδηλάτισσα

Το δρόμο πλάι στη θάλασσα περπάτησα
που 'κανε κάθε μέρα η ποδηλάτισσα

Βρήκα τα φρούτα που 'χε το πανέρι της
το δαχτυλίδι που 'πεσε απ' το χέρι της

Βρήκα το κουδουνάκι και το σάλι της
τις ρόδες το τιμόνι το πεντάλι της

Βρήκα τη ζώνη της βρήκα σε μιαν άκρη
μια πέτρα διάφανη που 'μοιαζε με δάκρυ

Τα μάζεψα ένα ένα και τα κράτησα
κι έλεγα πού 'ναι πού 'ναι η ποδηλάτισσα

Την είδα να περνά πάνω απ' τα κύματα
την άλλη μέρα πάνω από τα μνήματα

Την τρίτη νύχτωσ', έχασα τ' αχνάρια της
στους ουρανούς άναψαν τα φανάρια της.

Οδυσσέας Ελύτης

Λεξιλόγιο

ο αστυνομικός	το κράνος	γυρίζω	
ο ποδηλατάς	το πετάλι	κολλώ	
ο ποδηλάτης	το ποδηλατάδικο	λείπω	αριστερά-δεξιά
ο ποδηλατόδρομος	το ποδήλατο	οδηγώ	πάνω-κάτω
	το τιμόνι	πατώ	μπρος-πίσω
η ακτίνα	το φανάρι	σταματώ	ευθεία απέναντι
η αλυσίδα		στέκω	
η ασφάλεια	κρυμμένος,-η,-ο	στρίβω	
η ζημιά		τρέχω	
η ποδηλατάδα		φουσκώνω	
η ποδηλάτισσα		φρενάρω	
η ρόδα		φτιάχνω	πρωί-πρωί
η σαμπρέλα			ρυθμικά
η σέλα			
η σκάρα			

Εκφράσεις

το σπίτι
το Σαββατοκύριακο
είναι κοντά

πηγαίνω
αριστερά
δεξιά
πάνω
κάτω
μπρος
πίσω
ευθεία
απέναντι

ρίχνω
μια πέτρα
μια ματιά

σκίζω ένα χαρτί
σκίζω!

στρίβω
αριστερά
δεξιά

Το κόκκινο σβήνει,
ανάβει το πράσινο.

κάνω
πηγαίνω
βόλτα με
το ποδήλατο

φτιάχνω
φαγητό
τα φρένα

ανεβαίνω στο
κατεβαίνω από το
ποδήλατο

Το ποδήλατο δεν έχει φανάρι.
Του λείπει το φανάρι.
Από το ποδήλατο λείπει το φανάρι.

Τι ωραία που είναι η βόλτα με το ποδήλατο!
Πόσο μ' αρέσει η ποδηλατάδα!

ΕΝΟΤΗΤΑ 8η
Καινούργιοι στη γειτονιά

Παίζουμε κρυφτό;

(Δεν είναι πολύς καιρός που ο Νικόλας και η οικογένειά του ήρθαν στην Αθήνα, για να βρει δουλειά ο πατέρας. Μένουν σ' ένα πολύ μικρό διαμέρισμα. Εδώ μας λέει πώς η αδερφή του γνωρίζει ένα άλλο κοριτσάκι και παίζει μαζί του).

Η αδερφούλα μου έπιασε κιόλας φιλίες. Ένα κοριτσάκι απ' την απέναντι πολυκατοικία, που οι αυλές μας είναι δίπλα-δίπλα, της φώναξε:

– Κοριτσάκι, πώς σε λένε;

– Εμένα;

– Ναι, εσένα.

– Ελένη. Εσένα;

– Μπέτυ. Θες να παίξουμε;

– Μπέτυ; ρώτησε η αδερφούλα μου με κάποια απορία. Δεν είσαι Ελληνίδα;

– Πώς! Ελληνίδα είμαι. Θες να παίξουμε; Ξανάπε η μικρή πίσω απ' το δίχτυ που υψωνόταν πάνω απ' τα κάγκελα του μπαλκονιού της.

– Τι να παίξουμε; Αφού έχουμε μπροστά μας αυτό το δίχτυ.

– Θα παίξουμε κρυφτό. Αθηναίικο κρυφτό. Θα μετρήσω εγώ μέχρι το δέκα κι εσύ θα μπεις στο δωμάτιο να κρυφτείς. Αν σε βρω, θα τα φυλάς εσύ.

Η Μπέτυ άρχισε να μετράει και η Ελένη χώθηκε κάτω απ' το κρεβάτι. Όταν μέτρησε ως το δέκα, η Μπέτυ άρχισε να φωνάζει:

– Είσαι μέσα στην ντουλάπα.
– Όχι!, απάντησε η Ελένη.
Για λίγη ώρα ακόμη τα κορίτσια συνέχισαν:
– Είσαι κάτω απ' το τραπέζι.
– Όχι!
– Είσαι πίσω απ' το ψυγείο.
– Όχι!
– Ε, πού είσαι; Είπε ανυπόμονα η Μπέτυ.
– Κάτω απ' το κρεβάτι, φώναξε η Ελένη και βγήκε στο μπαλκόνι, χαρούμενη που κέρδισε στο καινούργιο παιχνίδι!

Άννα Γκέρτσου-Σαρρή, Διασκευή

- Ποιο κοριτσάκι γνώρισε η αδερφή του Νικόλα και πού έμενε αυτό;
- Τι παιχνίδια παίζεις με τα παιδιά της γειτονιάς σου;

Η πολυκατοικία

Η πολυκατοικία που μένει ο Τομ είναι στο κέντρο του Τορόντο. Ο Τομ είναι πολύ ευχαριστημένος που μένει εκεί, γιατί βρίσκεται κοντά σε όλα. Η στάση του λεωφορείου και ο σταθμός του τρένου είναι δύο βήματα* από την πόρτα του.

Απέναντι από την πολυκατοικία του είναι ένα ταχυδρομείο και μια τράπεζα. Δεξιά είναι ένα ελληνικό κι ένα μεξικάνικο εστιατόριο. Αριστερά βρίσκεται ένα φαρμακείο και, ένα τετράγωνο πιο κάτω, υπάρχει ένα βενζινάδικο.

Η αλήθεια είναι πως η κίνηση και ο θόρυβος στη γειτονιά του δεν σταματάνε ποτέ. Τον Τομ, όμως, δεν τον ενοχλούν αυτά. Η γειτονιά του τού αρέσει, γιατί τον εξυπηρετεί.

(Από το υλικό της Ομάδας του Καναδά)

* είναι δύο βήματα: είναι πολύ κοντά

- Θα ήθελες να ζεις στο κέντρο της πόλης; Ναι ή Όχι; Γιατί;

Ο Χούνης Χουχούνης ψώνισε τηλεόραση για το καινούργιο του διαμέρισμα!

Η τηλεόραση

Από το βιβλίο *Διακοπές με τον Ευγένιο Τριβιζά στο νησί των πυροτεχνημάτων.*

- Γιατί δεν αγόρασε τελικά την τηλεόραση ο Χούνης Χουχούνης;
- Αν σου αγόραζαν οι γονείς σου έναν υπολογιστή, πού θα αποφάσιζες να τον βάλεις;

Λεξιλόγιο

ο εργάτης
η μπανιέρα
η ντουλάπα
η πολυθρόνα
η τηλεόραση
η προπόνηση
η στάση

το διαμέρισμα
το δίχτυ
το δωμάτιο
το κάγκελο
το κρυφτό
το λεωφορείο
το μπαλκόνι
το ψυγείο

κρύβομαι
κερδίζω
παραγγέλνω
πειράζω
πιάνω
χώνομαι

πάνω-κάτω
μέσα-έξω
μπρος-πίσω
κοντά-μακριά
ανάμεσα
δίπλα

Εκφράσεις

κρύβομαι
- κάτω από (το τραπέζι)
- πίσω από (τον φράχτη, την πόρτα)

πιάνω
- την μπάλα
- φιλία/ες

πιάνω πουλιά στον αέρα!
κάνω φίλους/ες

κερδίζω
- χρήματα
- τον Κώστα στο παιχνίδι
- χρόνο

πειράζω
- τον Κίμωνα
- την τηλεόραση

Δεν πειράζει!

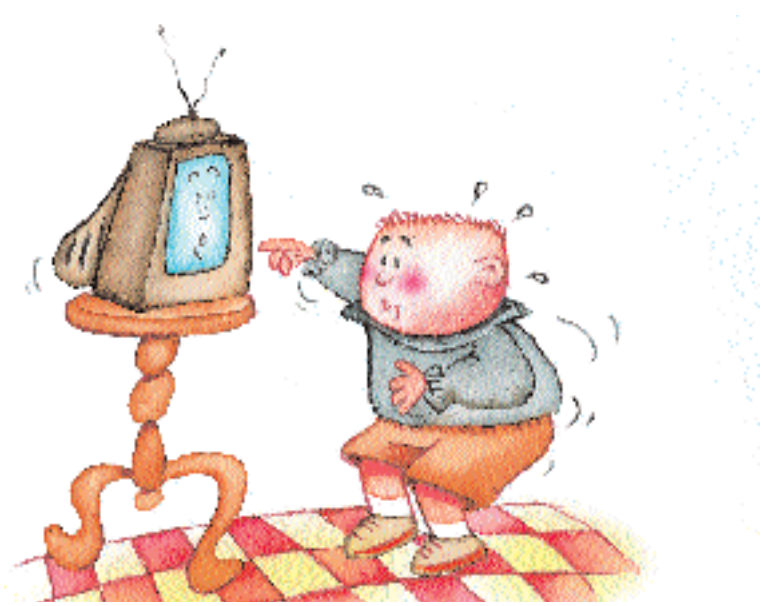

ΕΝΟΤΗΤΑ 9η
Η παρέα μας

Πού θα πάμε παρέα;

ΙΩΑΝΝΑ: Χμμμ... η Σαμπίνε δεν θα μπορεί να έρθει, γιατί μένει μακριά.
ΕΛΕΝ: Ε, τότε θα σας περιμένω στο σπίτι μου. Θα το πω στους γονείς μου και σίγουρα δεν θα έχουν πρόβλημα.
ΙΩΑΝΝΑ: Τι ώρα λες να έρθουμε;
ΕΛΕΝ: Στις εφτά.
ΜΑΡΙΑ: Δεν έρχεστε λίγο πιο νωρίς; Για να έχουμε χρόνο να κουβεντιάσουμε και να παίξουμε. Δεν λέμε στις πέντε;
ΕΛΕΝ: Εντάξει στις πέντε. Θα το πούμε και στα αγόρια.
ΙΩΑΝΝΑ: Άσε καλύτερα. Όποτε κανονίζουμε κάτι, αυτά μας νευριάζουν!

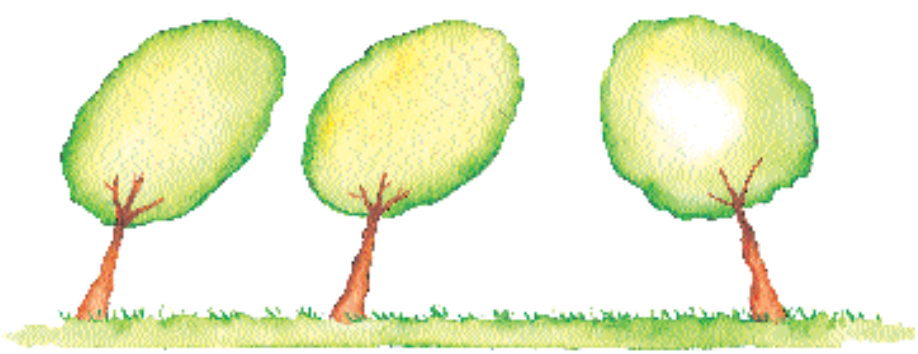

- Γιατί προτείνει η Μαρία να συναντηθεί με την παρέα της στις πέντε και όχι στις εφτά;
- Τι παιχνίδια παίζεις με τους φίλους σου;

Παιχνίδια με τις λέξεις

Παίζουν ο Κωστής κι ο Αλέξης
το παιχνίδι με τις λέξεις.
Γρύλος, γρίφος και γρι-γρι,
να τρεις λέξεις από "γρι"...
Πες ο ένας, πες ο άλλος,
πο πο, σαματάς* μεγάλος!
Τόσες λέξεις από "ρο"
πού τις βρήκαν; Απορώ...
Κι άλλες να τελειώνουν σε "άνι";
Πάει η γλώσσα τους ροδάνι*...
Ο Αλέξης για* ο Κωστής
Θα 'ναι τάχα ο νικητής;
Να κι ο Φάνης, να κι η Υβόνη.
Το παιχνίδι πια φουντώνει*.
Κρυφακούει η μυγδαλιά
σκαν' στα γέλια τα πουλιά...
Λέξεις φτερουγίζουν* πέρα,
ταξιδεύουν στον αγέρα.
Παν' στον ουρανό ψηλά
κι όλη η γειτονιά γελά ...

Ντίνα Χατζηνικονάλου

* ο σαματάς: η φασαρία
* πάει η γλώσσα τους ροδάνι: λένε τις λέξεις καθαρά και γρήγορα
* για: ή
* το παιχνίδι φουντώνει: το παιχνίδι γίνεται πιο ζωηρό
* λέξεις φτερουγίζουν πέρα: ακούγονται μακριά

Λεξιλόγιο - Εκφράσεις

ο νικητής
ο σαματάς
η φιλία

κανονίζω
νευριάζω
φουντώνω
φτερουγίζω

βρίσκω
- το μολύβι
- παρέα
- καιρό

τα βρίσκω
συμφωνώ
- με τους φίλους μου

κανονίζω
- το πρόγραμμά μου
- μια συνάντηση

μετρώ
- τα μήλα
- ως το δέκα
- τις μέρες
- τα λόγια μου

η αμυγδαλιά
το παιχνίδι
- φουντώνει

τα πουλιά
οι λέξεις
- φτερουγίζουν

η ομάδα
- πόλο
- μπάσκετ

η ποδοσφαιρική
η θεατρική
- ομάδα

νευριάζω
νευριάζω κάποιον

ΕΝΟΤΗΤΑ 10η
Χριστός γεννάται! Καινούργιος χρόνος έρχεται!

Γιορτές του Δωδεκάμερου

Χριστούγεννα

Στο σπήλαιο της Βηθλεέμ

Έγινε πέρα στην Ανατολή, στον τόπο τον παράδοξο. Ποιο χρόνο δεν σας λέω. Φτάνει να μετρήσετε τον φετεινό και να γυρίσετε άλλα τόσα χρόνια πίσω και το βρίσκετε αμέσως. Εκείνη τη νύχτα, ύστερα από ένα μακρινό ταξίδι, μια γυναίκα ετοιμόγεννη και ο άντρας της σταμάτησαν σε μια σπηλιά να ξεκουραστούν.

Εκεί η γυναίκα γέννησε το παιδί και το βύζαξε, το τύλιξε στο σάλι της και τ' απίθωσε στη φάτνη πάνω στ' άχυρα να κοιμηθεί. Δίπλα τους, κάτω στο χώμα πλαγιασμένα τα ζωντανά, βόδια και πρόβατα και άλογα μαζί, έμεναν άγρυπνα.

Η μητέρα και το μωρό ησύχαζαν μέσα στη σπηλιά. Από ψηλά κατέβαινε αγγελική αρμονία και ένα αστέρι έχυνε το φως του παντού. Γονατιστοί μπρος στα πόδια της μάνας οι Μάγοι πρόσφεραν τα δώρα τους, τη σμύρνα και το χρυσάφι και το λιβάνι, και ονόμαζαν τον γιο της βασιλέα και Θεό.

Α. Καρκαβίτσας, *Τα λόγια της πλώρης* Διασκευή

* παράδοξο: παράξενο
* το απίθωσε: το ακούμπησε
* αγγελική αρμονία ... το φως του παντού: ο τόπος γύρω ήταν γεμάτος φως και μουσική.

- Πού συνέβη αυτή η ιστορία;
- Ποια χρονιά;
- Ποιο ήταν το μωρό που γεννήθηκε και ποια ήταν η μητέρα του;
- Πού κοιμόταν το μωρό;
- Ποιοι ήρθαν στη σπηλιά;

Πρωτοχρονιά

Πώς γιόρταζαν παλιά την Πρωτοχρονιά στην Ελλάδα

Η Πρωτοχρονιά [...] ήταν αξέχαστη. Τα δώρα ήταν κάτω από το δέντρο και το βράδυ τα μοίραζαν. Στο μεταξύ κάποιος μεγάλος έβγαινε κρυφά έξω κι έριχνε από την καπνοδόχο καρύδια, κάστανα, γλυκά και έλεγαν πως είναι ο Άγιος Βασίλης που περνάει από τα σπίτια.

Η Πρωτοχρονιά είχε τα δικά της κάλαντα. Το μεσημέρι, μετά το φαγητό, έκοβαν τη βασιλόπιτα και είχαν την αγωνία να δουν σε ποιον θα πέσει το φλουρί*. Οι Βασίληδες και οι Βασιλικές που γιόρταζαν δέχονταν τους επισκέπτες και είχαν ετοιμάσει μεζεδάκια με λίγο ουζάκι.

Εργασία των παιδιών της Gesamtschule Essen-Mitte
Περιοδικό *Αερόστατο,* τεύχος 98

* σε ποιον θα πέσει το φλουρί: σε ποιον θα τύχει το φλουρί.

- Πώς γιόρταζαν παλιά την Πρωτοχρονιά στην Ελλάδα;
- Πώς γιορτάζετε την Πρωτοχρονιά στην πόλη που μένεις;

Τα Καλικαντζαράκια

Ο στύλος της γης

Κάτω από τη γη υπάρχει ένα μεγάλο δέντρο σαν στύλος πελώριος* και γερός και βαστάει τη γη. Έτσι έλεγαν οι παλαιότεροι. Εκεί κάτω βρίσκονται όλο τον χρόνο οι καλικάντζαροι και δουλεύουν νύχτα και μέρα. Προσπαθούν να κόψουν τον στύλο που βαστάει τη γη, γιατί θέλουν να τη δουν να γκρεμίζεται και να γελούν. Χτυπούν, λοιπόν, με μικρά τσεκουράκια και πριονίζουν με πριονάκια. Κάθε χρόνο, μόλις ζυγώνουν* να το κόψουν, να σου και έρχονται τα Χριστούγεννα!

- Άιντε να πάμε τώρα να γλεντήσουμε λίγο πάνω στη γη, πειράζοντας τους ανθρώπους, γιορτές ημέρες που φτάνουν. Πάμε και στον γυρισμό μας το αποκόβουμε*, λένε.

Έρχονται, λοιπόν, κοντά μας. Στον γυρισμό τους, όμως, βρίσκουν το δέντρο να έχει θρέψει*. Και τότε αρχίζουν πάλι από την αρχή.

Ευτυχώς που είναι τόσο κουτούτσικοι* οι καλικάντζαροι! Και γι' αυτό κάθε χρόνο τα ίδια κάνουν και πάντα τα ίδια παθαίνουν με τούτο το θεόρατο δέντρο που κρατάει τη γη ολόκληρη με τα χωριά της και με τις πολιτείες της.

Λαϊκή παράδοση

* πελώριος: πολύ μεγάλος
* ζυγώνω: πλησιάζω
* αποκόβω: τελειώνω το κόψιμο
* έχει θρέψει: έχει μεγαλώσει, έχει ξαναγίνει το ίδιο
* κουτούτσικος: χαζούλης

- Πού ζουν οι καλικάντζαροι;
- Τι προσπαθούν να κάνουν;
- Ποια άλλα ζαβολιάρικα πλασματάκια από κόμικς ή ταινίες ξέρετε;

Το χριστουγεννιάτικο τραπέζι

Το κοριτσάκι έτριψε δεύτερο σπίρτο. Η λάμψη έπεφτε πάνω στον τοίχο. Ξαφνικά ο τοίχος έφυγε και η μικρή είδε τι γινόταν μέσα στη σάλα, που ήταν πίσω από τον τοίχο. Το τραπέζι ήταν στρωμένο με ένα ωραίο κάτασπρο τραπεζομάντηλο, όπου έλαμπαν τα σερβίτσια. Πιο πέρα βρισκόταν τα φαγητά, στη μέση ήταν η ψητή χήνα με ζαχαρωμένα μήλα. Και να που το πουλί ζωντανεύει ξαφνικά κι έρχεται μπροστά στη μικρή, με ένα πιρούνι και ένα μαχαίρι, καρφωμένο στο στήθος του [...].

Η μικρή παίρνει τρίτο σπίρτο και ονειρεύεται τώρα πως είναι κοντά σε ένα δέντρο χριστουγεννιάτικο, πολύ πλουσιότερο από κείνο που είδε πέρυσι σε ένα πλούσιο σπίτι από τα τζάμια του παραθυριού. Στα πράσινα κλαριά του καίνε πολύχρωμα κεριά κι από όλες τις μεριές κρέμονται παιχνιδάκια, φωτάκια, μπαλίτσες. Κάτω από το δέντρο υπάρχουν πολλά δώρα.

Χανς Κρίστιαν Άντερσεν, *Το κοριτσάκι με τα σπίρτα*

Χριστούγεννα ... στο κατακαλόκαιρο!!!
(από το ημερολόγιο της Αγγελικής)

Αδελαΐδα, 8 Δεκεμβρίου 1999.

Μέσα Δεκεμβρίου. Κοντεύει να τελειώσει κι αυτή η χρονιά. Ήδη το καλοκαίρι μπήκε για καλά. Τα μαγαζιά στην πόλη στολίστηκαν για τα Χριστούγεννα.

Το επόμενο Σάββατο θα γίνει στην πόλη η χριστουγεννιάτικη παρέλαση. Συμφωνήσαμε με τη Ναρίγκα να πάμε. Θα παρελάσουν διάφορα άρματα και θα γίνει διαγωνισμός. Το καλύτερο άρμα θα πάρει το βραβείο. Πέρυσι θυμάμαι ότι πήρε το βραβείο το άρμα με τον Άγιο Βασίλη που έκανε σέρφιγκ.

Μετά την παρέλαση θα πάμε στη θάλασσα να περπατήσουμε και να παίξουμε ρακέτες, όπως και την περασμένη Κυριακή. Τώρα που μπήκε το καλοκαίρι είναι πολύ όμορφα στη θάλασσα, γιατί έχει δροσιά και μαζεύεται πολύς κόσμος.

Προχτές πήραμε τηλέφωνο τη θεία Βαρβάρα στην Ελλάδα, για να της ευχηθούμε στη γιορτή της. Μας είπε ότι εκεί στο χωριό έπεσε το πρώτο χιόνι και ότι περιμένουν και φέτος τα Χριστούγεννα πολύ χιόνι. Εγώ έχω δει χιόνι μονάχα στις φωτογραφίες και στην τηλεόραση. Θέλω πολύ κάποτε να γιορτάσω τα Χριστούγεννα με χιόνι στο χωριό της γιαγιάς και να παίξω χιονοπόλεμο. Όπως λέει και κείνο το τραγουδάκι που μάθαμε στο ελληνικό σχολείο:

Χιόνια στο καμπαναριό
που Χριστούγεννα σημαίνει.
Χιόνια στο καμπαναριό
Ξύπνησε όλο το χωριό.

Από το υλικό της Ομάδας της Αυστραλίας

- Πώς είναι ο καιρός στην Αυστραλία και πώς στην Ελλάδα, όταν γιορτάζουμε τα Χριστούγεννα;
- Πώς είναι ο καιρός τα Χριστούγεννα στην πόλη που μένεις;

Λεξιλόγιο

ο Χριστός
ο Άη Βασίλης

ο βασιλιάς
ο ναός

η αρμονία
η βασιλόπιτα
η μπαλίτσα
η σπηλιά
η φάτνη
η χήνα
η καπνοδόχος

το καμπαναριό
το καρύδι
το κάστανο
το παιχνιδάκι
το τραπεζομάντηλο
το σπήλαιο
το σερβίτσιο
το φλουρί
το φωτάκι
το χιόνι

αγγελικός, -ή, -ό
γονατιστός, -ή, -ό
ζαχαρωμένος, -η, ο
παραδοσιακός, -ή, -ό
πολύχρωμος, -η, -ο
ψητός, -ή, -ό

βυζαίνω
γλεντώ
γιορτάζω
γονατίζω
πριονίζω
τυλίγω

Εκφράσεις

η παραμονή της Πρωτοχρονιάς

η παραμονή των Χριστουγέννων

ΕΝΟΤΗΤΑ 11η
Ο Λαβύρινθος

Λαβύρινθος!

Πο πο, πού μπλέξαμε... Πώς θα βγούμε έξω; Σωστός λαβύρινθος είναι εδώ μέσα!

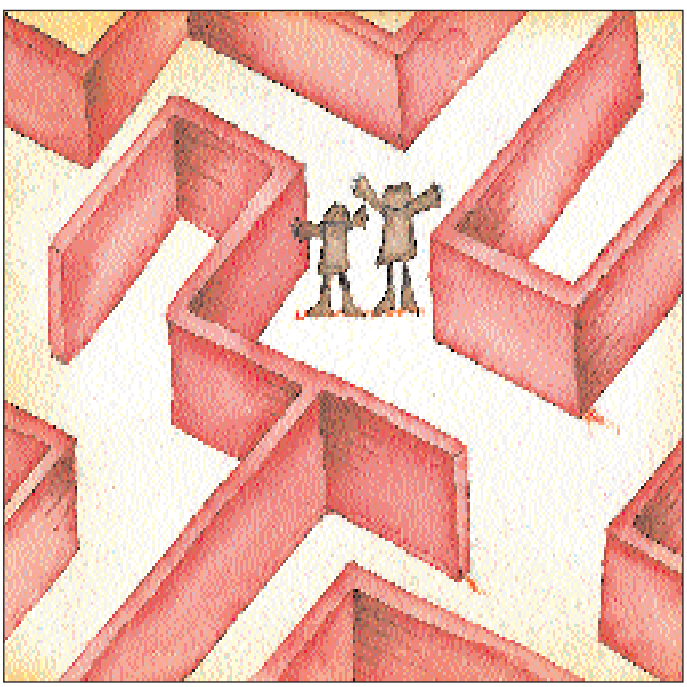

Λαβύρινθος: Ποιος από τους δυο λαγούς θα φτάσει πρώτος στο καρότο;

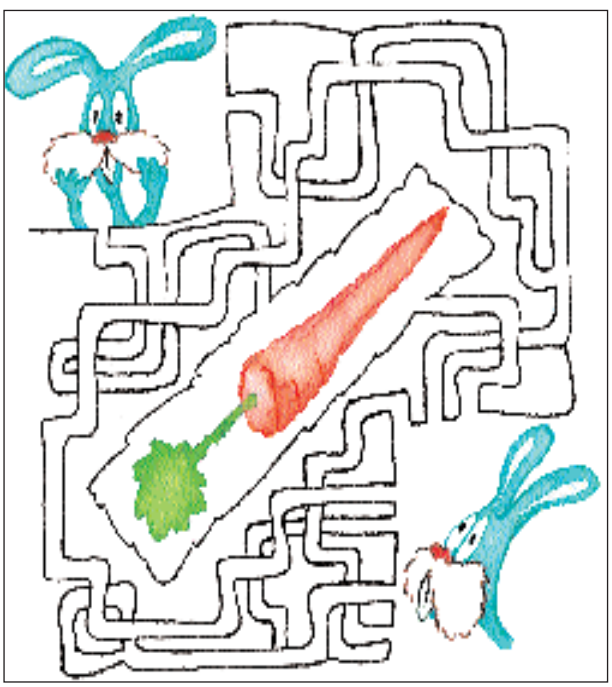

- Χαθήκατε καμιά φορά σε μουσείο ή μεγάλο κατάστημα; Πώς νιώσατε; Σας βοήθησε κανείς να βρείτε την έξοδο;
- Πού και πού έχετε βρει το παιχνίδι «λαβύρινθος»;
- Έχετε πάει στην Κνωσό; Θυμηθείτε δυο ονόματα που έχουν σχέση με τον Λαβύρινθο.

Ο Θησέας στον Λαβύρινθο!

Στα πολύ παλιά χρόνια ο Μίνωας, ο βασιλιάς της Κρήτης, νίκησε σε πόλεμο τους Αθηναίους. Από τότε οι Αθηναίοι έστελναν κάθε εννιά χρόνια στην Κνωσό εφτά αγόρια και εφτά κορίτσια, για να τα φάει ο Μινώταυρος. Ο Μινώταυρος ήταν ένα φοβερό τέρας με κεφάλι ταύρου και σώμα ανθρώπου. Ζούσε στον Λαβύρινθο. Εκεί έριχναν και τα παιδιά από την Αθήνα. Κάθε φορά ξεκινούσε το πλοίο με μαύρα πανιά από τον Πειραιά για την Κρήτη. Οι Αθηναίοι και οι Αθηναίες έκλαιγαν και αποχαιρετούσαν τα παιδιά τους.

Πλησίαζε πάλι η μέρα του ταξιδιού για την Κρήτη εκείνη τη χρονιά και όλοι ένιωθαν δυστυχισμένοι! Τότε έφτασε στην Αθήνα ο Θησέας, ο γιος του Αιγέα, του βασιλιά της πόλης. Αποφάσισε, λοιπόν, να πάει στην Κνωσό και να σκοτώσει τον Μινώταυρο. Ο πατέρας του προσπάθησε να τον εμποδίσει:

Είσαι το μοναδικό μου παιδί, Θησέα! Αν πάθεις τίποτα, δε θα το αντέξω. Πήγαινε τότε στο καλό... και πρόσεχε. Κι αν όλα πάνε καλά, μην ξεχάσεις να αλλάξεις τα μαύρα πανιά του καραβιού. Στον γυρισμό να βάλεις άσπρα.

Στο ταξίδι ο καθένας σκεφτόταν τι τον περίμενε. Κάποτε ο Θησέας και τα παιδιά έφτασαν στην Κνωσό. Στο παλάτι ο Θησέας γνώρισε την Αριάδνη, την κόρη του Μίνωα. Η βασιλοπούλα τον συμπάθησε... Ο Θησέας τής είπε τα σχέδιά του για τον Μινώταυρο κι εκείνη τον βοήθησε.

Ο Θησέας έκανε ό,τι του είπε η Αριάδνη. Ώρα πολλή περπατούσε στους διαδρόμους. Ξετύλιγε το κουβάρι και, καθώς προχωρούσε, ένιωθε να παγώνει το αίμα του. Από το βάθος των διαδρόμων έφτανε ένα φοβερό μουγκρητό...Ο Θησέας πλησίασε ... Το θηρίο βρέθηκε απέναντί του. Τα μεγάλα μάτια του σπίθιζαν ... χίμηξε με οργή πάνω του. Το παλικάρι τού ξέφυγε έξυπνα. Μινώταυρος και Θησέας πάλεψαν ώρα πολλή. Ο Μινώταυρος μούγκριζε, ο Θησέας αγωνιζόταν. Τελικά τα κατάφερε. Νικητής πια, τυλίγοντας το κουβάρι βγήκε από τον Λαβύρινθο.

Έξω η Αριάδνη τον περίμενε με αγωνία ... Όλα έγιναν πολύ γρήγορα ... Σε λίγο ο Θησέας, η Αριάδνη και τα παιδιά έτρεχαν κατά το καράβι! Στην επιστροφή όλοι πανηγύριζαν, χόρευαν και τραγουδούσαν. Δεν πίστευαν πως γλίτωσαν από τον θάνατο.

Από τη χαρά τους, όμως, ξέχασαν να αλλάξουν τα πανιά.

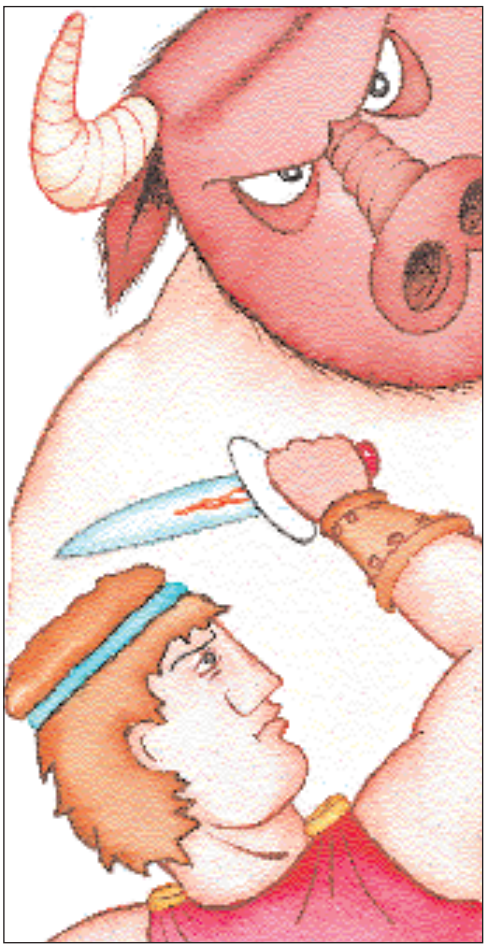

Ο Αιγέας πήγαινε συχνά στο Σούνιο και κοίταζε το πέλαγος. Μια μέρα είδε να έρχεται ένα καράβι με μαύρα πανιά... "Πάει, χάθηκε ο γιος μου!", σκέφτηκε κι έπεσε στη θάλασσα, που από τότε ονομάστηκε Αιγαίο Πέλαγος.

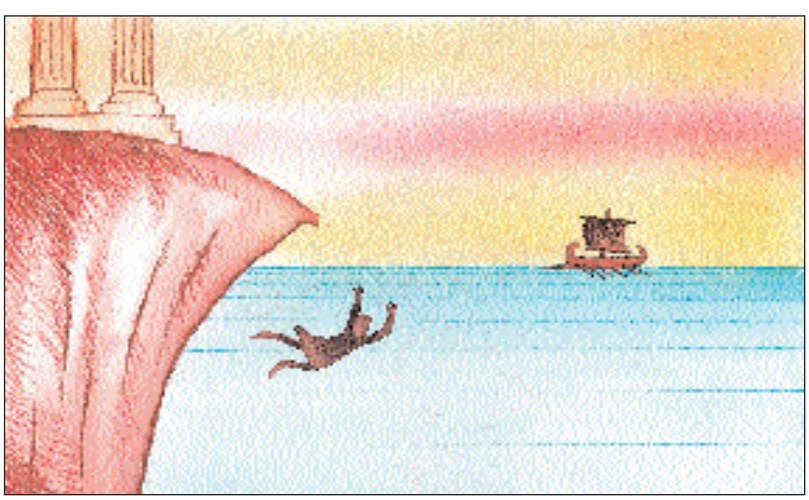

* μουγκρητό: βουητό
* σπίθιζαν: έλαμπαν, σαν να έβγαζαν σπίθες

Αλλάζουμε λίγο τον μύθο; Σκέφτομαι τι θα γινόταν, αν:

- η Αριάδνη δεν έδινε το κουβάρι στον Θησέα
- ο Θησέας έβαζε στο καράβι άσπρα πανιά.

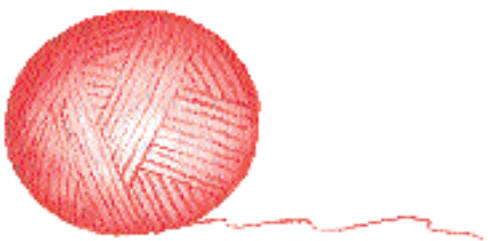

Λεξιλόγιο

ο Αιγέας
ο Θησέας
ο Μίνωας
ο Μινώταυρος
ο Λαβύρινθος
η Αθήνα
η Αριάδνη
η Κνωσός
η κλωστή

το καράβι
το πανί
το παλάτι
το κουβάρι

μουγκρίζω
ξετυλίγω
ξεχνώ
παλεύω
τυλίγω

Εκφράσεις

το Αιγαίο Πέλαγος
παλεύω με τον Κώστα
περιμένω το καράβι
δεν ξέρω τι με περιμένει!

ΕΝΟΤΗΤΑ 12η
Θα σκίσω με την καινούργια μου φόρμα!

Χτένισμα και ντύσιμο μοντέρνο!

Μπλούζα; Συνήθως της αγαπημένης μας ομάδας. Μαλλιά κοντοκουρεμένα.

Παντελόνι; Τζιν, μαύρη ή άσπρη βερμούδα, ίδια μάρκα με το μπλουζάκι, αλλά και φόρμες για το μπάσκετ.

- Ποια από αυτά τα ρούχα σού αρέσουν και θα ήθελες να τα φορέσεις;

Θα σκίσω με την καινούργια μου φόρμα!

Ο Κίμωνας και η μητέρα του πηγαίνουν σ' ένα κατάστημα με αθλητικά ρούχα, για να αγοράσουν μια φόρμα γυμναστικής.

ΜΑΜΑ: Καλημέρα σας. Θα ήθελα μία αθλητική φόρμα, παρακαλώ!
ΠΩΛΗΤΗΣ: Για σάς;
ΜΑΜΑ: Όχι, για τον μικρό.
ΠΩΛΗΤΗΣ: Έχετε δει κάτι στη βιτρίνα μας ή θέλετε να σας δείξω εγώ;

ΜΑΜΑ: Κίμωνα, πες στον κύριο ποια φόρμα σού αρέσει;
ΚΙΜΩΝΑΣ: Είναι μια κιτρινοπράσινη. Ξέρετε αυτή που διαφημίζει ο Ρονάλντο και λέει ότι μ' αυτήν είναι πάντα σε φόρμα.
ΠΩΛΗΤΗΣ: Ενημερωμένος είσαι, μικρέ!
ΚΙΜΩΝΑΣ: Πάλι μικρός;
ΜΑΜΑ: Αχ, αφήστε τα. Όλη μέρα δεν κάνουμε άλλη δουλειά. Ή με το ποδόσφαιρο θα ασχολούμαστε ή με τα τρίποντα της Εθνικής Ελλάδος! Ξέρετε, πέρυσι που είχε έρθει εδώ ο Ρονάλντο έφερε και τη μόδα...
ΠΩΛΗΤΗΣ: Α, ναι, ναι! Θυμάμαι! Τι νούμερο φοράει το παιδί; Για να δω. Νομίζω ότι το «σμολ» θα του είναι καλό! Αν δεν του κάνει, του δίνω το μεγαλύτερο. Έλα, Κίμωνα. Ε,... Κίμωνα δεν σε είπαμε; Πήγαινε τώρα να τη φορέσεις στο δοκιμαστήριο.

Μετά από λίγο:

ΠΩΛΗΤΗΣ: Α! Σου είναι λίγο στενή στη μέση, αλλά σου πάει! Εσείς τι λέτε;
ΜΑΜΑ: Ναι, νομίζω ότι είναι η καλύτερη απ' όσες είδαμε. Ξέρετε, από το πρωί έχουμε γυρίσει τα μισά καταστήματα με αθλητικά είδη.
ΜΑΜΑ: Πόσο έχει;
ΠΩΛΗΤΗΣ: Είναι η πιο ακριβή που έχουμε. Κοστίζει 30.000 δραχμές.
ΜΑΜΑ: Τριάντα χιλιάδες... Αυτή είναι πιο ακριβή και από ένα μπουφάν! Και θέλουμε και παπούτσια. Ελπίζω να μας κάνετε καλύτερη τιμή.
ΠΩΛΗΤΗΣ: Τι να σας πω...πηγαίνετε στο ταμείο. Α!... Μια στιγμή, όμως. Μήπως θέλετε να δείτε μια φόρμα που την έχουμε προσφορά αυτή την εβδομάδα;
ΚΙΜΩΝΑΣ: Όχι, μαμά! Εγώ αυτή θέλω! Πολύ μου αρέσει η φόρμα μου! Θα σκίσω στο σχολείο!
ΜΑΜΑ: Κίμωνα, ... Είναι πολύ ακριβή και δεν έχω τόσα χρήματα μαζί μου.
ΚΙΜΩΝΑΣ: Έλα, μαμά, αφού ξέρω ότι έχεις πάντα μαζί σου την πιστωτική κάρτα!

- Γιατί πήγαν σε πολλά καταστήματα ο Κίμωνας και η μητέρα του; Τι έψαχναν;
- Γιατί η μητέρα του Κίμωνα δεν ήθελε να αγοράσει τη φόρμα; Τι της είπε ο πωλητής;
- Γιατί ο Κίμωνας ήθελε μόνο αυτή τη φόρμα και όχι κάποια άλλη;
- Εσύ τι ρούχα φοράς, όταν πηγαίνεις στο σχολείο;

Λεξιλόγιο

ο καταστηματάρχης
ο πελάτης
ο πωλητής
η πελάτισσα
η πελατεία
η πωλήτρια
η απόδειξη
η βιτρίνα
η διαφήμιση
η δόση
το δοκιμαστήριο
το ζευγάρι
το κατάστημα
το μαγαζί
το νούμερο
το ταμείο
το χρώμα

φαρδύς, -ιά, ύ
μακρύς. –ιά, -ύ
κοντός, -ή, ό
στενός, -ή, ό

αγοράζω
δοκιμάζω
διαφημίζω
πουλώ
πληρώνω

Εκφράσεις

Πώς σας έρχεται
- το παντελόνι;
- το φόρεμα;
- η μπλούζα;
- το πουκάμισο;

Πώς σου πάει
- το παντελόνι;
- το φόρεμα;
- η μπλούζα;
- το πουκάμισο;

πληρώνω
- με μετρητά
- με πιστωτική κάρτα
- με δόσεις

Μου κάνει
Μου ταιριάζει
Μου πάει
⇨
- η μπλούζα
- το παντελόνι
- το πουκάμισο
- το φόρεμα

Θα ήθελα ένα ζευγάρι
- γάντια
- κάλτσες
- παπούτσια

Σκίζω με την καινούργια μου φόρμα!
Είμαι σε φόρμα!

ΕΝΟΤΗΤΑ 13η
"Φλας στα Σπορ"

Αρχίζει το ματς

Αρχίζει το ματς,
αδειάσαν οι δρόμοι,
η ώρα ζυγώνει*,
αρχίζει το ματς.

Αρχίζει το ματς,
ερήμωσε η πόλη,
τρεχάτε,
αρχίζει το ματς.

Αρχίζει το ματς,
κανείς μην κουνιέται,
σωπάστε,
αρχίζει το ματς.

Αρχίζει το ματς,
παράτα* με τώρα,
πλησίασε η ώρα,
αρχίζει το ματς.

Πο πό, γουστάρω*
να βλέπω κασκόλ,
να βλέπω σημαίες,
να μπαίνουνε γκολ.

Πώς μας ενώνει
και πώς μας δονεί*
του Διακογιάννη*,
η φωνή.

Λ. Κηλαηδόνης

- Ποια στροφή από το τραγούδι ταιριάζει στη φωτογραφία;
- Ποιες ελληνικές και ξένες ποδοσφαιρικές ομάδες ξέρετε;
- Ποιες αθλητικές ομάδες έχετε στο σχολείο σας;
- Τι αγώνες οργανώνουν τα σχολεία στην πόλη που ζείτε;

* η ώρα ζυγώνει: η ώρα πλησιάζει.
* παράτα με: άφησέ με ήσυχο!
* γουστάρω: μου αρέσει πολύ.
* δονεί: συγκινεί.
* Διακογιάννης: πολύ γνωστός εκφωνητής ποδοσφαιρικών αγώνων στην Ελλάδα.

Φλας στα σπορ

ΕΚΦΩΝΗΤΗΣ: Αγαπητοί ακροατές, ακούτε την ΕΡΑ-Σπορ στους 1.500 χιλιοκύκλους. Είναι η εκπομπή μας «Φλας στα Σπορ» από την Ελλάδα για όλο τον κόσμο. Στο μικρόφωνο, όπως πάντα, ο Γιάννης Σταματίου.

ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ: Αγαπητοί ακροατές, γεια σας! Σήμερα έχουμε μαζί μας στο στούντιο τον διεθνή ποδοσφαιριστή Νίκο Μαχλά. Νίκο, πώς αισθάνεσαι τώρα που παίζεις σε μια ξένη ομάδα;

ΜΑΧΛΑΣ: Μια χαρά! Μέχρι τώρα τα κατάφερα καλά. Έχω, όμως, ακόμη πολύ δρόμο μπροστά μου.

ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ: Δηλαδή;

ΜΑΧΛΑΣ: Να σου πω. Ο Άγιαξ είναι μια πολύ μεγάλη ομάδα και, καταλαβαίνεις, οι φίλαθλοι περιμένουν μόνο...νίκες κι εγώ τα δίνω όλα για όλα! Έτσι, η προπόνηση είναι πολύ σκληρή.

ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ: Σου λείπει καθόλου η Ελλάδα και ο ΟΦΗ;

ΜΑΧΛΑΣ: Είναι αλήθεια πως η ζωή στην Ολλανδία είναι κάπως διαφορετική. Εκεί δεν είναι...Ελλάδα! Εκεί βρέχει πιο πολύ και μένουμε περισσότερο στο σπίτι.

ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ: Καινούργιους φίλους έχεις κάνει;

ΜΑΧΛΑΣ: Και βέβαια! Έχω γνωρίσει πολλούς Ολλανδούς. Κάνουμε καλή παρέα. Δεν έχω, όμως, και πολύ χρόνο, γιατί περισσότερο θέλω να παίζω με τον γιο μου.

ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ: Πώς τα πας με τα Ολλανδικά;

ΜΑΧΛΑΣ: Στην αρχή ήταν λίγο δύσκολα. Τώρα, όμως, τα πάω καλύτερα. Έχω μάθει αρκετά. Αλλά, όταν τα βρίσκω δύσκολα, μιλάω ... Αγγλικά.

ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ: Φίλε Νίκο, εδώ πρέπει να σταματήσουμε. Σ' ευχαριστώ, που έκανες τον κόπο να έρθεις κοντά μας σήμερα. Σου εύχομαι πάντα νίκες! Φίλοι μου, ας κάνουμε τώρα ένα μικρό μουσικό διάλειμμα και σε λίγο θα είμαστε πάλι μαζί με άλλες αθλητικές ειδήσεις.

* έχω πολύ δρόμο μπροστά μου: χρειάζεται να προσπαθήσω περισσότερο.

- Σε ποια ομάδα παίζει ο Μαχλάς;
- Είναι ευχαριστημένος από την ομάδα του;
- Σε ποια ελληνική ομάδα έπαιζε παλιότερα;
- Ποιος είναι ο αγαπημένος σου ποδοσφαιριστής;

Οι εκθέσεις του Φώτη

Ο Φώτης ήταν καλός μαθητής. [...] Στο γράψιμο δεν τα κατάφερνε και τόσο πολύ, μα δεν πείραζε. Ήταν νωρίς ακόμα. Στην ανάγνωση ήταν άσσος*. Τώρα πια διάβαζε άνετα τους τίτλους των αθλητικών εφημερίδων:

Ο ΗΜΙΘΕΟΣ ΗΡΑΚΛΗΣ!
Ο ΑΡΗΣ ΕΠΙΤΙΘΕΤΑΙ ΣΑΝ ΘΕΟΣ!
Ο ΟΦΗ ΔΑΓΚΩΝΕΙ!

Κάθε Δευτέρα η δασκάλα ζητούσε από τα παιδιά να γράφουν μια μικρή έκθεση με τα νέα της Κυριακής. Δυο λόγια, όχι περισσότερα. Τα συνηθισμένα του Φώτη ήταν:

"*Εμείς εχτές, που ήταν Κυριακή, πήγαμε στο Φάληρο και φάγαμε μαρίδες*. Το απόγευμα πήγα με τον μπαμπά μου στη Νέα Φιλαδέλφεια. Η ΑΕΚ έπαιξε πολύ καλά. Ο Παπαϊωάννου σούταρε με το αριστερό τρεις φορές και κερδίσαμε 3-1 την Παναχαϊκή*".

Την άλλη Δευτέρα πάλι τα ίδια:

"*Εμείς εχτές, που ήταν Κυριακή, πήγαμε στο Φάληρο και φάγαμε μαρίδες. Το απόγευμα ο μπαμπάς μου με πήρε μαζί του στο γήπεδο Καραϊσκάκη, να δούμε την ΑΕΚ με τον Ολυμπιακό. Ο Ολυμπιακός κέρδισε την ΑΕΚ με 2-1. Ο Ολυμπιακός έπαιξε καλύτερα*".

- Τι σου είπε η δασκάλα για την έκθεση, τον ρώτησε ο μπαμπάς του.

- Μου είπε: "Βλέπω, Φώτη, πως σας αρέσουν πολύ οι μαρίδες!".

Η Μάγια, η μητέρα του Φώτη, αναστέναζε: "Τι θα λέει κι αυτή η δασκάλα..." σκεφτόταν. "Ωραία ανατροφή δίνουν στο παιδί τους. Κάθε Κυριακή το πηγαίνουν στο ματς, μην του λείψει*!".

- Γράψε και τίποτ' άλλο, Φώτη μου, παρακάλεσε. Όλο με την ΑΕΚ στολίζεις τις εκθέσεις σου, με τα γήπεδα και με τα ματς. Θα βαρεθεί η κυρία να σε διαβάζει. Υπάρχουν τόσο ωραία πράγματα να γράψεις.

Ο Φώτης κατάλαβε. Στην επόμενη έκθεση έγραψε:

"*Εμείς εχτές, που ήταν Κυριακή, πήγαμε στο Δαφνί* και είδαμε κάτι ωραία μωσαϊκά. Χρυσά. Όχι σαν αυτά που έχουμε στην κουζίνα. Πολύς κόσμος ερχόταν να τα δει. Ο Θεός ήταν πολύ αυστηρός στο ταβάνι. Σαν να μάλωνε. Ήταν πολύ ωραία!*".

Παρακάτω, μετά απ' αυτή τη θεσπέσια* έκθεση, είχε σημειώσει στην άκρη της σελίδας, κάτω-κάτω, το σκορ της Κυριακής χωρίς λόγια: "ΑΕΚ-ΗΡΑΚΛΗΣ 2-2".

Εδώ που τα λέμε, καλά έκανε το παιδί. Να μην ενημερώσει τη δασκάλα; Κρίμα δεν ήταν;.

Αγγ. Βαρελά, *Αρχίζει το ματς*
Διασκευή

* ήταν άσσος: ήταν άριστος.
* μην του λείψει: μην τυχόν και δεν δει ποδόσφαιρο.
* μαρίδες: μικρά ψάρια.
* θεσπέσια: υπέροχη, πάρα πολύ ωραία.
* Δαφνί: περιοχή έξω από την Αθήνα, όπου βρίσκεται ονομαστό βυζαντινό μοναστήρι του 11ου αιώνα με πολύ ωραία ψηφιδωτά.

- Τι έγραφε συνήθως στις εκθέσεις του ο Φώτης;
- Τι ξέρετε για τον Ηρακλή και τον Άρη από τη μυθολογία;
- Γιατί, άραγε, οι θεοί έγιναν ομάδες; Και ...γιατί οι ομάδες έγιναν...θεοί;

Λεξιλόγιο

ο ακροατής
ο εκφωνητής
ο παίκτης
ο ποδοσφαιριστής
ο προπονητής
ο τίτλος

η ακροάτρια
η προπόνηση
η συνέντευξη

το γήπεδο
το μικρόφωνο

εκπέμπω
κερδίζω
λείπω
χάνω

Εκφράσεις

κάνω — προπόνηση / επίθεση

δίνω, παίρνω — συνέντευξη

μου λείπει — ο φίλος μου / χρόνος / μυαλό

τα δίνω όλα για όλα
τα βρίσκω δύσκολα
τα καταφέρνω

τα πάω — καλά / καλύτερα

παίκτης — αμυντικός / επιθετικός

ο διεθνής ποδοσφαιριστής

ΕΝΟΤΗΤΑ 14η
Ο Δαίδαλος και ο Ίκαρος

Ο Δαίδαλος και ο Ίκαρος

[Όταν ο Δαίδαλος τέλειωσε το παλάτι της Κνωσού, θέλησε να φύγει με τον γιο του, αλλά ο βασιλιάς Μίνωας δεν τον άφησε. Κανένα καράβι δεν τον έπαιρνε για την Αθήνα. Εκείνος, όμως, βρήκε τρόπο να φύγουν. Ο Δαίδαλος έφτιαξε δυο ζευγάρια φτερά, τα κόλλησε με κερί στους δικούς του ώμους και του γιου του και έφυγαν κρυφά από την πόλη.]

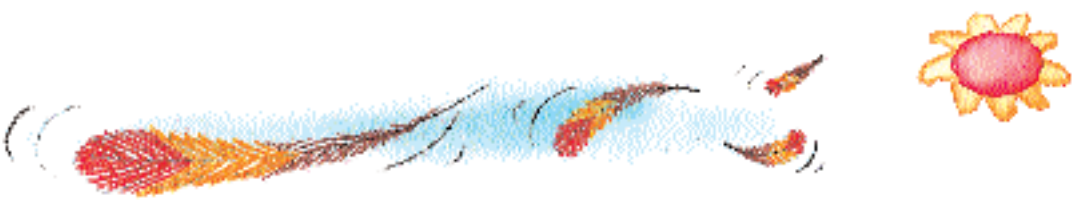

Ανέβηκαν ψηλά σ' ένα λόφο και, πριν πετάξουν, ο Δαίδαλος έδωσε τις τελευταίες συμβουλές στον Ίκαρο. «Ίκαρε, γιε μου, πρόσεξε καλά. Να μην πηγαίνεις πολύ ψηλά! Ο ήλιος θα λιώσει το κερί και θα χάσεις τα φτερά σου. Ούτε πάλι να πηγαίνεις πολύ χαμηλά, γιατί τα κύματα θα βρέξουν τα φτερά σου και θα πνιγείς!»

Χαρούμενος ο Ίκαρος πέταξε πρώτος. Τον ακολούθησε ο πατέρας του. «Πετάμε σαν πουλιά!», φώναξε ο Ίκαρος κι από τη χαρά του πετούσε πότε εμπρός και πότε πίσω από τον Δαίδαλο. Κάποια στιγμή κατέβηκε πολύ χαμηλά, μέχρι τα κύματα. Ύστερα πάλι, σαν αετός ανέβηκε πολύ ψηλά. Μπήκε και βγήκε πολλές φορές στα σύννεφα. Ανήσυχος ο Δαίδαλος τού φώναζε: «Ίκαρε, παιδί μου, πρόσεχε, μην κάνεις τρέλες!» Ο Ίκαρος, όμως, δεν άκουγε. Τη μια κατέβαινε χαμηλά, ως τα κύματα, για να δει με χαρά τα νησιά του Αιγαίου και την άλλη ανέβαινε πάλι ψηλά. Κάποια στιγμή, που ο Δαίδαλος γύρισε να κοιτάξει, δεν τον είδε πουθενά. Εκείνος πετώντας ολοένα και πιο ψηλά είχε φτάσει κιόλας μέχρι τον ήλιο. Το κερί ζεστάθηκε, τα φτερά ξεκόλλησαν κι ο Ίκαρος έπεσε στη θάλασσα.

«Συμφορά μου», φώναξε ο πατέρας, «χάθηκε το παιδί μου!»

Για ώρα πολλή έκανε γύρους και κοίταζε το πέλαγος. Πουθενά, όμως, δεν φαινόταν τίποτε πια. Στο τέλος, πάνω στα κύματα φάνηκαν κάποια σκόρπια φτερά και στ' ακρογιάλι ενός νησιού είδε το ίδιο το παιδί του νεκρό. Με θρήνους έθαψε τον Ίκαρο στο νησί, που ονομάστηκε από τότε Ικαρία.

Διασκευή

- Πώς κατάφεραν να φύγουν ο Δαίδαλος και ο Ίκαρος από την Κρήτη;
- Γιατί ο Ίκαρος έπεσε στη θάλασσα;
- Πώς βλέπετε τη γη από το αεροπλάνο;

Από τον Δαίδαλο και τον Ίκαρο στο διαστημόπλοιο

Το παραμύθι του Δαίδαλου και του Ίκαρου έγινε σήμερα μια ιστορία αληθινή.

Στην αρχή ο άνθρωπος έφτιαξε το αερόστατο. Ένα μεγάλο μπαλόνι με ζεστό αέρα και ένα καλάθι, όπου μπορούσαν να μπουν δυο-τρεις άνθρωποι και να πετάξουν ψηλά.

Ύστερα κατασκεύασε το αεροπλάνο.

Πολλοί άνθρωποι ταξιδεύουν σε όλο τον κόσμο γρήγορα και ευχάριστα.

Τα τελευταία χρόνια με το διαστημόπλοιο ο άνθρωπος ταξίδεψε στο διάστημα, έμαθε πολλά πράγματα για τους πλανήτες και τα άλλα αστέρια και έστειλε στο φεγγάρι τους πρώτους αστροναύτες.

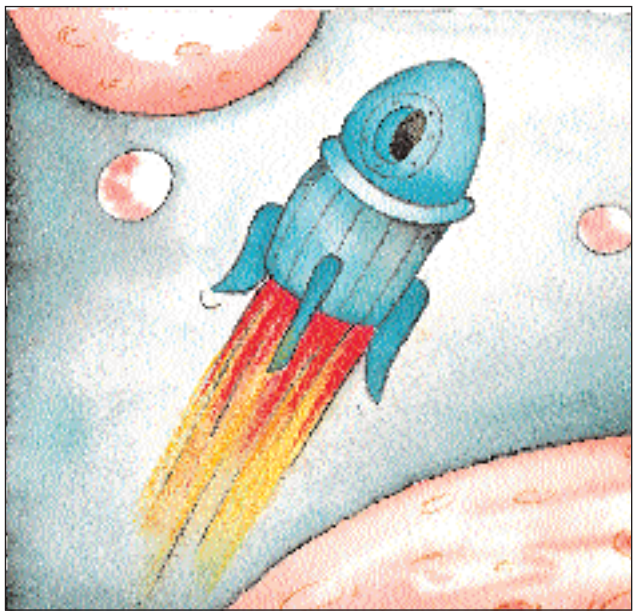

- Τι κατάφερε ο άνθρωπος με το διαστημόπλοιο;
- Πώς νιώθεις, όταν ταξιδεύεις με αεροπλάνο;

Λεξιλόγιο

ο αετός
ο αστροναύτης
ο γύρος
ο ουρανός
ο τεχνίτης

η ασφάλεια

το αερόστατο
το διάστημα
το διαστημόπλοιο
το πέλαγος
το σύννεφο

σκόρπιος, -ια, ιο

βρέχω
κατασκευάζω
κολλώ

Εκφράσεις

κάνω γύρους

κατασκευάζω → το αερόστατο / το αεροπλάνο / το διαστημόπλοιο

ΕΝΟΤΗΤΑ 15η
Το καρναβάλι φτάνει!

Τι θα ντυθείς τις Απόκριες;

- Τι φοράει συνήθως ο κλόουν;
- Τι σ' αρέσει να ντύνεσαι τις Απόκριες;

Ο Ανδρέας και η Φρόσω διαβάζουν στις εφημερίδες:

Αποκριάτικο πανηγύρι. Σε πολλά μέρη της Ελλάδας στήθηκε ένα τρελό γλέντι το Σαββατοκύριακο. Το κέφι, οι μεταμφιέσεις, και ο χορός ήταν πρωταγωνιστές αυτές τις δυο μέρες, γιατί οι Απόκριες είναι μόνο μια φορά τον χρόνο.

Αποκριάτικο ξεφάντωμα στην Κολωνία.

Άρχισε χθες το καρναβάλι στην Πάτρα.

Ρίο σημαίνει τρελό ξεφάντωμα!

Καρναβάλι στο Ρέθυμνο σημαίνει κέφι και χορός. Ο κόσμος μασκαρεύεται, επισκέπτεται σπίτια φίλων και κάνει αστεία πειράγματα.

Ξέρεις ότι:

- Οι ρίζες του καρναβαλιού βρίσκονται στις διονυσιακές γιορτές των αρχαίων;
- Στην Ελλάδα, το μεγαλύτερο καρναβάλι γίνεται στην Πάτρα;
- Πρώτος στην αποκριάτικη παρέλαση εμφανίζεται ο Καρνάβαλος που είναι το πιο ωραίο και μεγάλο άρμα;
- Μασκαρά λέμε και έναν άνθρωπο που δεν είναι σοβαρός;

- Τι βλέπεις στις φωτογραφίες;
- Κάθε πότε είναι οι Απόκριες;
- Ποια άλλα καρναβάλια ξέρεις;
- Γίνεται καρναβάλι στην πόλη που ζεις;

Τα πολύ παλιά χρόνια στις χώρες της Αγγλίας, της Ιρλανδίας και της Σκοτίας οι άνθρωποι γιόρταζαν μια παράξενη γιορτή. Οι κάτοικοι πίστευαν ότι στις 31 Οκτώβρη οι πεθαμένοι γυρνούσαν στη γη και ζούσαν με τους ζωντανούς μόνο για μια μέρα. Οι Ιρλανδοί μετέφεραν το έθιμο στην Αμερική και στον Καναδά. Κάθε χρονιά στις 31 του Οκτωβρίου οι δρόμοι γεμίζουν με μασκαρεμένα παιδιά. Τα φαντάσματα, οι δράκουλες, οι μάγισσες και οι σκελετοί περπατούν στους δρόμους και πηγαίνουν σε όλα τα σπίτια που έχουν αναμμένα φώτα. «Ή με κερνάς ή σου κάνω μια ζαβολιά!», λένε στον νοικοκύρη του σπιτιού. Οι άνθρωποι περιμένουν τα παιδιά και γεμίζουν τα κολοκυθένια καλαθάκια τους με λογής λογής γλυκά. Τους δίνουν και λεφτά για τα κουτάκια της Unisef που θα βοηθήσει τα φτωχά παιδιά του κόσμου. Τι όμορφα που περνάνε τα παιδιά εκείνο το βράδυ! Όταν κουραστούν, γυρίζουν σπίτι τους με τα καλαθάκια τους γεμάτα με καραμέλες και νόστιμα γλυκά.

Από το υλικό της Ομάδας του Καναδά

- Τι γίνεται κάθε χρόνο στις 31 Οκτωβρίου;

Οι συμβουλές του Χάλουιν

✓ Άφησε τη μαμά ή τον μπαμπά να διαλέξει από το καλαθάκι τις καλές καραμέλες.
✓ Να φοράς κουστούμια με ανοιχτά χρώματα.
✓ Να περπατάς με ένα αναμμένο φακό.
✓ Πρόσεξε, να μην είναι το κουστούμι σου ούτε πολύ μακρύ, ούτε πολύ βαρύ.
✓ Να φοράς μαχαίρια, πιστόλια και σπαθιά από χαρτόνι.
✓ Η περούκα και το μούσι δεν πρέπει να σκεπάζουν τα μάτια και το στόμα σου.
✓ Μην φοράς μάσκες.
✓ Να προτιμάς να βάφεις το πρόσωπό σου με καλλυντικά καλής ποιότητας.
✓ Δεν πρέπει να είσαι ποτέ μόνος σου. Πάντοτε θα πρέπει να σε συνοδεύει κάποιος μεγαλύτερός σου.

Από το υλικό της Ομάδας του Καναδά

Λεξιλόγιο

ο μασκαράς	μασκαρεμένος, -η, -ο	μασκαρεύομαι
ο σκελετός	μεταμφιεσμένος, -η, -ο	μεταμφιέζομαι
ο χορός		
η κολοκύθα		ντύνομαι
η μάσκα		φοράω
η μεταμφίεση		χορεύω
η παρέλαση		
η περούκα		
οι Απόκριες		
το γλέντι		
το καρναβάλι		
το κουστούμι		
το ξεφάντωμα		

Εκφράσεις

ντύνομαι
- μασκαράς
- πειρατής
- κλόουν
- αρλεκίνος
- πρίγκιπας
- κολομπίνα

μεταμφιέζομαι σε
- μασκαρά
- πειρατή
- κλόουν
- αρλεκίνο
- πρίγκιπα
- κολομπίνα

Αυτός είναι μασκαράς!
Βρε τον μασκαρά!

ΕΝΟΤΗΤΑ 16η
Ταξιδεύουμε!

Στο ταξιδιωτικό γραφείο, στην Αθήνα.

ΠΑΤΕΡΑΣ: Έχω κλείσει τέσσερα εισιτήρια για Νέα Υόρκη και ήρθα να τα πληρώσω.
ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ: Μου λέτε το όνομά σας, παρακαλώ;
ΠΑΤΕΡΑΣ: Παπουτσής. Βασίλης Παπουτσής.
ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ: Ναι ... Μισό λεπτό να κοιτάξω... Έχετε κλείσει δύο ολόκληρα εισιτήρια και δύο μισά.
ΠΑΤΕΡΑΣ: Μάλιστα. Πόσο κάνουν;
ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ: Πεντακόσιες χιλιάδες δραχμές. Θα πληρώσετε τοις μετρητοίς* ή με κάρτα;
ΠΑΤΕΡΑΣ: Τοις μετρητοίς. Ορίστε.
ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ: Ευχαριστώ... Πάτε για διακοπές;
ΠΑΤΕΡΑΣ: Όχι, θα μείνουμε μόνιμα*. Η γυναίκα μου κι εγώ βρήκαμε μια καλή δουλειά κοντά στον αδερφό μου και αποφασίσαμε να πάμε να μείνουμε εκεί με τα παιδιά μας.
ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ: Ε, τότε... Καλό σας ταξίδι και καλή διαμονή!
ΠΑΤΕΡΑΣ: Ευχαριστώ, γεια σας.
ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ: Γεια σας.

* τοις μετρητοίς: με χρήματα
* μόνιμα: για πάντα

- Πόσα εισιτήρια έχει κλείσει ο πατέρας; Για πού;
- Πόσο κάνουν τα εισιτήρια;
- Τι θα κάνει η οικογένεια εκεί που θα πάει;
- Εσείς, τι και τι παίρνετε μαζί σας, όταν ταξιδεύετε;

Ετοιμασίες για το ταξίδι.

Με το αεροπλάνο στη Νέα Υόρκη.

Ο Κίμωνας και η Ιωάννα, μαζί με τους γονείς τους ταξίδεψαν στην Αμερική με το αεροπλάνο. Έφτασαν στο αεροδρόμιο, έδωσαν τις αποσκευές* τους, πέρασαν από τον έλεγχο διαβατηρίων και πήγαν προς το αεροπλάνο με το λεωφορείο του αεροδρομίου.

Μόλις μπήκαν στο αεροπλάνο, η αεροσυνοδός τούς έδειξε τις θέσεις τους. Ο Κίμωνας κάθισε με την Ιωάννα δίπλα στο παράθυρο και οι γονείς τους στο μπροστινό κάθισμα. Από το μεγάφωνο ακούστηκε μια φωνή που τους έλεγε ευγενικά: "Παρακαλώ, δέσετε τις ζώνες σας. Το αεροπλάνο σε λίγο απογειώνεται*."

Μετά από μερικά λεπτά ταξίδευαν ψηλά στον ουρανό. Ο Κίμωνας κοίταζε από το παράθυρο. Ανάμεσα από τα σύννεφα έβλεπε κάτω στη γη τα σπίτια, τα δέντρα, τους δρόμους. Όλα ήταν τόσο μικρά, σαν ψεύτικα... Ύστερα ήρθε η μεγάλη θάλασσα. Ο ωκεανός.

Ακόμη μερικές ώρες ταξίδι και στο τέλος φάνηκε η μεγάλη πόλη, η Νέα Υόρκη, απέραντη, με τους ουρανοξύστες σαν ένα δάσος. Ανάμεσά τους ξεχώριζε το Empire State Building.

Στο αεροδρόμιο τούς πρόσμενε ολόκληρη η οικογένεια του θείου Παντελή.

– Γρήγορα, να πάρουμε τις αποσκευές! Να δούμε και λίγο την πόλη πηγαίνοντας προς το σπίτι, είπε η θεία η Αύρα.

Καθώς περνούσαν από την Αστόρια, ένιωσαν σαν να βρίσκονταν στην Ελλάδα. Παντού ελληνικά μαγαζιά. Εστιατόρια, παντοπωλεία ... και τι δεν ήταν!

– Μια άλλη μέρα θα σας πάρουμε να πάμε βόλτα. Θα δείτε πολλά! Τη γέφυρα του Μπρούκλιν, το Μανχάταν, τα μεγάλα πάρκα, τις μεγάλες λεωφόρους με τα πανύψηλα κτήρια, το περίφημο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας με τους δεινόσαυρους.

– Έχουμε καιρό. Όλος ο χρόνος δικός μας είναι, είπε η μητέρα του Κίμωνα και της Ιωάννας.

* οι αποσκευές: οι βαλίτσες, τα πράγματα που παίρνει κανείς μαζί του, όταν ταξιδεύει
* το αεροπλάνο απογειώνεται: σηκώνεται ψηλά στον αέρα

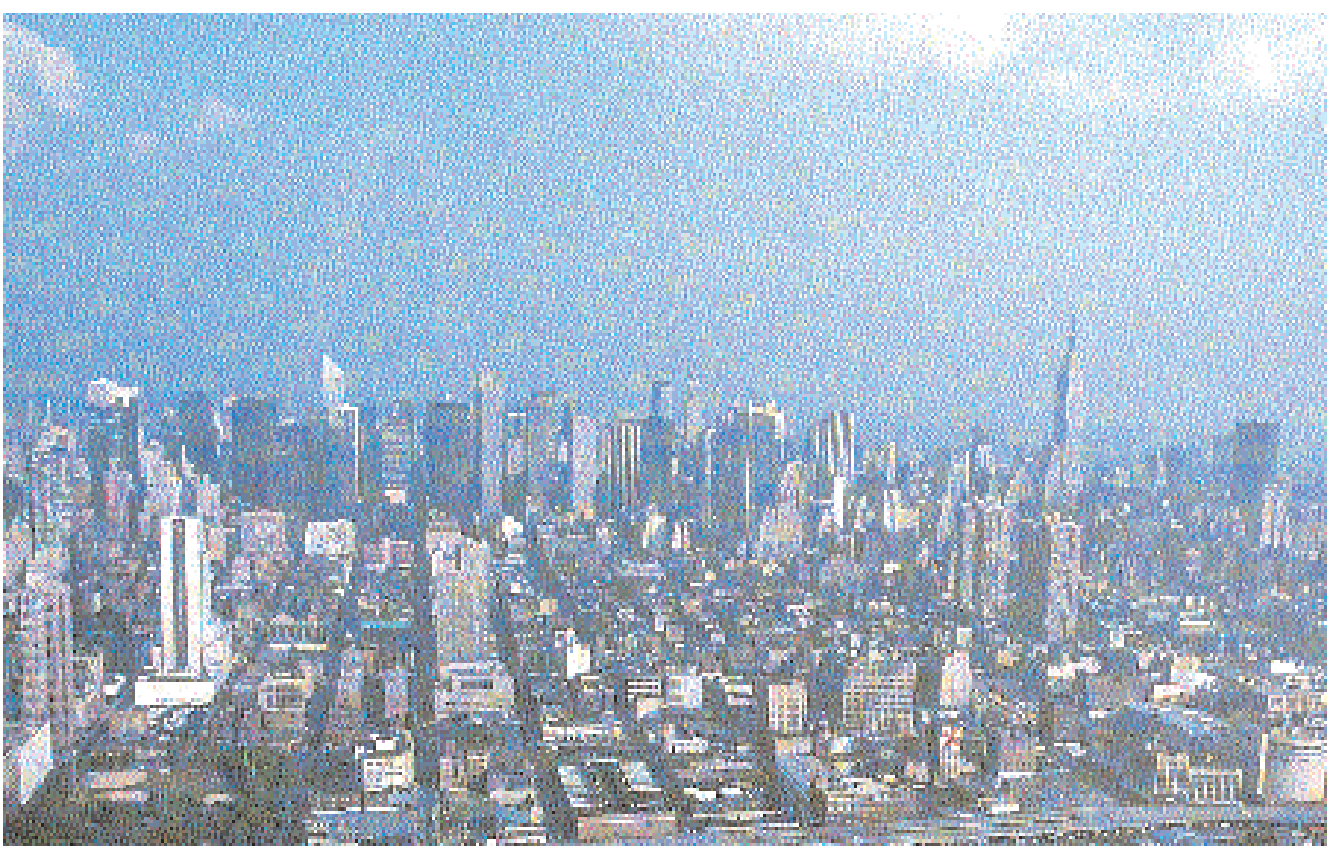

Άποψη της Νέας Υόρκης

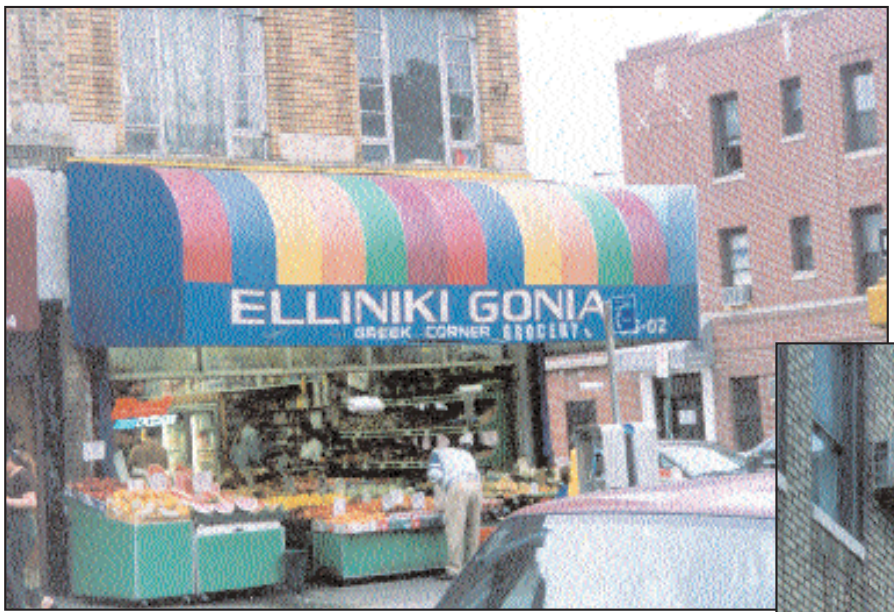

- Τι έκανε στο αεροδρόμιο η οικογένεια του Κίμωνα και της Ιωάννας;
- Τι πρέπει να κάνεις μόλις καθίσεις στο αεροπλάνο;

Λεξιλόγιο

ο έλεγχος	μόνιμος, -η, -ο	μόνιμα
	πανύψηλος, -η, -ο	ευγενικά
η βαλίτσα	πελώριος, -α, -ο	
η διαμονή	περίφημος, -η, -ο	
η ζώνη	ταξιδιωτικός, -ή, -ό	
η λεωφόρος	ψεύτικος, -η, -ο	
οι αποσκευές		
το λεωφορείο	απογειώνομαι	
το αεροδρόμιο	προσγειώνομαι	
το εισιτήριο		
το διαβατήριο		
το μεγάφωνο		
το ταξιδιωτικό γραφείο		

Εκφράσεις

κλείνω
- την πόρτα
- εισιτήριο
- θέση

η βαλίτσα χωράει πολλά ρούχα
τα ρούχα χωρούν στη βαλίτσα
καλό ταξίδι!
καλή διαμονή!

ΕΝΟΤΗΤΑ 17η
Ποιος σου έδωσε το δικαίωμα;

Τι γιορτάζουμε την 25η Μαρτίου;

ΚΥΡΙΑ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΥ: 10 Μαρτίου σήμερα! Ποια μέρα πλησιάζει;
ΛΙΑ: Η μέρα της γιορτής μου...
ΠΗΤΕΡ: Πέρυσι φάγαμε νόστιμα γλυκά!
ΛΑΚΗΣ: Θα μας φέρεις και φέτος;
ΛΙΑ: Ποιος θα μου πει ποια μέρα γιορτάζω;
ΕΛΒΙΡΑ: Γιορτάζει η αδερφή μου η Βαγγελίτσα, ο θείος μου ο Βαγγέλης και η γιαγιά η Ευαγγελία, που ήρθε χθες από την Αθήνα.
ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ: Μπράβο! Ζήτω! Δεν θα χάσουμε τα γλυκά!
ΚΥΡΙΑ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΥ: Ησυχία...ποιοι φωνάζουν τόσο δυνατά; Ποιος ξέρει να μας πει τι γιορτάζουμε;

ΕΛΒΙΡΑ: Η Παναγία έμαθε πως θα γεννήσει τον Χριστό!
ΚΥΡΙΑ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΥ: Μπράβο, Ελβίρα! Γιορτάζουμε τον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου! Κάθε χρόνο κάνουμε, όμως, και μια άλλη μεγάλη γιορτή. Ποια είναι; Πήτερ, τι ντύθηκες πέρυσι στο θέατρο που παίξαμε;
ΠΗΤΕΡ: Ντύθηκα ... πώς τη λένε τη λέξη;
ΤΑΚΗΣ: Τσολιάς, Πήτερ. Ντύθηκες τσολιάς ... και ...γιορτάσαμε την... ...την ... ναι ...ναι ... το βρήκα... την Επανάσταση του 1821... Ζήτω η 25η Μαρτίου!
ΚΥΡΙΑ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΥ: Σωστά! Μπράβο! Γιορτάσαμε τη μεγάλη μας εθνική γιορτή, την Επανάσταση του 1821. Και τι είπαμε;
ΣΟΦΗ: Να τα πάλι τα δύσκολα! Τι είπαμε;
ΚΥΡΙΑ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΥ: (δείχνει τους ήρωες στους τοίχους) Ποιοι μας βλέπουν από κει ψηλά; Ο Κολοκοτρώνης, η Μπουμπουλίνα, ο Μακρυγιάννης κι ανάμεσά τους ο Διονύσιος Σολωμός, ο εθνικός μας ποιητής! Τι θα μας έλεγαν, αλήθεια, εκείνοι, αν ζούσαν; ...

Το 1821 ξαναπήραμε τα όπλα. Ήμασταν τότε πιο δυνατοί, και ... ενωμένοι... Το είχαμε πάρει απόφαση παντού στην Ελλάδα ... Είπαμε όλοι με μια φωνή «Φτάνει πια! Ελευθερία ή Θάνατος!»

Γιάννης Μακρυγιάννης

Τετρακόσια χρόνια σκλαβιά, πείνα, φόβος, σκοτωμοί. Κάναμε όλοι πολλούς και σκληρούς αγώνες. Η λευτεριά, όμως, δεν ερχόταν.

Θεόδωρος Κολοκοτρώνης

Πολλά ελληνόπουλα ζούσαν με τις οικογένειές τους, και τότε, σε άλλες χώρες. Εκεί μάθαιναν πολλά γράμματα, έβρισκαν καλές δουλειές και βοηθούσαν την πατρίδα με όποιον τρόπο μπορούσαν. Έζησα κι εγώ μικρός στην Ιταλία, σπούδασα εκεί και έπειτα γύρισα στα Επτάνησα. Έγραψα τον Ύμνο εις την Ελευθερία.

Διονύσιος Σολωμός

Εμείς και άλλοι πολλοί, χιλιάδες σε όλη την Ελλάδα, πολεμήσαμε στη στεριά και στη θάλασσα...

Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα

Την 25η Μαρτίου γιορτάζουμε τον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου και την Επανάσταση του 1821.

- Ποιοι και ποιες γιορτάζουν εκείνη τη μέρα;
- Μιλώ κι εγώ για τη γιορτή που κάνουμε στις 25 Μαρτίου στο σχολείο μας.

Οι δυο πρώτες στροφές του "Ύμνου εις την Ελευθερίαν" του Διονυσίου Σολωμού έγιναν ο Εθνικός μας Ύμνος:

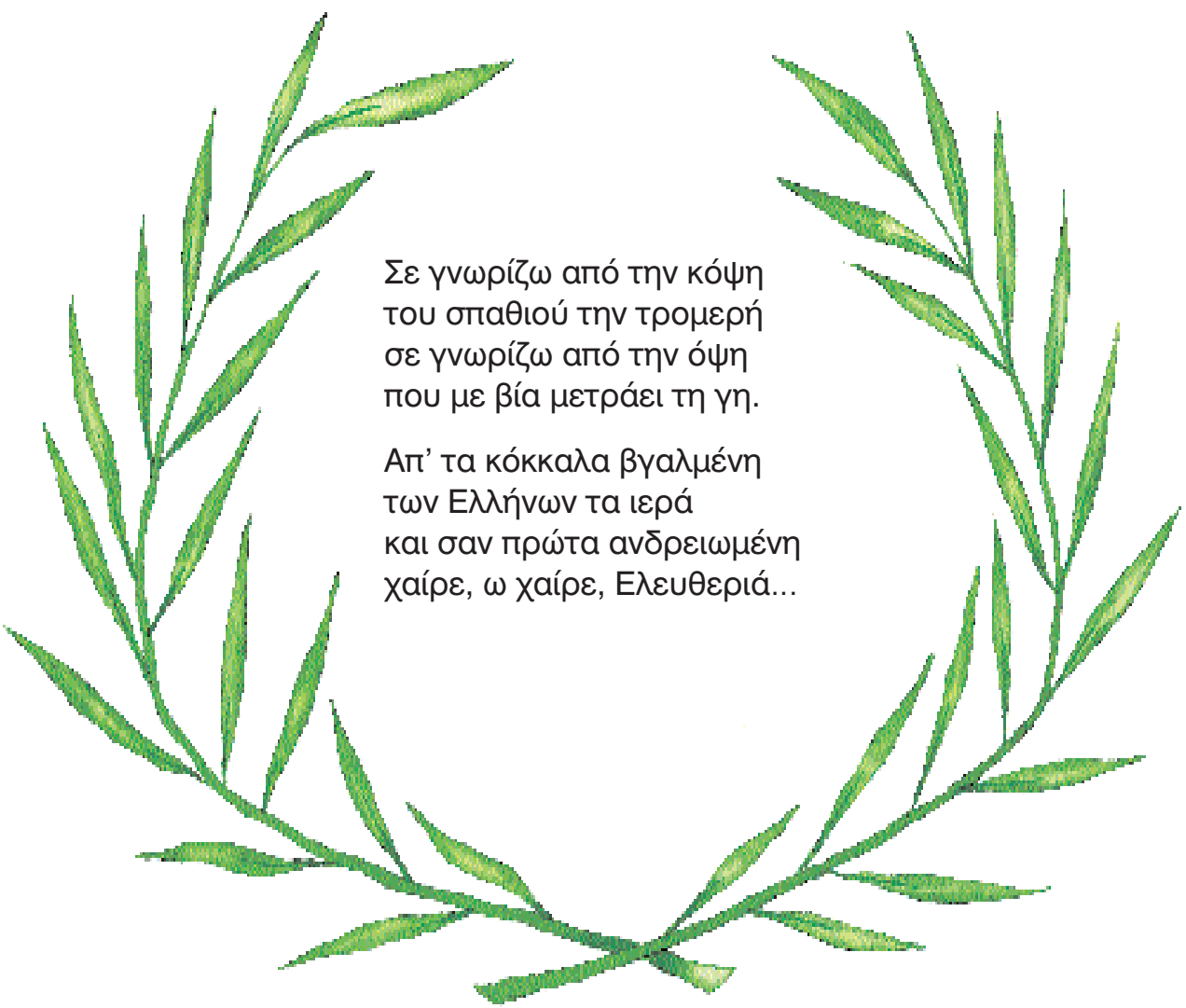

Σε γνωρίζω από την κόψη
του σπαθιού την τρομερή
σε γνωρίζω από την όψη
που με βία μετράει τη γη.

Απ' τα κόκκαλα βγαλμένη
των Ελλήνων τα ιερά
και σαν πρώτα ανδρειωμένη
χαίρε, ω χαίρε, Ελευθεριά...

Ποιος σου έδωσε το δικαίωμα;

Ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, ο αρχηγός της Επανάστασης του 1821, είχε χάσει τον πατέρα του, όταν ήταν δέκα χρονών. Από τότε έκανε όποια δουλειά έβρισκε, για να βοηθήσει τη μητέρα του και τα αδέρφια του. Δεκατριών χρονών γύριζε στα χωριά γύρω από την Τρίπολη και πουλούσε ξύλα.

Το επεισόδιο που θα διαβάσουμε παρακάτω έγινε στην Τρίπολη, όπου ζούσαν ο πασάς και οι πιο πλούσιοι και δυνατοί Τούρκοι της Πελοποννήσου. Έβρεχε πολλές μέρες και ο Θοδωράκης δεν είχε βγει να πουλήσει ξύλα...

– Μάνα, τι θα τρώμε σε λίγο; Τα λεφτά και τα ψωμιά τελειώνουν. Πρέπει να βγω να πουλήσω ξύλα..., είπε ο Θοδωράκης...

– Τα ξύλα είναι βρεγμένα, γιε μου...Ποιος θα τα αγοράσει; του απάντησε η μάνα.

– Ποιος βγαίνει, όμως, και με τέτοιον καιρό να κόψει ξύλα; Θα φορτώσω το γαϊδουράκι και θα πάω στην Τριπολιτσά να τα πουλήσω...

– Ξύλα, έχω καλά ξύλα...Ποια κυρά θα αγοράσει; φώναζε το αγόρι στις γειτονιές της πόλης πρωί-πρωί την Παρασκευή...

– Έλα, κυρά, τι ξύλα θέλεις, χοντρά ή λεπτά;

– Χοντρά, να κρατάνε στη φωτιά... είπε η κυρά.

Ο Θοδωράκης διάλεγε τα ξύλα για την κάθε κυρά, έπαιρνε τα λεφτά και προχωρούσε παρακάτω. Βγήκε από ένα κονάκι κι ο υπηρέτης, ο Μεμέτης, κι αγόρασε κι αυτός ξύλα... Το αφεντικό του, όμως, τον περίμενε πίσω από την πόρτα κι όταν μπήκε μέσα, ακούστηκαν μέχρι έξω άγριες φωνές:

– Ποιος είναι αυτός ο γκιαούρης, ωρέ, που πουλά τα ξύλα; Τι δουλειές έχεις εσύ μ' αυτόν;

– Έχει καλά ξύλα, αφέντη...

Ο Θοδωρής κούνησε το κεφάλι και προχώρησε παρακάτω. Σε λίγες ώρες είχε πουλήσει τα ξύλα, αγόρασε τρόφιμα για το σπίτι και ετοιμαζόταν να γυρίσει στο χωριό του...Μα δεν μπορούσε να ξεχάσει τις άγριες φωνές του Τούρκου...

Πλησίαζε μεσημέρι. Ο μουεζίνης βγήκε στον μιναρέ, και φώναζε τους πιστούς. Παρασκευή – μέρα προσευχής για τους Μουσουλμάνους, βλέπετε! Οι Τούρκοι με μεταξωτά φορέματα πήγαιναν καμαρωτοί στο τζαμί να προσκυνήσουν. Εκείνη την ώρα ο Θοδωράκης έμπαινε σε ένα στενό δρόμο με το φορτωμένο γαϊδουράκι... Τέσσερις αγάδες κατέβαιναν βιαστικοί. Το αγόρι προσπάθησε να τους κάνει χώρο, μα δεν μπόρεσε...Ο πιο ψηλός αγάς όρμησε πάνω του:

– Πήγαινε πίσω, βρωμογκιαούρη. Δεν βλέπεις, θέλουμε να περάσουμε! είπε. Τι ζητάς στα μέρη τα δικά μας; Πούλαγες ξύλα το πρωί. Ποιος σου έδωσε, το δικαίωμα να πουλάς εδώ τα ξύλα σου; Να μην σε ξαναδώ άλλη φορά έξω από τα κονάκια, συνέχισε ο Τούρκος και χτύπησε τον μικρό.

Το αγόρι θύμωσε. Οι κουβέντες του Τούρκου αγά «γκιαούρης», «τα δικά μας μέρη», «ποιος σου έδωσε τα δικαίωμα;» τον χτύπησαν σαν βόλια...Έκανε να ορμήσει κατά πάνω τους...Σκέφτηκε, όμως, τη μάνα, τα αδέρφια που τον περίμεναν... τον πεθαμένο πατέρα του... Έσκυψε το κεφάλι και δάκρυσε... «Θα έρθει η μέρα που θα βρω το δίκιο μου. Δεν θα έρθει;» είπε μέσα του και τράβηξε το ζώο προς τα πίσω. Ο δρόμος ήταν ελεύθερος ...

Κ. Α. Σφαέλλου-Βενιζέλου, *Το Λιονταρόπουλο. Τα παιδικά χρόνια του Κολοκοτρώνη*
Διασκευή

* γκιαούρης: ο άπιστος. Λέξη υβριστική για κάθε άνθρωπο που δεν πίστευε στον Αλλάχ.
* κονάκι: αρχοντική κατοικία των Τούρκων.
* μουεζίνης: ο ιερέας των Μουσουλμάνων, ο χότζας.
* δίνω το δικαίωμα: επιτρέπω σε κάποιον να κάνει κάτι.

- Γιατί αποφάσισε να πάει ο Θοδωράκης στην Τρίπολη να πουλήσει τα ξύλα;
- Πώς του φέρθηκαν οι Τούρκοι αγάδες;

Λεξιλόγιο

ο Ευαγγελισμός
ο Ευάγγελος/Βαγγέλης/Βαγγελάκης/Λάκης,
ο Χριστός

η Θεοτόκος
η Παναγία
η Ευαγγελία/Βαγγελιώ/Βαγγελίτσα/Λίτσα/Λία
η Επανάσταση του 1821

ο αγώνας
ο αγωνιστής
ο θάνατος
ο ήρωας
ο ποιητής
ο ύμνος
ο τσολιάς

η σκλαβιά
η ελευθερία

το όπλο,
το δικαίωμα

εθνικός, -ή, -ό
θρησκευτικός, - ή, -ό

αγωνίζομαι
πολεμώ

Εκφράσεις

ο Εθνικός Ύμνος
ο εθνικός ποιητής
η εθνική γιορτή

ΕΝΟΤΗΤΑ 18η
Πάμε θέατρο το Σαββατοκύριακο;

Το «Θέατρο Τέχνης» παρουσιάζει το Σάββατο το απόγευμα στις 5 και την Κυριακή το πρωί στις 11 στο «Theatre Elysée» το έργο του Αντουάν ντε Σαιντ-Εξυπερύ

«Ο μικρός πρίγκιπας»

Λαμβάνουν μέρος με τη σειρά που εμφανίζονται οι ηθοποιοί

ΑΦΗΓΗΤΗΣ:
Μίμης Κουγιουμτζής

ΜΙΚΡΟΣ ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ:
Κέλλυ Σαρατσοπούλου

ΠΙΛΟΤΟΣ:
Νίκος Μόσχοβος

ΑΣΤΡΟΝΟΜΟΣ:
Π. Καρακωνσταντόγλου

ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟ:
Στέλλα Νικολοθανάση

ΑΛΕΠΟΥ:
Μαρία Πρωτόπαππα

Θεατρική διασκευή - σκηνοθεσία: Μίμης Κουγιουμτζής
Σκηνικά: Γιάννης Τσουκλίδης
Κοστούμια: Χαρά Κοκκίνου
Χορός: Έλενα Βακαλοπούλου
Μουσική: Φίλιππος Τσαλαχούρης

Πάμε θέατρο το Σαββατοκύριακο;

Εκείνο το πρωί ο Μάνος ήταν ο πρώτος που είδε την αφίσα με τα ελληνικά γράμματα και τις πολύχρωμες ζωγραφιές:

Στο μεταξύ πλησιάζουν η Ρένα, ο Έντι και η κυρία Καίτη:

ΜΑΝΟΣ: Θέατρο από την Ελλάδα στην πόλη μας! Για να δούμε τι γράφει η αφίσα!...

ΡΕΝΑ: «Ο Μικρός Πρίγκιπας» ... Α... Αυτός που ήρθε στη γη από έναν μακρινό, μικρό πλανήτη;

ΚΥΡΙΑ ΚΑΙΤΗ: Ακριβώς. Τι λέτε; Πάμε το Σάββατο; Έντι, έρχεσαι μαζί μας;

ΕΝΤΙ: Μα, δεν καταλαβαίνω και πολύ καλά τα Ελληνικά.

ΜΑΝΟΣ: Δεν πειράζει! Έλα! Θα 'ναι ωραία! Κοίτα την αφίσα. Το έργο έχει μουσική, χορό, ωραία χρώματα.

- Σε ποιες θεατρικές παραστάσεις σας αρέσει να πηγαίνετε; Με ποιους;
- Ποια θεατρικά έργα έχετε παίξει στο σχολείο σας; Ποιοι ήταν οι ηθοποιοί του έργου;

Ο Μικρός Πρίγκιπας και η αλεπού

[Ο Μικρός Πρίγκιπας ζούσε σ' έναν μικρό πλανήτη. Κάποια μέρα έφυγε από κει και ταξίδεψε στη γη, όπου γνώρισε έναν καινούργιο κόσμο. Κάποτε έφτασε σ' έναν κήπο με χιλιάδες τριαντάφυλλα. Κανένα, όμως, δεν έμοιαζε με το αγαπημένο του τριαντάφυλλο, που το είχε αφήσει πίσω στον πλανήτη του... Λυπημένος καθώς ήταν, έβαλε τα κλάματα. Εκείνη την ώρα, όμως, να σου! και παρουσιάζεται η αλεπού μέσα από τα τριαντάφυλλα...]

Από παράσταση του ομώνυμου θεατρικού έργου.

ΑΛΕΠΟΥ: Καλημέρα σας!
ΜΙΚΡΟΣ ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Καλημέρα. Εσύ ... τι είσαι;
ΑΛΕΠΟΥ: Αλεπού!
ΜΙΚΡΟΣ ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Είσαι πολύ όμορφη ... Κι εγώ πολύ λυπημένος. Έλα να παίξουμε!
ΑΛΕΠΟΥ: Α, δεν γίνεται. Δεν είμαι εξημερωμένη.

ΜΙΚΡΟΣ ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Με συγχωρείς, δεν το 'ξερα. Αλλά ... τι θα πει «ε-ξη-με-ρω-μέ-νη»;
ΑΛΕΠΟΥ: Καλά το κατάλαβα πως δεν είσαι από δω. Τι ζητάς;
ΜΙΚΡΟΣ ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Ήθελα να δω τους ανθρώπους ... Και τι θα πει «ε-ξη-με-ρω-με-νη»;
ΑΛΕΠΟΥ: Οι άνθρωποι έχουν τουφέκια και κυνηγάνε. Έχουν όμως και κότες. Αυτό είναι το μόνο καλό τους. Και συ κότες γυρεύεις;
ΜΙΚΡΟΣ ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Όχι, φίλους. Τι θα πει «εξημερωμένη»;
ΑΛΕΠΟΥ: Θα πει να δημιουργείς δεσμούς.
ΜΙΚΡΟΣ ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Να δημιουργείς δεσμούς;
ΑΛΕΠΟΥ: Πώς να σου το εξηγήσω ... Να, ας πούμε τώρα, ούτε σε ξέρω ούτε με ξέρεις. Ούτε σε χρειάζομαι ούτε με χρειάζεσαι. Όμως ... αν με εξημερώσεις, θα έχουμε ανάγκη ο ένας τον άλλον. Θα γίνεις για μένα το μοναδικό αγόρι στον κόσμο ... Θα γίνω για σένα η μοναδική αλεπού στον κόσμο... Αν θέλεις ένα φίλο, εξημέρωσέ με...
ΜΙΚΡΟΣ ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ: Και πώς γίνεται αυτό;
ΑΛΕΠΟΥ: Θέλει μεγάλη υπομονή. Την πρώτη μέρα πρέπει να με κοιτάς μόνο από μακριά και να μη μιλάς πολύ. Κι ύστερα, κάθε μέρα που περνάει, θα 'ρχεσαι και λίγο πιο κοντά ...

Αντουάν ντε Σαιντ Εξυπερύ, *Ο Μικρός Πρίγκιπας*

- Πώς θα γίνουν φίλοι η αλεπού και ο Μικρός Πρίγκιπας;
- Θυμηθείτε πού και πώς γνωρίσατε τον/την καλύτερό/ή σας φίλο/.

Τζιτζίκια και μυρμήγκια από...την Ουκρανία!

Το καλοκαίρι του 1998 μαθητές του Δημοτικού και του Γυμνασίου από τη Μαριούπολη της Ουκρανίας πήραν μέρος στο Φεστιβάλ Μαθητικού Θεάτρου, που οργανώνεται κάθε καλοκαίρι στο Πανεπιστήμιο Κρήτης. Έπαιξαν το έργο «Ο τζίτζικας και τα μυρμήγκια», που είναι και ένας γνωστός μύθος του Αίσωπου. Να και μια φωτογραφία από το έργο τους!

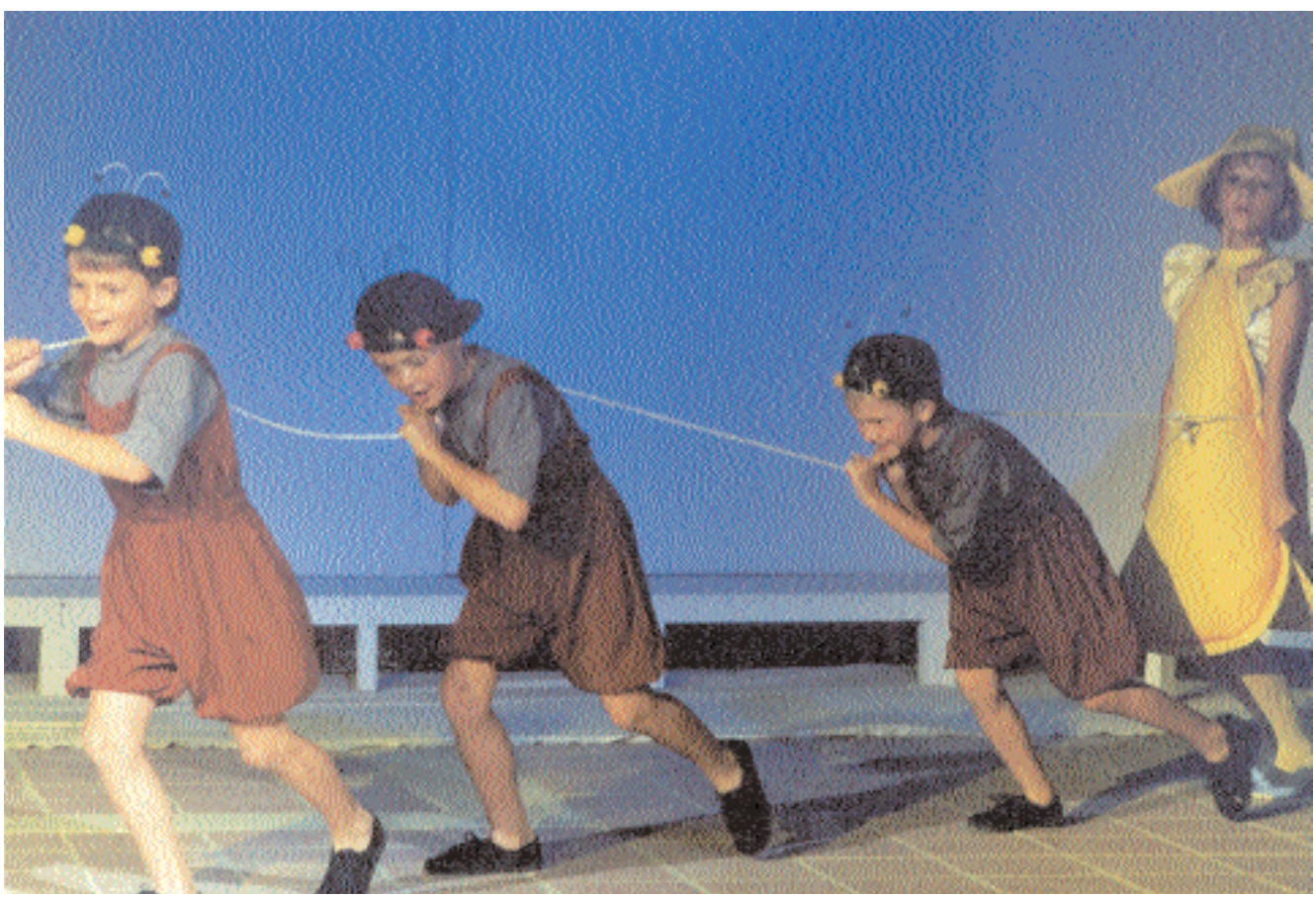

Σκηνή από την παράσταση.

Το έργο υπάρχει και σε βιντεοκασέτα. Ρωτήστε τον δάσκαλο ή τη δασκάλα σας αν υπάρχει στο σχολείο σας. Παρακάτω μπορείτε να διαβάσετε τον μύθο του Αισώπου και να δοκιμάσετε κι εσείς να τον παίξετε στην τάξη σας ή σε μια εκδήλωση του σχολείου σας. Αν δείτε, μάλιστα, την ταινία, θα πάρετε πολλές ιδέες!

Δοκιμάστε και καλή επιτυχία!

Ο τζίτζικας και τα μυρμήγκια

Κάποια μέρα του χειμώνα μπήκε η δυνατή βροχή στις φωλιές των μυρμηγκιών και έβρεξε το σιτάρι και τις άλλες τροφές, που είχαν μαζέψει το καλοκαίρι. Όταν βγήκε ο ήλιος, έβγαλαν τα μυρμήγκια όλα τους τα τρόφιμα από τις φωλιές τους να τα στεγνώσουν. Ένα τζιτζίκι πεινασμένο πλησίασε και παρακαλούσε τα μυρμήγκια να του δώσουν λίγη τροφή, γιατί στο σπίτι του δεν είχε μείνει τίποτα πια.

- Και γιατί δεν μάζευες τροφή το καλοκαίρι; το ρώτησαν.

- Δεν είχα καιρό, τους απάντησε το τζιτζίκι. Όλο το καλοκαίρι έπαιζα μουσική και τραγουδούσα.

Τα μυρμήγκια γέλασαν και του είπαν:

- Αφού το καλοκαίρι έπαιζες μουσική, χόρευε τώρα!

Αισώπου μύθοι, *Διασκευή*

Λεξιλόγιο

ο ηθοποιός	εξημερωμένος, -η, -ο	ανεβάζω
ο μουσικός		γυρεύω
ο ρόλος		εξημερώνω
ο σκηνοθέτης		ζητώ
ο σκηνογράφος		παίζω
ο χορός	το έργο	χορεύω
	το θέατρο	ντύνομαι
η μουσική	τα σκηνικά	χρειάζομαι
η παράσταση	τα κουστούμια	
η σκηνή		

Εκφράσεις

ντύνομαι — αλεπού / τζίτζικας / μυρμήγκι

παίζω — την αλεπού / τον τζίτζικα

παίζω / κάνω / γίνομαι — θέατρο

γράφω τη μουσική

φτιάχνω τα σκηνικά

ράβω τα κουστούμια

ΕΝΟΤΗΤΑ 19η
Η Μεγάλη Εβδομάδα και η Μέρα της Λαμπρής!

Η Μεγάλη Εβδομάδα και η Μέρα της Λαμπρής

«Όλοι πήραν στα χέρια τους κλαδιά από φοίνικες και βγήκαν να Τον υποδεχθούν.

Όλοι φώναζαν δυνατά: «Ευλογημένος να' ναι Εκείνος που έρχεται σταλμένος από τον Θεό!».

Ο Ιησούς καθισμένος σ' ένα πουλάρι* προχωρούσε προς τα Ιεροσόλυμα ανάμεσα στο πλήθος του κόσμου».

Ευαγγέλιο του Ιωάννου
Διασκευή

«Και όταν ήρθε η ώρα του φαγητού, κάθισαν όλοι μαζί να φάνε... Ο Ιησούς ευλόγησε το ψωμί και το κρασί και έδωσε στους Μαθητές του να φάνε και να πιουν».

Ευαγγέλιο του Λουκά
Διασκευή

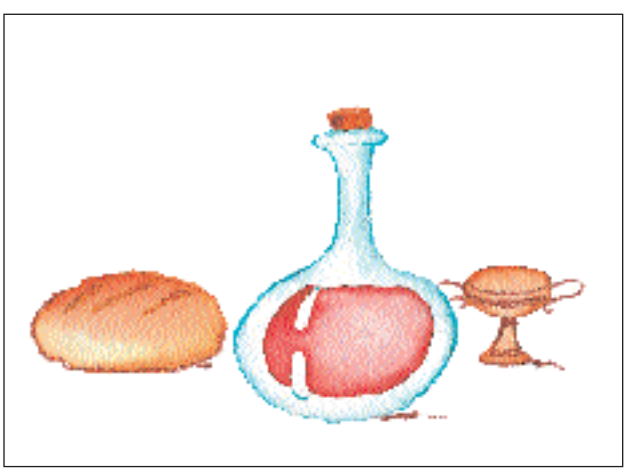

«Και ενώ ο Ιησούς μιλούσε ακόμη στους Μαθητές Του, ήρθε ο Ιούδας μαζί με τους στρατιώτες και πολύ κόσμο. Τον πλησίασε, Τον φίλησε και Τον χαιρέτησε.

Οι στρατιώτες έπιασαν τον Ιησού και τον πήγαν στον Καϊάφα».

Ευαγγέλιο του Ματθαίου
Διασκευή

«Οι στρατιώτες, λοιπόν, σταύρωσαν τον Ιησού, πήραν τα ρούχα του και τα μοίρασαν. Τον χιτώνα Του, που δεν είχε ραφές, τον έβαλαν σε κλήρο.

Δίπλα στον Σταυρό ήρθαν και στάθηκαν η Μητέρα Του και ο Ιωάννης. Ο Ιησούς τούς είδε και είπε με αδύναμη φωνή:

«Ιωάννη, αυτή θα είναι η μητέρα σου!»

Ευαγγέλιο του Ιωάννου
Διασκευή

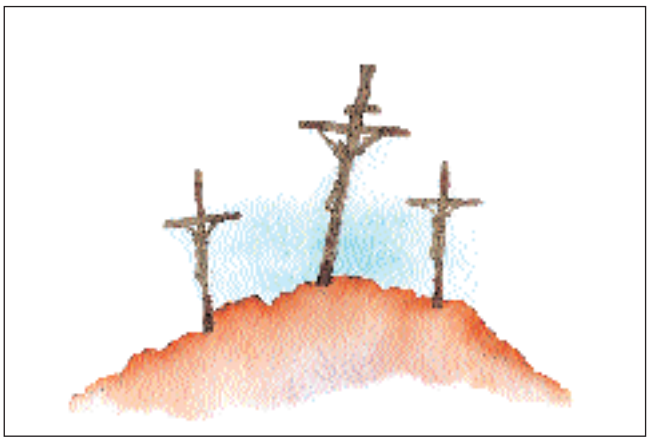

«Κατά το βραδάκι της Παρασκευής πήγε ο Ιωσήφ στον Πιλάτο και πήρε άδεια να θάψει το Σώμα του Ιησού.

Αγόρασε ένα σεντόνι, Τον κατέβασε από τον Σταυρό, Τον τύλιξε και Τον τοποθέτησε στον Τάφο.»

Ευαγγέλιο του Ιωάννου
Διασκευή

Όλο το Σάββατο ο Χριστός έμεινε στον τάφο. Τα ξημερώματα της άλλης μέρας ήρθαν εκεί οι Μυροφόρες γυναίκες και είδαν έναν άγγελο, στα κάτασπρα ντυμένο, να κάθεται μπροστά στον ανοιγμένο τάφο. Τις υποδέχθηκε και είπε : «Γιατί ζητάτε τον Ιησού ανάμεσα στους νεκρούς; Αναστήθηκε!».

Αναστάσιμο τροπάριο
Διασκευή

- Πώς υποδέχτηκαν στα Ιεροσόλυμα τον Ιησού;
- Τι έκαναν οι στρατιώτες, αφού σταύρωσαν τον Ιησού;
- Τι αντίκρισαν οι Μυροφόρες μπροστά στον τάφο του Ιησού;

Από τη Μεγάλη Πέμπτη ως την Ανάσταση

- Τη Μεγάλη Εβδομάδα νηστεύουμε και κοινωνούμε.
- Το βράδυ της Μεγάλης Πέμπτης διαβάζουν τα Δώδεκα Ευαγγέλια και γυρίζουν τον Σταυρό με τον Χριστό, γύρω-γύρω μέσα στην εκκλησία.
- Την Μεγάλη Παρασκευή το πρωί τα κορίτσια πηγαίνουν στην εκκλησία και στολίζουν τον Επιτάφιο με ανοιξιάτικα λουλούδια.
- Το βράδυ της Μεγάλης Παρασκευής ψάλλουν στην εκκλησία την ακολουθία του Επιταφίου και τα Εγκώμια. Ύστερα γυρίζουν τον Επιτάφιο στις γειτονιές των χωριών και των πόλεων. Ο Επιτάφιος σταματά για λίγο στις πλατείες ή τα σταυροδρόμια και οι πιστοί περνούν από κάτω για να είναι καλά και να έχουν την ευλογία του Χριστού.
- Το βράδυ της Ανάστασης γίνεται λειτουργία. Ο παπάς ψάλλει το: «Δεύτε, λάβετε φως!», οι πιστοί παίρνουν το Άγιο Φως και ακούνε το «Χριστός Ανέστη». Όταν γυρίζουν στα σπίτια τους κρατούν τις λαμπάδες αναμμένες. Παντού ακούγονται οι πασχαλιάτικοι χαιρετισμοί: «Χριστός Ανέστη!», «Αληθώς Ανέστη!». Όλοι οι Χριστιανοί πριν μπούνε στα σπίτια τους, κάνουν ένα σταυρό ψηλά στην πόρτα με τον καπνό της αναμμένης λαμπάδας.
- Όλες οι οικογένειες στρώνουν το πασχαλιάτικο τραπέζι, τσουγγρίζουν τα αυγά και τρώνε τη μαγειρίτσα.
- Την ημέρα της Κυριακής σουβλίζουν το αρνί, χορεύουν και διασκεδάζουν.

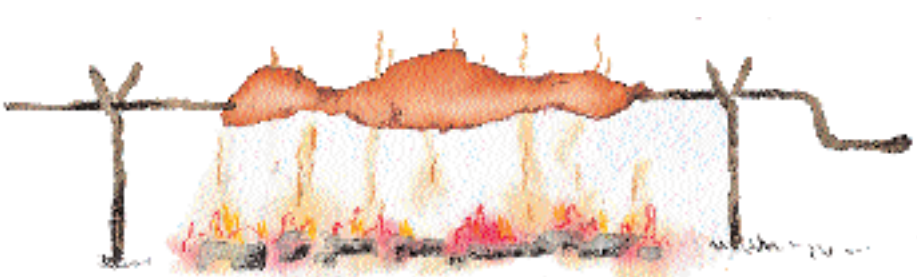

• Πώς περνάτε εσείς τη Μεγάλη Εβδομάδα στη χώρα που ζείτε;

Πασχαλινό

Πέντε μέρες μόνο μένουν
για ν' αρχίσουν οι γιορτές
της Μεγάλης Εβδομάδας
κι οι πασχαλινές χαρές.

Πώς μ' αρέσουν οι καμπάνες
να χτυπούν νυχτερινές...
Και μοσκοβολούν οι φούρνοι
απ' τις τόσες μυρωδιές...
Τα τραπέζια κοκκινίζουν
απ' τα κόκκινα αβγά
κι ένας τ' άλλου τα τσουγκρίζουν
και του λεν: ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ...

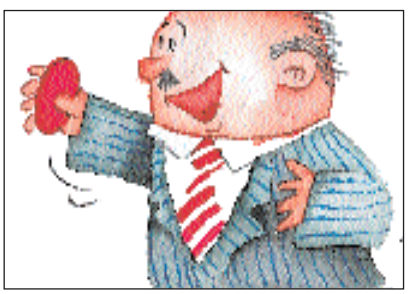

Έλλη Αλεξίου

Λεξιλόγιο

ο Επιτάφιος
ο Σταυρός
ο φούρνος

οι πιστοί

η ακολουθία
η λαμπάδα
η μαγειρίτσα
η μυρουδιά
η Ανάσταση
η Σταύρωση

το Ευαγγέλιο
το κρασί
το ξημέρωμα
το σεντόνι

τα Εγκώμια

ανοιγμένος, -η, -ο
ευλογημένος, -η, -ο

βάφω
ευλογώ
ζητώ
κοινωνώ
κοκκινίζω
μοσχοβολώ
νηστεύω
στολίζω
τοποθετώ
τσουγγρίζω
τυλίγω

ανασταίνομαι
σταυρώνομαι
υποδέχομαι

χαμηλόφωνα

η Μεγάλη Εβδομάδα
η Λαμπρή
η Κυριακή του Πάσχα

το Ευαγγέλιο του Ματθαίου
το Ευαγγέλιο του Λουκά
το Ευαγγέλιο του Μάρκου
το Ευαγγέλιο του Ιωάννη
τα Δώδεκα Ευαγγέλια

ο Μυστικός Δείπνος

Χριστός Ανέστη!
Αληθώς Ανέστη!

ΕΝΟΤΗΤΑ 20η
Παιδιά στον κόσμο

Ένα γράμμα μάς φέρνει ιδέες!

Κολωνία 18/11/ 2000

Αγαπημένε μου φίλε Ντίλαν,

Σου στέλνω αυτό το γράμμα για να σου πω για τη συνάντησή μας στο Γιοχάνεσμπουργκ. Όπως είχαμε πει, θα βρεθούμε εκεί με προσκοπάκια από όλον τον κόσμο. Ανυπομονώ να γνωρίσω όλη την παρέα και να ζήσουμε ευχάριστα μαζί μερικές ημέρες. Έχω μια ιδέα που την γράφω τώρα σε σένα και στους άλλους. Στην κατασκήνωση δεν θα μας φέρνει κανείς φαγητό. Θα το ετοιμάζουμε μόνοι μας. Καθένας από μας πρέπει να φέρει, λοιπόν, μια συνταγή φαγητού από την πατρίδα του. Κάθε μέρα θα μαγειρεύουμε ένα φαγητό από διαφορετική χώρα. Έτσι θα είναι σαν να ζούμε κάθε μέρα σε άλλον τόπο.

Εσύ να διαλέξεις τη συνταγή του πιο νόστιμου φαγητού της πατρίδας σου. Πρόσεξε μόνο να ξέρεις και να το μαγειρεύεις! Τα ίδια έγραψα και στον Νίκο. Του είπα να μην ξεχάσει κι αυτός τη συνταγή του. Τα ίδια γράφω και στη Μαρία. Δεν ξέρω πώς θα της φανεί η πρότασή μου. Ανυπομονώ να δω πώς θα είναι η πρώτη μας μέρα.

Πολλά φιλιά,
Ρίκε

Μαζί απ' όλον τον κόσμο!

Εκείνη η μέρα ήρθε γρήγορα. Παιδιά απ' όλον τον κόσμο έφτασαν στην κατασκήνωση στο Γιοχάνεσμπουρκ.

– Είμαι πολύ χαρούμενος, που βρεθήκαμε όλοι μαζί σ' αυτή την χώρα, είπε ο Ροντρίγκες.

– Κι εγώ πετάω από τη χαρά μου, που τα κατάφερα να πετάξω με το αεροπλάνο, συνέχισε η Πετρούσκα.

– Θα περάσουμε υπέροχα σ' αυτή την κατασκήνωση, είμαι σίγουρος, πρόσθεσε ο Τζων.

– Θα γνωριστούμε καλύτερα, είπε η Άννα.

– Ωραία τα λέτε! Τι θα τρώμε, όμως, κάθε μέρα; Κουβεντούλες; Δεν πρέπει να φτιάξουμε το μενού μας; ρώτησε η Σαρλότ.

– Θαύμα! Κάθε μέρα ένα φαγητό από άλλη χώρα, όπως μας είχε γράψει ο Ρίκε, πετάχτηκε ο Γκέοργκ.

– Έτσι, θα νιώθουμε σαν μια μεγάλη οικογένεια που θ' αγκαλιάζει όλη τη γη, είπε ο Μιγκουέλ, ανοίγοντας διάπλατα τα χέρια του.

– Μπρος, λοιπόν, για το μενού! Να χαρτί και μολύβι! Ποιος θα γράφει, ρώτησε η Μαρία.

– Μα, σε ποια γλώσσα ..., αναρωτήθηκε ο Τζων.

– Πώς θα το διαβάζουμε; Να το ζωγραφίσουμε κιόλας; Και...ποιος θα μαγειρεύει, ρώτησε η Πετρούσκα.

– Ε! Δεν είπαμε; Ένας κάθε μέρα, πρόσθεσε ο Λί.

Τα παιδιά ετοίμαζαν κάθε μέρα και άλλο φαγητό και δοκίμαζαν νοστιμιές απ' όλον τον κόσμο.

Την ώρα που μαγείρευαν ακούγονταν οι φωνές τους:

– Δώσε μου το αλάτι, φώναζε ο ένας.

– Σου το έδωσα, το κρατάς στο χέρι σου. Δεν το βλέπεις;, έλεγε ο άλλος.

– Πες μου είναι καλή η σάλτσα; Μήπως πρέπει να δέσει λίγο ακόμα;

– Κάνε γρήγορα! Πεινάω, σου λέω!

– Ρίξε του και λίγη ρίγανη!

– Του έριξα αρκετή, απαντούσε ο «μάγειρας».

Έτσι πέρασαν οι μέρες με φωνές, γέλια και χαρές.

Την τελευταία μέρα, όμως, τα παιδιά ήταν τόσο λυπημένα που θα έφευγαν! Και φυσικά, δεν ήθελαν ούτε να μαγειρέψουν.

– Χαρούμενοι θα φύγουμε, όπως ήρθαμε και χαρούμενοι! Θα ετοιμάσουμε κάτι πρόχειρο, θα φάμε και θα ευχηθούμε «καλή αντάμωση ξανά!», είπε ο Ρίκε.

Τελικά, φαίνεται, τα κατάφεραν και ξεκίνησαν κεφάτοι και χορτάτοι για το ταξίδι της επιστροφής. Κάθε παιδί είχε μάθει τόσες συνταγές μαγειρικής, όσοι ήταν και οι καινούργιοι φίλοι του. Ένιωθε σαν να ήταν από πολλές πατρίδες.

- Ποια ήταν η ιδέα του Ρίκε;
- Πώς επικοινωνείς με φίλους σου που ζουν μακριά;
- Τι σου αρέσει να συζητάς μαζί τους στα γράμματά σας;
- Πώς έζησαν τα παιδιά στην κατασκήνωση;
- Η δική σου ζωή είναι διαφορετική ή παρόμοια με τη δική τους; Γιατί;
- Πώς θα 'θελες να ζήσεις εσύ στην κατασκήνωση;
- Ποια φαγητά ή γλυκά μαθαίνεις να μαγειρεύεις στο σχολείο; Τι κάνεις μαζί με τους συμμαθητές σου και τις συμμαθήτριές σου;

Το γαϊτανάκι

Ήταν μια φορά κι έναν καιρό ένας γέροντας σοφός, ο γερο-Νικόλας. Κάθε μέρα διάβαζε και ένα από τα πολλά βιβλία που είχε στο σπίτι του. Μια μέρα τού ήρθε μια ιδέα. Να ταξιδέψει σε όλον τον κόσμο και να πει στους νέους ανθρώπους, αγόρια και κορίτσια, να βγουν στους δρόμους την πρώτη μέρα της άνοιξης και, μάλιστα, μια ορισμένη στιγμή, να δώσουν τα χέρια και να φτιάξουν ένα γαϊτανάκι γύρω από τη γη. Ύστερα όλοι μαζί, αγαπημένοι, να τραγουδήσουν και να χορέψουν.

Οι περισσότεροι νέοι δέχτηκαν την πρόσκλησή του. Έτσι, την πρώτη μέρα της άνοιξης, με μια κίνηση, κορίτσια και αγόρια από όλες τις φυλές, γαλανομάτηδες με ξανθά μαλλιά, μελαχρινοί με μαύρα μάτια, νέγροι με κάτασπρα δόντια, Κινεζούλες με τραβηγμένα μάτια, ερυθρόδερμοι με πολύχρωμα φτερά, δώσανε τα χέρια κι άρχισαν να χορεύουν και να τραγουδούν το τραγούδι του Γιάννη Ρίτσου:

Αν όλα τα παιδιά της γης
πιάναν γερά τα χέρια
κορίτσια αγόρια στη σειρά
και στήνανε χορό,
ο κύκλος θα γινότανε
πολύ πολύ μεγάλος
κι ολόκληρη τη γη μας
θ' αγκάλιαζε, θαρρώ.
Αν όλα τα παιδιά της γης
φωνάζαν τους μεγάλους
κι αφήναν τα γραφεία τους
και μπαίναν στο χορό,
ο κύκλος θα γινότανε
ακόμα πιο μεγάλος
και δυο φορές τη γη μας
θ' αγκάλιαζε, θαρρώ.

Θα 'ρχόνταν τότε τα πουλιά,
θα 'ρχόνταν τα λουλούδια,
θα 'ρχότανε κι η άνοιξη
να μπει μες στο χορό
κι ο κύκλος θα γινότανε
ακόμα πιο μεγάλος
και τρεις φορές τη γη μας
θ' αγκάλιαζε, θαρρώ.

Ζωρζ Σαρή, *Το γαϊτανάκι*
Διασκευή

- Γιατί ο γέρο-Νικόλας ταξίδεψε στον κόσμο;
- Αν θα πήγαινες στο γαϊτανάκι, ποιον θα έπαιρνες για παρέα;
- Πώς φαντάζεσαι την ημέρα που συναντήθηκαν και χόρεψαν όλοι οι άνθρωποι μαζί;

Για σένα

Δεν είσαι μόνος.
Υπάρχουν άνθρωποι, που γνωρίζουν
τι βλέπεις και τι ακούς
τι σκέφτεσαι και τι νιώθεις,
τι σε κάνει χαρούμενο και τι φοβάσαι.
Βρίσκουν λέξεις να σ' το πουν
και συ πάλι τις βρίσκεις μέσα σ' ένα τραγούδι.
Κι είναι σαν να σε νιώθουν οι λέξεις του.

Ute Andresen
(μετάφραση Ελπ. Νικολουδάκη -Σουρή)

Λεξιλόγιο

ο γέροντας
ο κόσμος
ο νέγρος
ο ερυθρόδερμος

η Κινεζούλα
η κίνηση
η φυλή

το γαϊτανάκι

αγκαλιάζω
βαριέμαι
δοκιμάζω
επικοινωνώ
νιώθω
προσφέρω
συζητώ

αγαπημένος,-η,-ο
γαλανομάτης,-α,-ικο
κεφάτος, -η, ο
λυπημένος,-η,-ο
μελαχρινός, -ή, -ό
πολύχρωμος, -η, -ο
χαρούμενος,-η,-ο
χορτάτος, -η, -ο
κοκκινομάλλης, -α, -ικο
μαυρομάτης, -α, -ικο
σγουρομάλλης, -α, -ικο

Εκφράσεις

η κίνηση των χεριών
η κίνηση του δρόμου

ΕΝΟΤΗΤΑ 21η
Τι παιχνίδια κάνει η γλώσσα!...

Το μυστικό της Λυκόβρυσης

Ήταν κάποτε έξω από μια σπηλιά μια βρύση που δεν έμοιαζε με τις άλλες. Άλλοι τη λέγανε Λυκόβρυση, άλλοι Βρύση της τύχης και άλλοι Βρύση της συμφοράς. Όταν την άνοιγες, δεν έτρεχε νερό, αλλά βγαίνανε γράμματα! Μέσα στη σπηλιά ζούσε ένα παράξενο πλάσμα, μισός λύκος και μισός άνθρωπος. Τρόμαζες μόνο να τον βλέπεις.

Αν δεν τρόμαζες, πήγαινες έξω από τη σπηλιά κι άνοιγες τη βρύση. Η βρύση έσταζε λίγο-λίγο μερικά γράμματα. Αν κατάφερνες να φτιάξεις μ' αυτά τα γράμματα κάποια λέξη, μικρή ή μεγάλη, κακή ή καλή, την έδειχνες στο τέρας και αυτό σου 'δινε αμέσως εκείνο που έλεγε η λέξη. Αν έφτιαχνες τη λέξη διψάω, σου 'δινε ένα ποτήρι νερό, αν έφτιαχνες τη λέξη χρυσάφι, σου 'δινε χρυσάφι, αν έφτιαχνες τη λέξη φλουρί, σου 'δινε φλουριά.

Μια μέρα ένας φτωχός τσαγκάρης λέει στη γυναίκα του:

– Γυναίκα, αύριο θα πάω στη βρύση και θα δοκιμάσω την τύχη μου*. [...]

Πήγε, λοιπόν, από τη σπηλιά ο τσαγκάρης και άνοιξε τη βρύση. Άκουσε ένα «γουρ...γουρ...» και αργά-αργά βγήκαν από τη βρύση πέντε γράμματα. Δύο άλφα, ένα όμικρον, ένα γάμμα κι ένα λάμδα: Α – Α - Ο - Γ - Λ.

Ο τσαγκάρης έβαλε πρώτα το γάμμα, μετά το πρώτο άλφα, ύστερα το λάμδα και τέλος το άλλο άλφα και έφτιαξε τη λέξη γάλα. Καταχαρούμενος μπήκε στη σπηλιά και την έδειξε στον λύκο. Εκείνος τον κοίταξε καλά-καλά και του έδωσε μια καρδάρα γεμάτη γάλα.

– Άκου, γυναίκα, είπε όταν γύρισε. Από τη βρύση έπεσαν πέντε γράμματα. Δύο άλφα, ένα όμικρον, ένα γάμμα κι ένα άλφα. Έφτιαξα τη λέξη γάλα και ο λύκος μού έδωσε αυτό το γάλα. Θα το κάνουμε γιαούρτι και θα γλείφουμε τα δάχτυλά μας*!

– Και δε μου λες κάτι, το όμικρον που περίσσεψε, τι το έκανες, ρώτησε η γυναίκα του.

– Το πέταξα, της είπε.

– Βρε, καλέ μου άνθρωπε, αν δεν πέταγες το όμικρον, θα έφτιαχνες τη λέξη άλογα και τώρα θα είχαμε άλογα!

– Μη σε νοιάζει, γυναίκα, θα ξαναπάω στη βρύση αύριο.

Πήγε, λοιπόν, ξανά ο τσαγκάρης, άνοιξε τη βρύση, ακούστηκε πάλι το «γουρ... γουρ... γουρ...» και αργά-αργά έσταξαν από τη βρύση εφτά γράμματα. Ένα ύψι-

λον, ένα ρω, ένα λάμδα, ένα όμικρον ένα γιώτα ένα φι και ένα άλφα: Υ - Ρ - Λ - Ο - Ι - Φ - Α. Αυτός έβαλε πρώτα το λάμδα, ύστερα το όμικρον και το ύψιλον, μετά το ρω, μετά το γιώτα και μετά το άλφα και έφτιαξε τη λέξη ΛΟΥΡΙΑ. Καταχαρούμενος μπήκε στη σπηλιά και έδειξε τη λέξη στο λύκο. Εκείνος την κοίταξε καλά-καλά και του έδωσε δέκα λουριά.

– Το και το, είπε στη γυναίκα του, όταν γύρισε, έπεσαν εφτά γράμματα. Ένα ύψιλον, ένα ρω, ένα λάμδα, ένα όμικρον, ένα γιώτα, ένα φι και ένα άλφα. Έφτιαξα τη λέξη ΛΟΥΡΙΑ και ο λύκος μού έδωσε αυτά τα λουριά. Θα τα κάνω ζώνες και ποτέ δεν θα μου ξαναπέσει το παντελόνι μου.

– Και δε μου λες κάτι, το φι τι το έκανες;

– Το... πέταξα, είπε ο τσαγκάρης.

– Χριστός και Παναγία! Αν δεν πέταγες το φι, θα είχαμε τώρα φλουριά! Πολλά φλουριά!

– Μη σε νοιάζει, γυναίκα, θα ξαναπάω στη βρύση αύριο. Μα δεν μου λες, θέλεις να έρθεις κι εσύ;

– Και βέβαια θα έρθω, είπε εκείνη.

Την άλλη μέρα ο τσαγκάρης πήγε μαζί με τη γυναίκα του στη βρύση. Την άνοιξε, ακούστηκε το γουργουρητό και αργά-αργά έσταξαν από τη βρύση έξι γράμματα: Δυο άλφα, ένα γιώτα ένα ταυ, ένα πι και ένα λάμδα Α - Α- Ι- Τ- Π- Λ. ...

Διακοπές με τον Ευγένιο Τριβιζά στο Νησί των Πυροτεχνημάτων
Διασκευή

* θα δοκιμάσω την τύχη μου: θα δω αν έχω τύχη, αν είμαι τυχερός
* θα γλείφουμε τα δάχτυλά μας: έκφραση που λέμε, όταν ένα φαγητό μάς αρέσει πολύ

- Τι διαφορετικό είχε η Λυκόβρυση από τις άλλες βρύσες;
- Γιατί πήγε και ο τσαγκάρης σ' αυτή τη βρύση;
- Γιατί κάθε φορά ο τσαγκάρης έχανε τον θησαυρό;
- Ποια λέξη σχηματίζεται από τα γράμματα Α - Α -Ι - Τ - Π - Λ.

Τι παιχνίδια κάνει η γλώσσα!
...κι εγώ φτιάχνω άλλα τόσα!

Πάλι καλά !

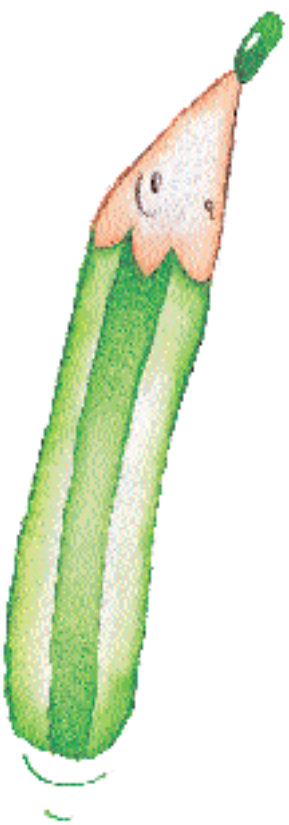

Καμιά φορά
λυπάμαι τα τραπέζια
που έχουν πόδια,
αλλά δεν μπορούν να περπατήσουν.
Σκέφτομαι, όμως:
«Καλύτερα που δεν έχουν πόδια
και δεν μπορούνε να κλοτσήσουν.
Πάλι καλά !...

Καμιά φορά,
πάλι, λυπάμαι τα μολύβια
που έχουν μύτη,
αλλά δεν μπορούνε να μυρίσουν.
Μετά, όμως, σκέφτομαι πως
είναι τυχερά
που δεν παθαίνουν γρίπη,
δεν τους τρέχει η μύτη
και δεν μένουν όλη μέρα
κλεισμένα στο σπίτι.
Πάλι καλά !...
[.....]

Τι να πουν και οι μπουκάλες
που έχουνε λαιμό,
αλλά δεν μπορούν να καταπιούν...

Διακοπές με τον Ευγένιο Τριβιζά στο Νησί των Πυροτεχνημάτων

Λεξιλόγιο

ο λαιμός
ο τσαγκάρης

η γρίπη
η ζώνη
η μύτη
η πλάτη
η σπηλιά
η σταγόνα
η στάλα

το λουρί
το φλουρί
το χρυσάφι

τυχερός, -ή, -ό
κλεισμένος, -η, -ο
καταχαρούμενος, -η, -ο

γλείφω
καταφέρνω
μυρίζω
ξαναπέφτω
περπατώ
πέφτω
στάζω

ακούγομαι
σκέφτομαι

Εκφράσεις

ο λαιμός μας
ο λαιμός του μπουκαλιού

η μύτη του παιδιού
η μύτη του μολυβιού

η πλάτη μου
η πλάτη της καρέκλας

το αφτί μου
το αφτί του φλιτζανιού

το μάτι του Κύκλωπα
το μάτι της κουζίνας

το χέρι μου
το χέρι της κατσαρόλας

κλείνω τα μάτια μου
κλείνω τα μάτια της κουζίνας

ο λαιμός μου κλείνει
μου κλείνει το μάτι!

δοκιμάζω το φαγητό
δοκιμάζω την τύχη μου

ο Γιάννης τρέχει
το νερό τρέχει
ο καιρός τρέχει
η μύτη μου τρέχει

Τι τρέχει;

Και βέβαια!
πάλι καλά!

ΕΝΟΤΗΤΑ 22η
Τελεία και παύλα!

Τα σημεία στίξης διαλέγουν αρχηγό!

Μια φορά κι έναν καιρό τα σημεία στίξης αποφάσισαν να διαλέξουν αρχηγό.

– Σίγουρα, εγώ πρέπει να γίνω αρχηγός, γιατί όλοι με θαυμάζουν, είπε ο Θάνος το θαυμαστικό. Είμαι αξιοθαύμαστο!

– Τι μας λές, καλέ; Εγώ πρέπει να γίνω αρχηγός, γιατί όλοι με ρωτάνε, πρόσθεσε ο Ρούλης το ερωτηματικό.

– Και τι μ' αυτό; ρώτησε ο Θάνος το θαυμαστικό.

– Για να με ρωτάνε, θα πει ότι είμαι σοφός! καμάρωσε ο Ρούλης το ερωτηματικό.

Είμαι πολύξερος, παντογνώστης.

– Με συγχωρεί η χάρη σου, θύμωσε ο Θάνος το θαυμαστικό. Να μη λέμε κι ό, τι θέλουμε! Δε σε ρωτάνε! Ρωτάς! Πώς τα ξέρεις, λοιπόν, όλα, αφού ρωτάς;

– Ούτε εσένα σε θαυμάζουνε, φώναξε ο Ρούλης. Θαυμάζεις!

– Παρακαλώ, παρακαλώ! Μην καυγαδίζετε χωρίς λόγο και αιτία, μπήκε στη μέση ο Κοκός το κόμμα. Εγώ πρέπει να γίνω αρχηγός, γιατί όσοι με βλέπουν, σταματάνε για λίγο. Με θεωρούν σπουδαίο.

– Σωστό αυτό, είπε η Τιτίκα η τελεία. Αλλά, όταν βλέπουνε εμένα σταματάνε ακόμα πιο πολύ. Εμένα, λοιπόν, με νομίζουν πιο σπουδαία. Εγώ πρέπει να γίνω αρχηγός. Πάει τελείωσε!

– Καλά λες, είπε η Παυλίνα η παύλα, αλλά εσένα, Τιτίκα, σε βάζουνε πάντα στο τέλος, ενώ εμένα με βάζουν πάντα στην αρχή. Κανείς δεν μιλάει, αν δεν μπω πρώτη εγώ. Δεν θέλω κουβέντα! Εγώ θα γίνω αρχηγός! Άλλη κουβέντα δεν θέλω. Τελεία και παύλα!

Δεν άργησαν να μπουν στη συζήτηση, να φωνάζουν και να θέλουν να γίνουν αρχηγοί και τα άλλα σημεία στίξης. Η Διδώ η διπλή τελεία, η Πόπη η παρένθεση, ο Σώτος και ο Σάκης τα εισαγωγικά. Μόνο ο Απ, ο Ος, ο Ιωπ, ο Ήτι και ο Κα δεν μιλούσαν!

– Εσείς γιατί δεν μιλάτε; ρώτησε η Τιτίκα η τελεία.

– .....

– Αυτά είναι σεμνά και ήσυχα. Δεν φωνάζουν, όπως εμείς... Αυτά πρέπει να κάνουμε αρχηγούς, είπε ο Θάνος το θαυμαστικό.

– Ζήτω ο Απ, ο Ος, ο Ιώπ, ο Ήτι και ο Κα! Φώναξαν ενθουσιασμένα τα σημεία στίξης με μια φωνή. Ζήτω τα αποσιωπητικά, τα σεμνά, τα σιωπηλά! Λό-γο! Λό-γο! Θέ-λου-με λό-γο!

– Τα πολλά λόγια είναι φτώχια! Είπαν με μια φωνή τα αποσιωπητικά και σώπασαν...

Κι από τότε όλα τα σημεία στίξης ζουν μια χαρά ...

Διακοπές με τον Ευγένιο Τριβιζά στο νησί των πυροτεχνημάτων,
Διασκευή

- Ποια "σημεία στίξης" κουβεντιάζουν στην ιστορία; Πώς τα λένε;
- Ποιος έγινε αρχηγός στα σημεία στίξης και γιατί;

Λεξιλόγιο

ο αρχηγός
ο λόγος
ο παντογνώστης

η αιτία
η κουβέντα
η στίξη
η συζήτηση
η φτώχια

η τελεία
η παρένθεση
η παύλα
η διπλή τελεία
η άνω τελεία

το κόμμα
το ερωτηματικό
το θαυμαστικό
τα λόγια
τα αποσιωπητικά
τα εισαγωγικά
τα σημεία στίξης

ήσυχος, -η, -ο
πολύξερος, -η, -ο
σεμνός, -ή, -ό
σιωπηλός, -ή, -ό

διαλέγω
θαυμάζω
θυμώνω
καυγαδίζω
κουβεντιάζω
νομίζω
προσθέτω
σωπαίνω
φωνάζω

Εκφράσεις

μπαίνω στο σπίτι
μπαίνω στη συζήτηση

κάνω κάποιον αρχηγό
διαλέγω αρχηγό

δεν θέλω κουβέντα!
πάει, τελείωσε!
τελεία και παύλα

τα πολλά λόγια είναι φτώχεια!

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Τίτλος της ενότητας	Περιεχόμενο	Κοινωνικοπολιτι-σμικοί στόχοι	Γραμματική	Λεκτική πράξη
Τι ωραία που ήταν!	Η αναπόληση του ελεύθερου χρόνου, των φίλων και των τόπων των διακοπών.	Να ασκηθούν τα παιδιά να αναζητούν τη βαθύτερη γνωριμία με το φυσικό, κοινωνικό και πολιτισμικό περιβάλλον των διακοπών.	Εμπέδωση της μορφολογίας της λειτουργίας του *ενεστώτα* του *παρατατικού* και του *αορίστου* των ομαλών ρημάτων ενεργητικής φωνής.	Μεταφέρω πληροφορίες ή εκφράζω συναισθήματα και εντυπώσεις από τις διακοπές.
	Η φιλοξενία συγγενών, η δημιουργία και η τόνωση φιλικών δεσμών.	Να αντιληφθούν ότι οι διακοπές είναι και μια ευκαιρία φιλοξενίας συγγενών από μακριά.	Η συντακτική δομή της *παρομοίωσης*. Θεματικό λεξιλόγιο χώρων και καταστάσεων των διακοπών. Κυριολεκτική και μεταφορική χρήση του ρήματος **περνώ**.	Τι γράφω σ' έναν φίλο ή μια φίλη που γνώρισα στις διακοπές.

2. Μαθήματα! Μαθήματα!	Το αγαπημένο μάθημα των παιδιών. Ελληνόπουλα του εξωτερικού μιλούν για τα μαθήματά τους. Η σχέση των παιδιών με τα μαθήματα στο σχολείο. Εικονογραφημένη ιστορία: πώς βλέπουν το σχολείο και τα παιδιά κάποιοι... άλλοι.	Να γνωρίσουν τα παιδιά καταστάσεις και στάσεις, που διαμορφώνουν συνομήλικά τους κορίτσια και αγόρια (από διάφορα μέρη της γης) απέναντι στα μαθήματα. Να βιώσουν την αλληλεγγύη και τις συμμαχίες που αναπτύσσονται στο σχολείο... Να προβληματιστούν και να ψυχαγωγηθούν με τα χιουμοριστικά κείμενα που παρουσιάζουν τον λόγο του «άλλου» στην καθιερωμένη αντίληψη για το σχολείο.	Εμπέδωση της λειτουργίας του *χρονικού επιρρήματος* και των *χρονικών επιρρηματικών εκφράσεων* που προσδιορίζουν τις διάφορες σημασίες του *ενεστώτα*. Η ονοματική επιφωνηματική πρόταση. Θεματικό λεξιλόγιο που αφορά στα πρόσωπα, τα αντικείμενα, τα μαθήματα, στους χώρους, στον χρόνο, στη δράση και στις καταστάσεις της σχολικής ζωής. Λεκτικά σύνολα με πυρήνα τη λέξη μάθημα. Κυριολεκτική και μεταφορική χρήση του ρήματος **πηγαίνω**. Η λειτουργία και η μορφολογία των κυρίων ονομάτων που αναφέρονται σε πρόσωπα.	Τι λέω, όταν μου αρέσει / όταν δεν μου αρέσει κάτι.
3. Ο καλός ο φίλος στο γράμμα φαίνεται!	Η αλληλογραφία στο περιοδικό ως χώρος γνωριμίας των παιδιών. Το γράμμα ως γέφυρα επικοινωνίας ανάμεσα σε ελληνόπουλα από διαφορετικά μέρη της γης. Η αλληλογραφία των παιδιών με τους συγγραφείς.	Να κατανοήσουν τα παιδιά ότι η αλληλογραφία είναι ένα χρήσιμο και γοητευτικό μέσον επικοινωνίας, που τα βοηθά: να εκφράσουν τις προσωπικές τους σκέψεις για το άμεσο περιβάλλον και τη ζωή τους· να κάνουν φίλους από άλλα μέρη του κόσμου και να γνωρίσουν τον τρόπο ζωής εκεί·να μη χάσουν, τέλος, τους παλιούς φίλους.	*Σύνθεση και παραγωγή λέξεων* με πυρήνα τη ρίζα *γραφ-* *Λεξιλόγιο* των θεμάτων της αλληλογραφίας Τυπικές εκφράσεις της αλληλογραφίας.	Μαθαίνω να γράφω γράμμα: Τι γράφω επάνω στον φάκελο: (αποστολέας - παραλήπτης). Πώς αρχίζω και πώς τελειώνω ένα γράμμα. Πώς αναπτύσσονται στην αλληλογραφία θέματα,

	Το γράμμα διατηρεί την επικοινωνία μεταξύ των φίλων.			σχετικά με τα άμεσα ενδιαφέροντα των παιδιών.
4. Οδυσσέα Ελύτη, Η Μάγια	Ο διάλογος ανάμεσα στον ποιητή και τα αστέρια. Η σχέση του φεγγαριού με τον ήλιο και η δημιουργία των άστρων.	Να γνωρίσουν τα παιδιά δυο διαφορετικές μυθικές αντιλήψεις για τη δημιουργία του έναστρου ουρανού και τις καταστάσεις που κυριαρχούν εκεί.	Βασικό λεξιλόγιο που αντλείται από τα κείμενα. Κυριολεκτική και μεταφορική χρήση των ρημάτων **έχω** και **βγάζω**.	Τι λέω, όταν συναντώ έναν φίλο μετά από καιρό και θέλω να μάθω νέα για κείνον και τους δικούς του.
5. Στην υγειά της ειρήνης!	Ο απόηχος των γεγονότων του ελληνοϊταλικού πολέμου και ο πόθος των απλών ανθρώπων για ειρήνη.	Να βιώσουν τα παιδιά μέσα από την ιστορία το αγαθό της ειρήνης. Να συγκρίνουν την ελληνική εθνική γιιορτή της 28ης Οκτωβρίου με τις εθνικές γιορτές των χωρών διαμονής και να κατανοήσουν τη σημασία τους.	Η συντακτική δομή μιας πρότασης: Το *ονοματικό* και *ρηματικό σύνολο*. Η θέση και η λειτουργία των όρων της πρότασης. Το βασικό λεξιλόγιο και οι τυπικές εκφράσεις που χρησιμοποιούνται για την αφήγηση των ιστορικών γεγονότων και την περιγραφή της γιορτής.	Λέω τι βλέπω σε μια φωτογραφία (τυπική διάρθρωση της περιγραφής).
6. Πο πο μυρωδιές!	Η προβολή της ελληνικής κουζίνας. Η διατροφή των μικρών παιδιών στην κοινωνία της αφθονίας.	Να κατανοήσουν τα παιδιά ότι η πρόσκληση σε γεύμα και η ανταλλαγή συνταγών μαγειρικής είναι ευκαιρίες γνωριμίας και κοινωνικών σχέσεων μεταξύ των ανθρώπων που προέρχονται από διαφορετικούς πολιτισμούς.	Η *προστακτική* της ενεργητικής φωνής (συνοπτική και μη συνοπτική) των ομαλών ρημάτων. Η μορφολογία της *κλητικής* και η λειτουργία της σε σχέση με την *προστακτική*.	Παράκληση - προσταγή.

	Να ψυχαγωγηθούν, αλλά και να προβληματιστούν με τις διατροφικές συμπεριφορές των μικρών παιδιών στην κοινωνία της αφθονίας.	Η λειτουργία της ειρωνίας μέσα από το απροσδόκητο και το απραγματοποίητο. Λεξιλόγιο και εκφράσεις σχετικές με τη μαγειρική.		
7. Ζήτω το ποδήλατο!	Η επαφή του παιδιού με το ποδήλατο και η υπευθυνότητα απέναντι στη συντήρησή του. Η εμπειρία μιας μικρής περιπέτειας με τα ποδήλατα. Η δύναμη του ανθρώπου και η κίνηση του ποδηλάτου.	Να κατανοήσουν τα παιδιά ότι το ποδήλατο ευνοεί τη συντροφικότητα, την αλληλεγγύη μεταξύ των ποδηλατών και συμβάλλει στην προστασία του περιβάλλοντος. Να αποκτήσουν την υπευθυνότητα που υπαγορεύει ο κώδικας οδικής κυκλοφορίας.	Τα *τοπικά επιρρήματα* ως δείκτες προσανατολισμού στον χώρο. Λεξιλόγιο σχετικό με τους χώρους, τα μέρη, τα εξαρτήματα και την κίνηση του ποδηλάτου. *Ρηματικές εκφράσεις* που σχετίζονται με το ποδήλατο. Κυριολεκτική και μεταφορική χρήση των ρημάτων **σκίζω**, **ρίχνω**. Η συμφωνία του *επιθέτου* με το προσδιοριζόμενο *ουσιαστικό*.	Οδηγία / Εντολή / Απαγόρευση.
8. Καινούργιοι στη γειτονιά.	Παιχνίδια των παιδιών στις πολυκατοικίες. Μια γειτονιά στο κέντρο του Τορόντο.	Να γνωρίσουν τα παιδιά τις νέες συνθήκες που αντιμετωπίζει η οικογένεια, όταν μετακομίζει σε άλλη γειτονιά. Να κατανοήσουν ότι η ανάγκη για παιχνίδι συνδέει μεταξύ τους τα παιδιά, ακόμη κι αν η ζωή στην πολυκατοικία τα απομονώνει.	Η λειτουργία του *κατηγορουμένου*. Η λειτουργία του *επιθετικού προσδιορισμού*. Σύνταξη *επιρρημάτων* με προθετικά σύνολα.	Διαβάζω τον χάρτη μια πόλης ή μιας γειτονιάς και δίνω πληροφορίες για τη θέση των διαφόρων κτιρίων. Συναντώ ένα παιδί για πρώτη φορά και ζητώ

			Λεξιλόγιο σχετικό με αντικείμενα της μετακόμισης, με χώρους του διαμερίσματος και ανάλογες δρατσηριότητες. Κυριολεκτική και μεταφορική σημασία των ρημάτων **πιάνω**, **κερδίζω**, **πειράζω**.	να μάθω γι' αυτό.
9. Η παρέα	Τα ενδιαφέροντα και οι ασχολίες μιας παρέας.	Να βιώσουν τα παιδιά οικείες καταστάσεις και την ανάγκη μιας στοιχειώδους αμοιβαιότητας, που συνέχει την παρέα. Να μιλήσουν για τα ενδιαφέροντα και τις σχέσεις που έχουν μεταξύ τους οι παρέες στη γειτονιά ή στο σχολείο. Να κατανοήσουν ότι ο συνδετικός κρίκος της παρέας παιδιών αυτής της ηλικίας είναι η ανάγκη για παιχνίδι.	Η λειτουργία και η μορφολογία του *συνοπτικού* και του *μη συνοπτικού μέλλοντα* (-σω, -ξω, -ψω) των ρημάτων ενεργητικής φωνής. Ο σχηματισμός του συνοπτικού και μη *συνοπτικού μέλλοντα* των ανωμάλων ρημάτων βλέπω, λέω, μένω, πηγαίνω, πίνω, τρώω και κάνω. Λεξιλόγιο σχετικό με τα ενδιαφέροντα και τους δεσμούς της παρέας. Κυριολεκτική και μεταφορική σημασία των ρημάτων **μετρώ** και **βρίσκω**.	Προτείνω κάποιες ιδέες μου σε φίλους / -ες ή αντιπροτείνω κάποιες άλλες.
10. Χριστός γεννάται! Καινούργιος χρόνος έρχεται!	Αποσπάσματα από λογοτεχνικά κείμενα με θέμα τη γέννηση του Χριστού και τη γιορτή των Χριστουγέννων.	Να κατανοήσουν τα παιδιά ότι ο λαμπρός εορτασμός της Γέννησης του Χριστού και της πρώτης μέρας του καινούργιου χρόνου συνοδεύεται πάντα από την ελπίδα για μια καλύτερη		

	Έθιμα και παραδόσεις του Δωδεκάμερου στην Ελλάδα. Τα Χριστούγεννα στο νότιο ημισφαίριο της Γης.	ζωή όλων των ανθρώπων. Να γνωρίσουν μια διαφορετική τελετουργία που συνοδεύει την ημέρα των Χριστουγέννων στην Αυστραλία. Να συνδέσουν τα έθιμα και με τις κλιματολογικές συνθήκες που επικρατούν σε έναν τόπο.	Λεξιλόγιο σχετικό με την τελετουργία και τις παραδόσεις του Δωδεκάμερου.	Διατύπωση ευχών.
11. Ο Λαβύρινθος	Το ταξίδι του Θησέα στην Κρήτη, η γνωριμία του με τη Αριάδνη και η πάλη του με τον Μινώταυρο.	Να γνωρίσουν τα παιδιά τον μύθο που συνδέεται με τις αρχαιότητες της Κνωσού. Να κατανοήσουν την αξία των ανθρώπινων σχέσεων και των αποφάσεων για το καλό ενός τόπου. Να δουν πολιτισμικές επιβιώσεις των τόπων και των πρωταγωνιστών του μύθου στις σύγχρονες κοινωνίες.	Εμπέδωση και εξάσκηση στον σχηματισμό και στη λειτουργία του *παρατατικού* σε σχέση με τον *ενεστώτα*. Η ακολουθία των επεισοδίων σε μια ιστορία. Το βασικό λεξιλόγιο του μύθου. Κυριολεκτική και μεταφορική χρήση της λέξης λαβύρινθος.	Εκφράζω τους φόβους μου. Καθησυχάζω κάποιον.
12. Θα σκίσω με την καινούργια μου φόρμα!	Επίσκεψη μητέρας και γιου σε κατάστημα αθλητικών ειδών.	Να γνωρίσουν τα παιδιά την ατμόσφαιρα αγοραπωλησίας μέσα σε ένα κατάστημα αθλητικών ειδών. Να δουν τυπικές συμπεριφορές καταναλωτών και πωλητών.	Ο σχηματισμός επιθέτων σε -ης, -ιά, -ί. Η εκφώνηση των *αριθμών*. *Οι βαθμοί του επιθέτου.* *Δείκτες κλιμάκωσης.*	Τι λέω, όταν πηγαίνω σ' ένα κατάστημα και θέλω να αγοράσω ρούχα.

		Να συγκρίνουν τις καταστάσεις αυτές με προσωπικές εμπειρίες.	προσωπικών προτιμήσεων *(μου αρέσει, δεν μου αρέσει κάπι)* μετασχηματισμός του αντικειμένου σε *δευτερεύουσα βουλητική πρόταση.* Το βασικό λεξιλόγιο της αγοραπωλησίας ενδυμάτων. Εκφράσεις με πυρήνα τα ρήματα **έρχομαι** και **κάνω**.	
13. Φλας στα σπορ!	Ο ποδοσφαιρικός αγώνας. Συνέντευξη με ένα ποδοσφαιριστή. Η αγάπη ενός αγοριού για το ποδόσφαιρο.	Να γνωρίσουν τα παιδιά τη ζωή ενός Έλληνα ποδοσφαιριστή που ζει στο εξωτερικό. Να ενθαρρυνθούν να μιλήσουν για προσωπικές εμπειρίες από το ποδόσφαιρο ή άλλα αθλήματα. Να κατανοήσουν την πολιτισμική διάσταση της χρήσης μυθολογικών ονομάτων σε αθλητικές ομάδες.	Η μορφολογία και η λειτουργία της αιτιατικής των ουσιαστικών σε *-ης* και *-η* (η αιτιατική ως αντικείμενο). Η συμφωνία των όρων σε μια πρόταση (Υ - Ρ - Α). Η λειτουργία και η θέση του αδύνατου τύπου της προσωπικής αντωνυμίας γ' προσώπου. *(μου, σου, του)* Βασικό λεξιλόγιο μιας εκπομπής με αθλητικές ειδήσεις. Εκφράσεις με πυρήνες τα ρήματα **δίνω**, **βρίσκω**, **καταφέρνω**, **πάω**. Κυριολεκτική και μεταφορική σημασία του ρήματος **λείπω**.	Τι ρωτώ, όταν παίρνω συνέντευξη από ένα αθλητή. Εκφράζω τις σκέψεις μου για την ομάδα μου ή το άθλημα που αγαπώ.
14. Ο Δαίδαλος και ο Ίκαρος	Το μοιραίο ταξίδι της φυγής από την Κρήτη. Η διαχρονική εξέλιξη των εναέριων ταξιδιών.	Να αντιληφθούν τα παιδιά πώς είδε η ελληνική μυθολογία την ανάγκη του ανθρώπου να βρίσκει λύσεις στα αδιέξοδά του, αξιοποιώντας τους	Επανάληψη και εξάσκηση στη μορφολογία και τη λειτουργία του *αορίστου* ενεργητικής φωνής ομαλών και ανωμάλων ρημάτων.	Προειδοποιώ κάποιον για έναν κίνδυνο.

		φυσικούς νόμους. Να δουν στα σύγχρονα επιστημονικά επιτεύγματα τη διαχρονικότητα του μύθου.	Το βασικό λεξιλόγιο του μύθου και του εναέριου ταξιδιού.	
15. Το Καρναβάλι φτάνει!	Οι Αποκριές σε διάφορα μέρη της Ελλάδας και του κόσμου. Η γιορτή του Χάλουιν	Να γνωρίσουν τα παιδιά τα διασκεδαστικά έθιμα της Αποκριάς και του Καρναβαλιού. Να αντιληφθούν ότι το Καρναβάλι είναι γιορτή της συνεργασίας και φέρνει πιο κοντά τους ανθρώπους. Να μάθουν τις απαρχές αυτών των εθίμων. Να συγκρίνουν το Καρναβάλι, την εθιμοτυπία της αστείας συμπεριφοράς και την τελετουργία της μεταμφίεσης με τις ανάλογες συνήθειες του Χάλουιν. Να κατανοήσουν ότι η ανάγκη της μεταμφίεσης είναι μια πανάρχαια συνήθεια που ψυχαγωγεί τον άνθρωπο.	Η μορφολογία των *ανισοσύλλαβων ουσιαστικών* αρσενικού και θηλυκού γένους. Το βασικό λεξιλόγιο χώρων, αντικειμένων και δραστηριοτήτων, που συνδέονται με το Καρναβάλι. Εκφράσεις με πυρήνες τα ρήματα **ντύνομαι** και **μεταμφιέζομαι**. Κυριολεκτική και μεταφορική σημασία της λέξης ο **μασκαράς**.	Παρατηρώ κάποιον, προσέχω τα χαρακτηριστιά του και τον περιγράφω.
16. Ταξιδεύουμε!	Η προετοιμασία ενός μεταναστευτικού	Να κατανοήσουν τα παιδιά το σύνηθες φαινόμενο της	Τα προθετικά σύνολα *α) από + τον, τους, την, τις, το, τα β) με + τον, τους,*	Βρίσκομαι σε ένα άγνωστο

	ταξιδιού. Το ταξίδι για τη Νέα Υόρκη. Οι πρώτες ώρες στη Νέα Υόρκη.	μεταναστευτικής κινητικότητας. Να γνωρίσουν κεντρικά σημεία της Νέας Υόρκης και χώρους που συνδέονται με την εγκατάσταση και την προκοπή των Ελλήνων εκεί. Να μάθουν να αξιοποιούν τις στοιχειώδεις γνώσεις σε μια ξένη γλώσσα για να επιβιώνουν σε ένα άγνωστο μέρος.	*την, τις, το, τα, γ) στον, στους, στη(ν), στις, στο, στα.* (μορφολογία και λειτουργία). Τα επίθετα σε *-ος, -η, -ο* και *-ος, -α, -ο*: μορφολογία και λειτουργία. Η λειτουργία των δεικτικών αντωνυμιών *αυτός, -ή, -ό* και εκείνος, *-η, -ο*. Το βασικό λεξιλόγιο του μεταναστευτικού ταξιδιού. Εκφράσεις με πυρήνα το ρήμα χ**ωρώ**. Κυριολεκτική και μεταφορική σημασία του ρήματος **κλείνω**.	περιβάλλον και ζητώ πληροφορίες.
17. Ποιος σου έδωσε το δικαίωμα;	Η διπλή γιορτή του Ελληνισμού. Η προετοιμασία των Ελλήνων για την Επανάσταση του 1821. Στιγμιότυπα από τα παιδικά χρόνια του Κολοκοτρώνη.	Να κατανοήσουν τα παιδιά ποια γεγονότα γιορτάζουν ο Ελληνισμός και η Ορθοδοξία στις 25 Μαρτίου. Να αποκτήσουν στοιχειώδεις γνώσεις για την Επανάσταση του 1821. Να βιώσουν τις συνθήκες ζωής των Ελλήνων στην πολυπολιτισμική κοινωνία του ελλαδικού χώρου πριν από την Επανάσταση.	Η μορφολογία και η λειτουργία των ερωτηματικών αντωνυμιών *ποιος, ποια, ποιο και τι.* Το θεματικό λεξιλόγιο του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου και της Επανάστασης του ’21.	Εκφράζω τον ενθουσιασμό μου για ένα γεγονός. Επιβραβεύω κάποιον.

18. Πάμε θέατρο το Σαββατοκύριακο;	Η επικοινωνία των παιδιών με την αφίσα μιας θεατρικής παράστασης. Ο Μικρός Πρίγκιπας και η αλεπού. «Ο τζίτζικας και τα μυρμήγκια» σε μια παράσταση από την Ουκρανία.	Να κατανοήσουν τα παιδιά ότι το θέατρο είναι μια μορφή τέχνης και δραστηριοτήτων που καλλιεργεί ιδιαίτερα την επικοινωνία των ανθρώπων σε πολύγλωσσα περιβάλλοντα. Να βιώσουν τις προϋποθέσεις, τη διαδικασία και την αξία της φιλίας. Να αντιληφθούν τη διαπολιτισμική διάσταση της γλώσσας και της παράδοσης μέσα από τη θεατρική παράσταση.	Σχηματισμός ουσιαστικών σε *-σιμο*, *-ξιμο* και *-ψιμο*. Από τον *ευθύ* στον *πλάγιο λόγο*. Το θεματικό λεξιλόγιο της θεατρικής παράστασης. Κυριολεκτική και μεταφορική σημασία της λέξης **θέατρο**.	Δικαιολογώ τη γνώμη μου, όταν μου αρέσει ή δεν μου αρέσει κάτι. Τι γράφω σε μια αφίσα θεατρικής παράστασης.
19. Η Μεγάλη Εβδομάδα και η Μέρα της Λαμπρής.	Το ιστορικό της Μεγάλης Εβδομάδας και της ημέρας της Ανάστασης του Κυρίου. Λατρευτικά έθιμα της Μεγάλης Εβδομάδας και της ημέρας του Πάσχα.	Να γνωρίσουν τα παιδιά τα γεγονότα που διαδραματίστηκαν την Εβδομάδα των Παθών. Να κατανοήσουν τη σημασία της Μεγάλης Εβδομάδας για τη Χριστιανοσύνη. Να βιώσουν το ιδιαίτερο νόημα που δίνει η Ορθοδοξία στο θείο Δράμα και στην Ανάσταση μέσα από τα λατρευτικά έθιμα των ημερών.	Το θεματικό λεξιλόγιο, που σχετίζεται την εκκλησιαστική ιστορία και με την εορταστική ατμόσφαιρα των ημερών.	Τι γράφω σε ευχετήριες κάρτες της Λαμπρής.

20. Παιδιά στον κόσμο!	Η συνάντηση δέκα παιδιών από διαφορετικά μέρη της γης στο Γιοχάνεσμπουργκ. Το γαϊτανάκι συνδέει κορίτσια κι αγόρια απ' όλον τον κόσμο. Το τραγούδι σαν μέσο επικοινωνίας των ανθρώπων.	Να κατανοήσουν τα παιδιά την αξία της επικοινωνίας μεταξύ τους και της ανταλλαγής εμπειριών και ιδεών. Να βιώσουν τη σημασία που έχει η ανάληψη πρωτοβουλιών για τη διατήρηση της ειρήνης στην εποχή μας. Να εξοικειωθούν με κώδικες επικοινωνίας. Να ενθαρρυνθούν στην ανάπτυξη της επικοινωνίας με παιδιά από άλλα μέρη του πλανήτη μας.	Η τυπολογία του *έμμεσου αντικειμένου* στα τρία πρόσωπα (μου, σου, του κ.λπ., σ' εμένα, σ' εσένα, στον Ντύλαν κ.λπ.). Επιλογή λέξεων από τα κείμενα που αναφέρονται σε χαρακτηριστικά και επικοινωνιακές καταστάσεις. Κυριολεκτική και μεταφορική σημασία της λέξης **η κίνηση**.	Προτείνω μια συνάντηση και ορίζω τον τόπο, τον χρόνο και τον σκοπό της συνάντησης.
21. Τι παιχνίδια κάνει η γλώσσα!..	Το μυστικό της Λυκόβρυσης. Τα μέρη του προσώπου και του σώματος (κυριολεκτική και μεταφορική λειτουργία των ονομάτων τους.)	Να κατανοήσουν τα παιδιά τη μεγάλη χρησιμότητα που έχει για τον άνθρωπο το πλούσιο λεξιλόγιο μιας γλώσσας. Να εξοικειωθούν με τις εικονοπλαστικές δυνατότητες της μεταφοράς και τις πολιτισμικές διαστάσεις της.	*Μπορώ + υποτακτική* (συνοπτικός τύπος) Σημασία και χρήση των επιρρήματων: *αργά-αργά* *μέσα-μέσα* *καλά-καλά* Κυριολεξία και μεταφορά των λέξεων: **το πόδι**, **η μύτη**, **ο λαιμός**, **το μάτι**.	
22. Τελεία και παύλα!	Τα σημεία στίξης διαλέγουν αρχηγό!	Να κατανοήσουν τα παιδιά ότι μέσα σε ένα σύνολο η αποστολή όλων των μελών είαι εξίσου σημαντική.	Η λειτουργία των *σημείων στίξης* μέσα σε ένα κείμενο.	Γράφω το *ημερολόγιο* των διακοπών μου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΝΟΤΗΤΑ 1η: Τι ωραία που ήταν! 5

ΕΝΟΤΗΤΑ 2η: Μαθήματα! Μαθήματα! 9

ΕΝΟΤΗΤΑ 3η: Ο καλός ο φίλος στο γράμμα ... φαίνεται! 17

ΕΝΟΤΗΤΑ 4η: Η Μάγια 24

ΕΝΟΤΗΤΑ 5η: Στην υγειά της ειρήνης! 28

ΕΝΟΤΗΤΑ 6η: Πο, πο μυρωδιές! 32

ΕΝΟΤΗΤΑ 7η: Ζήτω το ποδήλατο! 37

ΕΝΟΤΗΤΑ 8η: Καινούργιοι στη γειτονιά 44

ΕΝΟΤΗΤΑ 9η: Η παρέα μας 50

ΕΝΟΤΗΤΑ 10η: Χριστός γεννάται! Καινούργιος χρόνος έρχεται! 53

ΕΝΟΤΗΤΑ 11η: Ο Λαβύρινθος 59

ΕΝΟΤΗΤΑ 12η: Θα σκίσω με την καινούργια μου φόρμα! 64

ΕΝΟΤΗΤΑ 13η: Φλας στα σπορ 69

ΕΝΟΤΗΤΑ 14η: Ο Δαίδαλος και ο Ίκαρος 74

ΕΝΟΤΗΤΑ 15η: Το Καρναβάλι φτάνει 77

ΕΝΟΤΗΤΑ 16η: Ταξιδεύουμε! 84

ΕΝΟΤΗΤΑ 17η: Ποιος σου έδωσε το δικαίωμα; 90

ΕΝΟΤΗΤΑ 18η: Πάμε θέατρο το Σαββατοκύριακο; 97

ΕΝΟΤΗΤΑ 19η: Η Μεγάλη Εβδομάδα και η Μέρα της Λαμπρής 102

ΕΝΟΤΗΤΑ 20η: Παιδιά στον κόσμο 106

ΕΝΟΤΗΤΑ 21η: Τι παιχνίδια κάνει η γλώσσα!... 110

ΕΝΟΤΗΤΑ 22η: Τελεία και παύλα 114